

II
25866
Cc

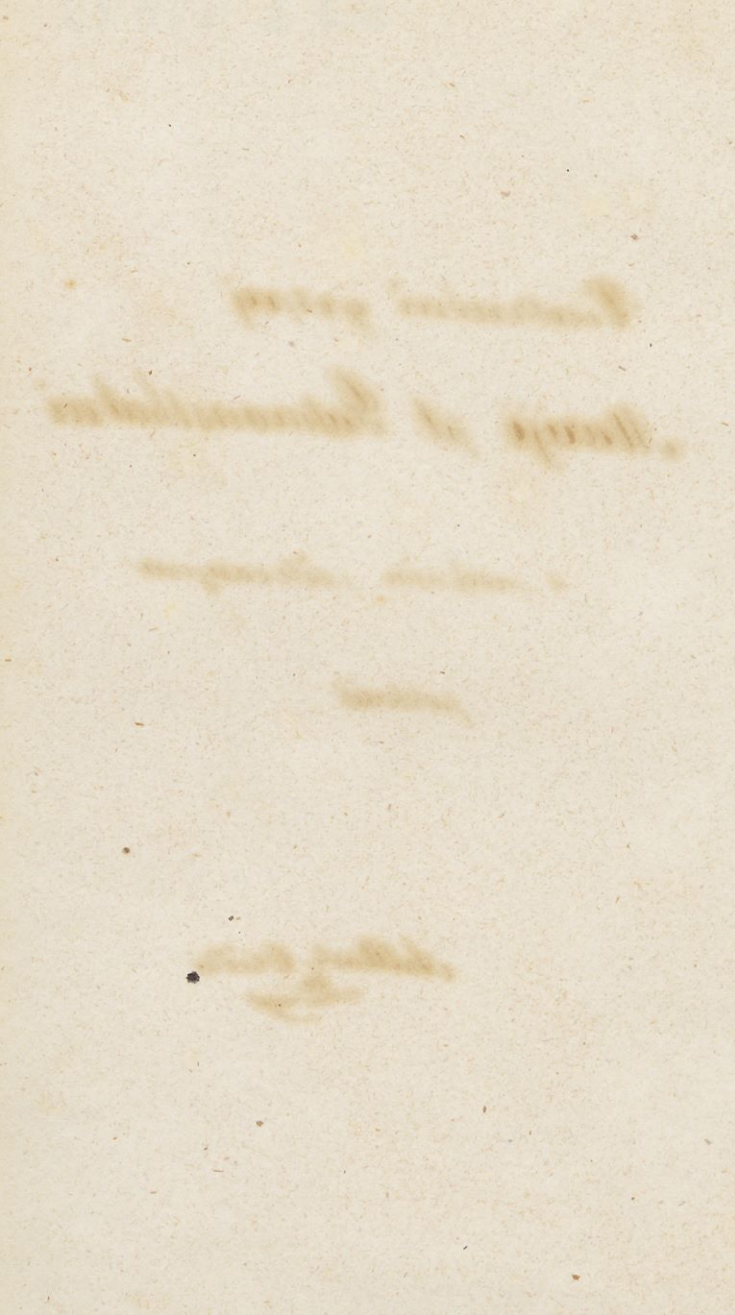
25.866 II Cc

Visokorodni gospoj
Mariji pl. Gutmansthal-ovi

s posebnim poštovanjem

poklonil

Antal Metelk Okiški
L^{ca}

030037205

Lith. v. Bleicher

Gedr. b. Jos. Staudt, Wien

Abuna Soliman.

Abuna Soliman.

Zložil

Anton Umek
Okiški.

V Ljubljani.
Natisnil Jožef Blaznik.
1863.

Močna bolj kot grom in blisk, vetrovi,
Težja kot neskončnosti svetovi,
Rajsko mila pa — beseda blaga:
„To je zmaga, ktera svet premaga,
Vera naša.“ —

Slava Slovenii!

Ná venec moj, slovenska domovina!
Dal spomladanski je cvetlic Parnas;
Sercé daruje zvestega jih sina,
Ki radosten pozdravlja novi čas,
Budí ga čudna tvoja zgodovina.
In ker ti posvečuje prvi glas,
Doní ti v njem, Slovenija! naj slava,
Odmeva jek ti: živila in zdrava.

Minulost davna priča tvoje dike,
Junakov serčnih slaven je pogum;
Bíl svet je boje terde in velike,
Ko tebe varoval Triglav in Kum.
Krotila davno rimske si brodnike,
Zaterl te ni ropot izhodnjih trum,
Ki so v zapadne kraje se dervile,
Mogočnost tisučletno v prah zdrobile.

Sicer te je za dolgo noč pokrila,
In vgasnil bil ti zgodnje zarje svit;
Ko mnogim sestram sreča je svetila,
Bil tebi bliš prijazne zvezde skrit.
Osoda grenka ni te zadušila,
Nad tabo čul močí nebeške ščit,
In po stoletjih spet si oživila,
V lepoti rajski večno boš cvetela.

Po celem svetu čudeži slovijo,
Ki kaže jih slovenske zemlje hram.
Od vsih vetrov popotniki hitijo
Razgledovat, kar prosto sije nam.
Kot solnčni svit zakladi se bliščijo,
Kdor vidil ni, prepriča naj se sam,
Predale mu odpira domovina,
Spričuje svetu slavna zgodovina.

Na zemlji tej, ki take čuda hrani,
Razvija prosto se slovenski rod.
Sinovi, veri in postavam vdani,
Po umu, vedah znani so povsod.
Junaška kri se iti v boj ne brani,
Altarje lepša ž njimi si Gospod:
Naj Cerkev praša, išče naj deržava,
Ne straši se slovenska očetnjava.

Kar rajska luč je domu prisvetila,
Zvestobe svete plamen v njem gorí;
Ko jutro razpertija odcepila,
Omajal razne je vihar strani,
In zmota se po severji vselila:
Slovenija ostane zvesta hči.
Kar s slabim glasom pesem oznanuje,
Dolina, gora, mesto, vás pričuje.

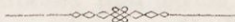
Večeru divje trume so protile,
Stoletja se je groze bal zapad.
Junake matere so tu rodile,
Junaštvo gleda Sisek, Beligrad.
Ko druge so strani se oblačile,
Junaštvo kazal je Slovenec rad:
Šumí naj Donava, jadransko morje,
Slovensko zmirom jasno je obzorje.

Ozira naj v nebeško se višavo,
Naj zemljo méri z bistrimi očmi,
Povsod zagleda nezvenljivo slavo
Slovenija, lepote rajske hči,
Ker bister um ima in pamet zdravo,
Ljubezen gorka v sercu njej gorí,
In ljubi, kar je pravo, dobro, krasno,
Kar vekomaj ostane drago, jasno.

Na sercu njenem roža je pognala,
Na blagem sercu tem razvila cvet,
Ki bo v nebeškem vertu večno zala,
Končavša slavni tir junaških let,
Ki černi Kamov rod osrečevala,
Da nje ljubezni se je čudil svet:
Abuna Soliman! — naj pesem poje,
Slovenija je zibel dike tvoje.

Junak — ki moško terde boje bije
In čversto suče v desni svitli meč,
Da rajski blišč nebo na zemljo lije,
Ni solnčnih žarkov oginj pregoreč,
Da potnikom puščava grozo skrije,
Da barke ne premaga slap dereč —
Abuna Soliman se imenuje,
Nebo in zemlja verlega spoštuje!

Slovencem pa bo nova pesem pela,
Kak nezvenljiv je svete vere kras,
Kako ljubezen je junaka grela,
Spreminjal v rajski svit je tamni čas.
Na vek njegova slava bo slovela,
Naj strinja ž njo se slabe strune glas,
Slovenija naj serčno se raduje,
Abuna mater vredno poslavljuje.

I.

V zelenem šopku roža skrita
Razvija nježni, divni cvet,
Ko čas spomladnega je svita,
Ko premladí se celi svet. —

Nebo odperto.

Bojni vgasnejo plameni,
Ter potihne strašni grom
Po Evropi, kjer ognjeni
Meč je stiskal tud moj dom.

V Šent-Heleni vitez biva,
Narodom, vladarjem strah;
Oj osoda zapeljiva,
Kak povzdiga — meče v prah!

Pervi slavec v domovini
Slave mu ne speva več,
Tužen omaguje v tmíni,
Sreča je obema preč.

Nad Veršacem zvezda miga,
Pevec njen pa v grobu spí;
Bliža se mu tudi Žiga —
Dan Slovencem se rodí.

In sedaj čez stran dolensko
Rajski se razlije žar;
Al prikazen betlehensko
Nad Škocjanom vidim mar?

Velikost ji ni enaka,
 Al pomen je njej enak.
 Kaj pomeni godba taka,
 Svit, ki plamení čez zrak?

Dan nebeški se zazori,
 Razsvitljuje tamno noč,
 Med seboj nebeški kori,
 Pesem spevajo na moč.

Danes nebeščanje se veselimo,
 Rojen je novim poslancem pervak;
 Rév do pozabljenih glas zaženimo,
 Da jim rešenje prinese junak.

Čudno, veliko je Božje stvarjenje,
 In brez števila nezmérnih svetov;
 Radost neskončna in večno življenje
 Pa je le delež nebeških duhov.

Kaže v telesnosti luč se in tmina,
 Duh si doseže življenje al smert,
 Srečnim odkrita je rajska višina,
 Brezen prekletstva nesrečnim odpert.

Toraj razlegaj se glas aleluje,
 Sliši naj Kamov nesrečni ga rod;
 V strašnih puščavah in tminah stanuje,
 Milosti zvezdo mu pošlje Gospod!

Rasi nedolžno, veselo in zdravo,
 Dete, ki rajski spreléta te smeh,
 Božjo odgrínjalo tam bodeš slavo,
 Koder ošabno šopiri se greh,

Koder se vrednost človeška ne ceni,
 Kjer so razpadle ljubezni vezí;
 Koder hudoba peklenska se peni,
 Kot ne imel bi Neskončni močí.

Bati nevihte se ni in viharja,
Venec plačilo je svetih zaslug;
Reče Gospod, in od severja zarja
Rajske bliščobe posije na jug!

Mi pa nebeščanje se veselimo,
Hvalo prepevajmo Njemu in čast,
Slavo Njegovo mogočno slavimo,
Konec doseže sovražna oblast.

Rešijo naj se v nebeško število,
Sužni otroci iz Kama rodú,
Da se bo vredno, mogočno glasilo
Večno presvetemu petje Bogú!

Svitli rajski žar vgasuje,
Glas nebeški obmolči,
Tamna zemlja ga ne čuje,
Ker v prihodnjost jek doní. —

Na razpotji.

V zelenem šopku roža skrita
Razvija nježni, divni cvet,
Ko čas spomladnega je svita,
Ko premládí se celi svet.

Takrat iz gnjezda tica mlada
Vesela v sinji zrak sferfrá,
Kot da razgledala bi rada,
Kaj zemlja čudežev imá.

Mladenča vedoželjnost kliče,
Ko luč prisije mu v razum,
V obzorje večje se pomiče,
Sercé povzdiga mu pogum.

„Obvaruj Bog te, dom!“ — Odide,
Odpira svet se mu neznan.
Na jasno visočino pride,
Kdo je? — Abuna Soliman!

Širjava deleč se steguje,
Obsega jasno jo nebó,
Povsod jezike razne čuje,
Gibanje razno zre okó.

Košata lipa senco daja,
Šumljá v zavetji hladni vir;
Tam nikdar vojska ne razsaja,
Dovoljnost lije v serce mir.

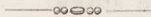
Drugod junaki se verstijo,
Na persih se zlato blišči,
Povsod imena njih slovijo,
Sovražnik vsak se jih bojí.

Zagleda bistro, modre glave,
Ker njih zaklad je učenost;
Na rokah nosijo deržave,
Opira nanje se krepost.

Al kaj je svet v bliščobi zlati?
Serce mladenču ostermi,
Ko dano mu je prav spoznati
Ustav nebeške milosti,

Ki v krilu svojem zvesto hrani,
Narode, kar jih šteje svet;
Ki čversto se razpadu brani,
Poganja večno novi cvet.

„Višava z Bogom!“ Berž odide,
Nebeške zvezde se blišče;
Nazaj v zavetje mirno pride,
Polnó je svetih želj serce. —

Sklep.

„dor nikdar ne vidi
Krasote nebá,
Ne solnčnega svita,
Ne zvezdic zlatá:“

„Ne vé za lepoto,
Nebeški Gospod!
Ki prosto jo vživa
Na zemlji Tvoj rod.“

„Neskončno pa lepši,
Moj Stvarnik, si sam,
Neskončna Ti hvala,
Da Tebe poznam!“

„Nebeško lepoto
Obetaš mi Ti,
Če zvesto Te ljubim
Do konca vsih dni.“

„Ljubilo bo večno
Te moje sercé;
Al tare in stiska
Ga eno gorjé.“

„Goreče te prosim,
Dodeli mi moč,
Da morem nevercem
Razjasniti noč.“

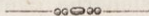
„V pozabljene kraje
Pokaži mi pot,
Razganjati hočem
Oblake tamot.“

„Kjer praznim molikom
Darovi goré,
Naj sleherno vname
Se zate sercé.“

„Slaviti Te hočem,
Saj Ti me budiš,
Na kviško me spravljaš,
Ljubó govoriš:“

„Kdor meni daruje
Življenje in svet,
Polnosti nebeške
Pokažem mu cvet!“

Abuna pogumno
Tako govori,
Za Božjo le slavo
Sercé mu gori.

Zadnji čas v domovji.

Na ledinah.

Drage, ljubljene ledine,
Rad sem tergal cvetke vaše.
Vse na zemlji naglo mine,
Konec radosti je naše.

Naj vam gorko solnce sije,
Meni bo drugim sijalo,
V krilu tihe domačije
Vas preserčno pozdravljalo.

Spira bistra vas rosica,
Lepša zgodaj zlata zarja,
Saj je sleherna cvetlica
Hčerka večnega Vladařja.

Drage, ljubljene ledine,
Cvetje pisano gojite,
V krilu tihe domovine
Blagi mi spomin budite!

V gozdu.

Ljubo senčnato zavetje,
Bilo si veselje moje;
Tihi mir in glasno petje
Šepetá gibanje tvoje.

Pomlad ti zelenja daja,
Svitlo solnce te obseva,
Z mano te nebó napaja,
Zima s srebrom te odeva.

Ti si močne dal drevesa,
Ladija po morji plava,
Žar pošiljajo nebesa,
Hladna senca, bodi zdrava!

Drobne tice, žvergolite,
Mnogokrat ste serce grele,
Ak čez morje priletite,
Bote mi na tujem pele.

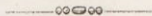
Solncu.

Po neskončnih krogih liješ,
Solnčice, bliščobo krasno;
Da nad tisuč let že siješ,
Vendar vedno še tak jasno.

O da bi mi bilo dano
S tabo daljno pot hoditi,
Htel stvarem bi neprestano
S slednjim žarkom govoriti:

Bog je vir krasote naše,
Bog ljubezni silovite,
Bog je vstvaril serca vaše,
Njega vekomaj ljubite!

Tak bi klical neprestano
Čez dežele in čez mesta,
Al zastonj, — ker ni mi dano,
Druga se odpira cesta.

Luni.

Svitla luna, kak si mila,
 Zvesto bodeš mi svetila,
 Tak na tujem kot domá.
 Tje čez morje boš veslala,
 Dni od prejšnjih me poznala,
 Saj sva enega Bogá.

Zaupljivo serce moje
 Zročevalo želje svoje
 Marsiktero ti je noč.
 In le vpričo zvezd kraljice
 Točil svitle bom solzice,
 Kadar s tabo pojdem proč.

Sijaj sijaj, luna mila,
 Zvesto bodeš mi svetila,
 Tak na tujem kot domá.
 Skupaj sva se radovala,
 Skupaj bodeva veslala
 V krilu svetega Bogá!

Zvezdam.

Kam ste namenjene,
Zvezdice krasne?
Kam vas popeljejo
Pota prejasne?

K meni ponižaj
Rimska se cesta,
In me pripeljaj do
Večnega mesta.

Spremljajte dalje me,
Zvezdice zlate,
V tuje dežele,
Vé jih poznate.

Bodete v krogu se
Jasnem zibale,
Z mano Neskončnega
Razodevale.

Slabe glasove mi
Bote terdile,
Serca odpirale,
Zvezdice mile!

Pri potoku.

Urno tecite
Bistri valovi,
Deleč so deleč
Morski bregovi.

Skriti pod zemljo
Pred ste tičali,
Razne deže
Bote poznali.

Ticam ob morji
Tamkaj recite:
V notranje kraje
Urno zletite,

Pojte dobravam
Novo življenje:
Žene mladenča
Sèm hrepenenje,

Spremljajo rajski
Njega zakladi,
Žarek posije
Večne spomladi.

Zvonovom.

Kak donite ljubeznjivo
Iz visocih lin zvonovi,
Kak zvonite pomenljivo,
Jasnih visočin glasovi!

Radostno ste me budili
Vsaki dan o svitli zori,
Vsaki večer govorili:
Dragi sin, memento mori!

Oj zvonovi, le donite,
Deleč čuje se zvonjenje,
Po širjavah govorite:
Kratko, človek! je življenje.

In ko pride dan Gospodov,
Še glasneje mi zvonite,
Naj doní do vsih narodov
Slava sreče vekovite!

Sam sebi.

Ne prašaj, kaj ledina pravi,
Kaj solnce, zvezde govore,
Kaj zvon prepeva po dobravi,
Poterkaj rajši na sercé.

Ljubezen mu je prirojena,
Domovje mirno celi svet, —
Dežela lepša mu nobena,
Kot tihega zavetja cvet.

Zgojila te je draga mati,
Očetu si veselje vse,
Sestre te ljubijo in brati,
Tovaršev mladih dosti je.

Prijatli dragi tu živijo,
Ki zvesti bojo vekomaj,
Vesele pesmi se glasijo,
Al zadnjič mar jih čuješ zdaj? —

Otožnost.

Nikdar, nikdar, predragi dom,
Na zemlji vidil te ne bom? —
Kako vse drago pozabiti,
Vse dni in leta tujcu biti?

Sladák tu materni je glas,
Veselja mnogo, kratek čas;
Neznán drugod se jezik čuje,
Terpljenje nikdar ne miruje.

Tu serkam bistri jasni zrak,
In raju dom je moj enak.
Nevarno, britko pa življenje,
Kjer ljutih je zveri tuljenje.

Kaj lepše, slajše je kot mir,
Ki čiste sreče je izvir?
Al brezno morje tam odpira,
Šumí, loví, strašno požira!

Odgovor drago serce daj,
Premisliti je čas sedaj:
Prijetno, mirno tu življenje,
Tam pót, težave in terpljenje. —

Serčnost.

Serčnost veljá! junak pred bojem kliče,
 Pogumno bije v persih mi sercé;
 Kot blisk tečaj življenja se pomiče;
 Naj zapustím dežele drage té,
 Saj lepše sveti zora se unstranska,
 In vekomaj sloví serčnost kerščanska!

Zveličar zapustí kraljestvo svoje
 Za dolgo versto siromaških let,
 Preganja tmino, bije smertne boje,
 Da pogubljenja reši tužni svet.
 Naj slavníši na zemlji so junaki,
 Ki v sveti službi Njemu so enaki.

Poslala je aposteljne Judeja,
 Zastonj dviguje se neverski dim;
 Nikjer keršanstvu se ne stavi meja,
 Vklonile so Atene se in Rim.
 Pomirijo se morske globočine,
 Ko mili glas mogočno jih prešine.

Otroci Slave slušajo Cirila,
 Poštenost Rimu kaže ž njim Metod.
 Kot godbin glas mečí beseda mila,
 Britanec prerodí germanski rod.
 In koder žarki solnčni se žarijo,
 Možje pogumni sveti uk učijo.

Narodom lepše jutra se jasniijo,
 Kot vzhajal bi stvarjenja prvi dan.
 Iznova zlati vekí se rodijo,
 Zastonj sovražna moč se stavi v bran.
 Zavetje mirno drage domačije,
 Odloga ni, pogumno serce bije!

Slovó.

Bogom oče, z Bogom mati,
Srečni, zdravi ostanite;
Zdrave sestre, srečno brati,
Serčno zmirom se ljubite!

Moram se od vas ločiti,
V daljne tuje grem dežele;
Divje ljudstva tam učiti
Moje so preserčne želje.

S srcem ranjenim odidem,
Vabi sveta me resnoba;
Ako več nazaj ne pridem,
Vidimo se unstran groba.

Ako pismo kdaj dobite,
Da me hladna zemlja krije;
Žalostni izgovorite:
Luč nebeška naj mu sije!

Koder koli bodem hodil,
Vsaki dan za vas bom molil,
Angelj Božji me bo vodil,
Sebi me je Bog izvolil.

Toraj zdravi ostanite,
Zadnjič si roké podajmo.
Solz prebritko ne točite,
Vsi se Božji volji vdajmo.

Abuna gre.

Večerno solnce gre v zaton,
Žarí se po višinah,
Razlega se Marijni zvon
Po gorah in dolinah.
Po gladki cesti voz derdrá,
Za hišo hiša se skrije,
Popotnik mlad se urno peljá,
Sercé prečudno mu bije.

Nad gore luna priveslá,
Širjave daljne odpira;
Pri zvezdi zvezda zamigljá,
Okó se v solzah zapira.
In bledih žarkov rahli bliš
Se v mavrico nočno edini,
Odmeva pod vozom glasni vriš
Urno naprej po dolini.

Domače reke slap šumí,
Pa dalje in dalje ostaja;
Ni več zvonika ne vasi,
Serce otožnost obhaja.
Začuje slavčekov se glas,
Pojejo nočne tice,
Prikaže spet se druga vas
In nove vinske gorice.

Popotnik sreča ga neznan,
Zakrije ga samota,
Ni jutra še, ne bo še dan,
Povsod je sveta tihota.
Pokojno spavajo ljudjé,
Le zvezde nebeške gorijo;
Občutkov raznih je polno sercé,
Kot blisk se naglo verstijo.

Ropoče, berž naprej derdrá,
Na vzhodu zora napoči,
Zbudi se pesem jutranja,
In — Krajnska zemlja se loči!
„Obvaruj Bog te, dragi dom,
Naj ljubi zvesto te sreča,
Kot jaz te zvesto ljubil bom,
Bod' zdrava zemlja in sloveča!“ —

Obsije solnce svet širok,
In blizo so morski bregovi;
Iz barke dviga se dim visok,
Ko pljuskajo nanjo valovi.
„Moj Bog, moj Bog! o kam, o kam?
Nevarna morska je cesta. —
Pogum, pogum, saj nisem sam,
Gospodova roka je zvesta!“

Materna molitev.

Stoji stoji zelena gora,
Na gori cerkvica je zala,
Sozidana na čast Marije,
Prelepa cerkvica na Stopnem.

Stoji pod goro vas Škocjanska,
Razgrinja krog se ravno polje,
Potoki bistri ga rosijo
In zlato solnce ga obseva,
Zlatí ga zarija rumena,
Bliščijo v rosi se cvetlice.

V zvoniku pozna ura bije,
Ne čuje kladva živa duša,
Ker v terdnem spanji vse počiva.
Na nebu blede luna plava,
Na tiho zemljo žarke lije;
Krog nje migljajo svitle zvezde,
Na hladno zemljo mir lijejo.

Le eno serce ne miruje,
Oči ne stiska sladko spanje,
Uhó ponočni šum posluša:
Pobožna, dobra, skerbna mati
Na blede žarke se ozira,
Udarce pozne ure čuje
In gleda na zeleno goro,
Do zale cerkvice Marijne,
Prelepe cerkvice na Stopnem.
Visoko blede luna sveti
In zvezd nebeških brez števila,
V izhodu ni še zlate zarje,
In beli dan napočit' noče.

Napravi se pobožna mati,
Rumene zarje več ne čaka,
Predolgo beli dan odlaša.

Pred dném k Mariji se napravi,
Na lepo Božjo pot, na Stopno.

Že pride na zeleno goro,
Že zora zlata jo obsije,
Že dan ji glasni zvon naznanja.
Odperte so cerkvene vrata,
V prestolu svitem je Marija,
Žari nebó se skozi okna.

Poklekne berž pobožna mati,
Roké k Mariji povzdiguje,
K nebes Kraljici glasno moli:

„Marija, mati ljubeznjiva,
Neznanske moje so težave,
In hude serčne bolečine.
Zato nebeška tolažnica,
Polajšaj britke bolečine.
Ti veš, kaj materna ljubezen,
Ti veš, kaj materna je zguba.
Saj več kot jaz si ti terpela,
Ker dala si edino Dete —
Imé mu je presladko Jezus —
Da strašno so ga umorili.
Pod križem si solze točila,
V naročji mertvega deržala,
Jokala si pri tihem grobu.
Odšel mi sin je v daljne kraje,
Razširjat Božjo, tvojo slavo.
O spremljaj ga, nebeška mati,
Mogočne roke mu ne skrivaj.
Ne morem jaz ga pozabiti,
Naj vedno, vedno moj ostane.
Izročam pa ga v varstvo tebi,
Obvaruj ga nebeška mati,
Moj sin naj tvoj se imenuje,
Služabnik rajske je Kraljice.

Le eno milost, o Marija!
Le eno milost še mi sprosi.

Če Božja je in tvoja volja,
 Naj sladka sreča mi doide,
 Da vidim kdaj ga še na zemlji,
 Naj pred me merzli grob ne skrije.
 Saj veš, Marija, Božja mati!
 Veliko sveto radost svojo,
 Ki takrat si jo občutila,
 Ko sin iz groba veličastno
 Pozdravil te je po vstajenji.
 Naj enkrat vidim še ga tukaj,
 Potem umreti hočem rada:
 Živi pa dolgo naj Abuna,
 Razširja Božjo, tvojo slavo,
 Da bojo ljudstva te častile,
 Bogá molili vsi narodje,
 Kar zlato solnce jih obseva.
 Poslušaj prošnjo, sveta mati!
 Mogočne tvoje so besede,
 Bogú presvetemu povedi,
 Kar reva sem ti govorila,
 Polajšano je serce moje.“

Tako pobožna mati moli,
 Poslušá tihi glas Marija.
 Na jasnem nebu solnce sveti,
 V zvoniku sedem ura bije,
 K molitvi glasno zvon zapoje.
 „Češčena bodi, o Marija!“
 Izgovori pobožna mati
 In zapusti zeleno goro,
 Prelepo cerkvico na Stopnem.
 Zamišljeno domú se verne,
 Pokojno v persih serce bije.

Vožnja po morji.

Ma barko! na barko! razlega se pok,
Izmakne se prijetlom iz rok,
Brezumno le-tí obmolčijo.
Mornarji s čolničem obstojé,
Od kraja ž njimi Abuna gré,
In „z Bogom!“ glasi donijo.

Razgublja se besed razum,
Raznaša jih mestni in morski hrup,
Le roka roki še miga.
Med dimom sopar močno bobní,
Odrine barka od strani,
Valovje široko zašviga.

In urno jadra morski kolop,
Potrese pod nogami se strop,
Abuna prijetle zakliče.
Smejaje njim steguje roké,
Kervave solze toči sercé,
Od kraja se naglo pomiče.

„Neznansko res ima serčnost,
Velika je blagega serca krepost,
Naj spremlja Bog ga večni!“ —
„Spremili so me do morjá,
Pa mirno ostanejo domá,
Naj bojo zdravi in srečni!“ —

Prijetli še vedno na kraji stojé,
Ne vidijo več se na morji ljudjé,
Le malo se barka razloči.
Ne vidi jih Abuna več,
Ker deleč že od kraja je preč,
In brezni so morski globoči.

Obmorje še vidi, ne vidi se dom,
Med ribami plava morski som,
Zdaj doli, zdaj gor' so očesa.
Duh misli, razno čuti sercé,
Že zaostale so znane goré,
Razširjajo bolj se nebesa.

Doživel Abuna je dvajset let,
Al nikdar tako občutil popred
Še Božje ni velikosti.
Mogočno se želja prejšnja noví,
Močnejše nekdanje sklepe terdí,
In poln je junaške kreposti.

Pokaže suha zemlja se zdaj,
In barka srečno zadene na kraj,
Po suhem ga pelje spet cesta.
In urno derdrá skoz mesta, vasí,
Kar v sinji daljavi se zablišči
Zidovje večnega mesta!

Na grobu sv. Petra in Pavla.

Minulo je stoletij nad dvakrat tisuč let,
 Odkar rimljanska slava razširja se med svet.
 Po terdih stiskah skušan mogočen še stoji,
 In bolj kot perve čase dan danes Rim slovi.

Posvetna zmagovitost in velikost je preč,
 Nebeška nezmagljivost sedaj premore več,
 Kerščansko poglavarstvo obsega celi svet,
 Na zemljo se opira, v nebo poganja cvet.

Tu cerkev velikanska ti sega do nebes,
 Ima ostanke svete zveličanih teles,
 Apostelnov pervakoma sije večni mir,
 Njun grob mladenčem čudne kreposti je izvir.

Mogočno kupla zala presega večni grad,
 Od deleč potovaje jo vgleđa romar mlad;
 Kot Mozesa presune pogled na Kanaan,
 Tako stermé se čudi Abuna Soliman.

Z visocega pošilja mu žarke križec zlat,
 Serčán se čudu bliža, do mestnih pride vrat,
 In urno še korakov nekoliko stori,
 Pred Vatikanom groza ga sveta spreletí.

V svetišče veličastno na ravnost se podá,
 Umetnosti krasota prečudna ga obdá,
 Še bolj sercé presune na svetem mestu mir,
 Kjer mučenika spita, končavši slavni tir.

„Pervaka apostoljska! ponižno tu klečim,
 Da sveta mučenika nevredna stvar častim.
 Tud jaz hoditi hočem enako z vama pot,
 Prosita, da mi pošlje svoj blagoslov Gospod!“

„Ko kdaj bi odvernile me svetnih želj vezi,
Naj angelj varh s pogumom mi svetim jih zdrobí;
Če kdaj prijatli Božji! bom delal zoper vas,
Z nezmožnostjo presune naj me nebeški glas!“ —

„Na vajnem slavnem grobu Bogú darujem dar,
Darujem, Vsemogočni! sercé Ti revna stvar,
In prosim, da nebeško mi milost dodeliš,
Da zasadím med ljudstva neverske sveti križ!“

Slovesno k nebu švigne iz serca tihi glas,
In radost ga obhaja, da sveti se obraz.
Povejte, kje izvira mi zmagovita moč,
Ki duhu razjasnuje oblakov tamnih noč! —

Skušnja.

Vijolica ob kraji verta
V samotnem kotu skrita je,
Očém do nje ni pot odperta,
Nikdo za njo ne meni se.

Ponosne druge so cvetlice,
Na gredah jih vertnar gojí,
Na kviško stegajo glavice,
V daljavo cvetje se bliščí.

Al solnce tud vijoli sije,
Pojí jo rosa jutranja,
Mileje nizko veter brije,
Vijolica je radostna.

Po sjajnem mestu tujec hodi,
Iz daljnih krajev romar mlad,
Prijazen znanec ga ne vodi,
Tovarš mu hoče biti glad.

Palače zlate se bliščíjo,
Po ulicah odméva šum,
Vozovi nagloma derčíjo,
Ni zginil sercu še pogum.

In serčno romar mlad koraka,
Poterka tu, poterka tam:
Zapira se mu hiša vsaka,
Ne vé naprej, ne kod, ne kam. —

„O mila, draga domovina,
Zavetje rajsko, mirni kraj,
O radost sladkega spomina,
Kako je blo, kako je zdaj!“

„Al, serce, nehaj — lahke tice
Vesele plavajo čez zrak,
Po polji krasne so cvetlice,
Ni Salomon jim bil enak.“

„Nebeški Oče vedno čuje,
Zvestó skerbí za slednjo stvar,
In véno serce naj miruje,
Njegove milosti je dar!“ —

Tihe ure pred Najsvetejšim.

Kam hodi vsaki dan Abuna,
Ko sveti zjutraj jasni zor,
In kadar vzhaja svitla luna
Na zvezd nebeških zlati dvor?

Sprejemlje ga zavetje mirno,
Kjer milo sveti večna luč;
Nahaja tamkaj serce véno
Zakladov rajskih čudni ključ.

S sladkostjo sveto se spominja
Veselja polnih prešlih dní;
Prihodnjost novo pot odgrinja,
Sedanjest mu pogum budí.

1.

Zveličar moj! kako je čudno,
Da v večnem mestu Te častim.
Pokoja išče serce trudno,
Pomagaj, da ne oslabim.

Saj veš, da svetna ni lepota
Vabila mojega sercá,
Ker Tvoja slava in milota
Mi več kot celi svet veljá.

Gospod! Tvoj glas, stopinje Tvoje,
Uhó poslušá, zre okó;
Tvoj dih budí življenje moje,
Odpira sercu se nebo!

2.

O jasno jutro spomladansko,
Ko prvič sem pri Tebi bil,
Zagledal zarjo unostransko,
Nebeško mano prvič pil!

Minule leta so in dnovi,
Al radosti še konca ni;
Prihajajo mi časi novi,
Ljubezni vir duhá hladí.

Če postojim pri Betlehemu,
Obseva me prečudni žar;
Če prašam pri Jeruzalemu,
Sijonski biva tam Vladar. —

3.

O blagor mu, kdor gleda čuda,
Ki kaže večna jih skrivnost;
Ni znana mu nesreča huda,
Terpljenja meč mu je sladkost.

Vihar buči, serce miruje,
Naj slavniji kraljestvo je,
Ker Bog neskončni v njem kraljuje,
Mogočno nad moči je vse!

Če kdaj skušaje ga se skrije,
Neznana ni do Njega pot;
Zaupno le gorkeje bije,
Po Tebi hrepení, Gospod!

4.

Pri Tebi biserji so skriti,
Očém vidljiv ni rajski bliš;
Ljubezni pa jih siloviti
Bogato noč in dan deliš.

Ko vidno plamen njih bi švignil,
Pogasnil solčni žar bi koj;
Ko bi med zvezde jasne mignil,
Ostane v tmíni svitli broj.

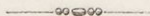
Odgrinja nam jih skrivno slutje,
In vére moč jasní okó;
Iz tamnih jam mogočno čutje
Sercé povzdiga gor v nebó.

5.

Mebeški kori Te častijo,
Ko večne pesmi se glasé;
Človeške serca Ti gorijo,
Po Tebi vroče hrepené.

Ker Ti si luč in Ti življenje,
Edina v stiskah nam pomoč;
Bandero Tvoje pa vstajenje,
Ni grozovitna groba noč.

Mogočen si, polajšaj dnove
Težavne, kaži pravo pot;
Razversti slabe mi osnove,
Ker Ti moj Bog si in Gospod!

Tako vsaki dan Abuna
Moli, ko prisije zor,
Ko priplava svitla luna
Na nebeški zlati dvor.

Moli dalje in gorkeje,
Pesem nima besedi,
Da zapela bi mileje
Glas, ki v sercu le doní.

In pod solncem ni strunarja,
Da bi vredno, prav zapel:
Kaj Gospod mu odgovarja,
Kaj je sercu razodel! —

Novi mašnik.

Od zemlje rajske kori čuli
Sercá junaškega so glas;
Vunanji boji so minuli,
Nastopil je pokojni čas.
Pojejo rimski mi zvonovi,
Iz Kranjske jim odmeva jek;
Opravlja cerkev v dobi novi
Tvoj sveti dar, Melkisedek!

Glej! čverste mlad junak postave
Pobožno stopi pred altar,
Bel venec sveti se znad glave,
Obdaja ga nebeški žar.
Med mili godbin don zapoje:
„Naj večna bo, Gospod! Ti čast,
Da osrečuješ ljudstva svoje,
Neskončno dal si nam oblast!“ —

Med strune rajske poezije
Doní iz pers nedolžnih glas,
Ko solnčni svit ljubó posije,
Nebeško sveti se obraz.
In deleč mati se spominja
Današnji dan nekdanjih dní,
Pred tronom Božjim pa se strinja,
Kar sin, kar mati govori. —

Ni kerubinom služba dana,
Imá na zemlji človek njo.
Daritev sveta je končana,
In mašnik govori v nebo:
„Na slavo večnega Gospoda
Bom daroval vse žive dní,
Naj od izhoda do zahoda
Imé Njegovo se časti!“

Slovo od Rima.

Spolnilo se je dolgo hrepenenje,
Na pot odpravlja mladi se junak;
„Za vero, za Bogá dam kri, življenje!“
Pogum njegov, čigav mu je enak?
Premagani so boji in težave,
Minule srečno dolge so priprave.

Vsi sklepi večno so Bogu odkriti,
In kar o rojstvu rajski kor je pel, —
Ko dolgo Rim ni mogel določiti,
Spet čudno je Mogočni razodel:
„Na sever ne, ne v zemlje azijanske,
Abuna pojde v kraje afrikanske.“ —

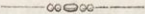
„Aló, aló, močnejše serce bije,
Priятli novi! zročam vas Bogú;
V deželah, kjer brez sence solnce sije,
Razgrinjati zavetje čem hladú.
Ostani večno zdravo, sveto mesto,
Ki v težkih dneh gojilo si me zvesto!“

Migljajo zvezde, sije tiha luna,
V ponočnem svitu Tibera šumí.
Slovó je vzel še zadnjikrat Abuna,
Iz mesta naglo hitri voz derčí.
Ozrè se zadnjič na svetišče krasno,
Bliščí se večna luč v obnebjé jasno.

In urno gre naprej po cesti novi,
Rimljanske zemlje ni pod vozom več.
Pokojno morski pljuskajo valovi,
In barka jadra proti jugu preč.
Krog lune zvezda se pri zvezdi vtrinja,
In morsko dno se čudno z nebom strinja.

Napolitanskemu se bliža produ,
V naravi novo čudo se godí;
Okó stermí, ko gleda proti vzhodu,
Na kviško dim in plamen se valí;
Vezuv odpira tam zaklade svoje,
Osramotiti če nebeške broje.

Kaj ne, doní ti zopet večna struna,
V junaško čudno sega ti sercé
Pogled le-tá, predragi moj Abuna!
Al lepše tvoje čutja plamené,
Iznova mu pošiljaš glas pozdrava:
„Neskončna, Bog, je sveta Tvoja slava!“

Abunov samogovor na morji.

Berž od Melite dalje barka plava,
 Ko zarija naznanja beli dan.
 Popotnik ta in uni sladko spava,
 Na verhu je Abuna Soliman.
 V spominu razne misli se budijo,
 Rimljanski, gerški svet je pred očmi;
 Valovi močno na uho donijo,
 Med glasni šum Abuna govori:

Kak čas spremembe tvoje so velike:
 Razpadla starih je Rimljanov moč,
 Pozebel davno gerške cvet omike,
 Minulosti se ne razjasne noč.
 Minul je rod, minuli terdi boji,
 Ki v poznih letih pesem jih slaví.
 Od vzhoda so priderli divji roji,
 Trohljene pa se zgrudile moči.

Pa da nezmožnost moči siloviti,
 Če pahne jo, se nagloma podá,
 Postavi znani tej se ni čuditi;
 Al čudapolna je prikazen ta,
 Da slaba reč si naglo opomore,
 Če skrivna moč jo vnovič prerodi:
 Razpadle tam poznaš cesarske dvore,
 Kjer Petrov vekomaj prestol sloví.

Kje rajskega Olimpa so višave,
 Kjer nekdanj bival je z maliki Čen,
 Zapodil dim je svit resnice prave,
 Le rešil broj se praznih je imén.
 Prišla je moč besede silovite,
 Na nebu se prikazal zmage križ;
 Neskončnosti so pota vsim odkrite,
 Ko jih obsije večne luči bliš.

Sicer je sveto mater težko stalo,
 Da tak povzdignila je tužni svet;
 Kervi potoke drage je veljalo,
 Iz katerih vekoviti klije cvet.
 Al zemlja se je rajsko prerodila,
 Zaraščal pred jo je osat in mah.
 Celó barbarska moč se je vklonila,
 V milino se spremenil ljuti strah.

Prešinila resnica tamno znanstvo,
 Poblašila je umu svitlo pot;
 Osnove čudne gleda le kerščanstvo,
 Ker prosto jadra duh njegov povsod.
 Pozná začetek večni in stvarjenje,
 Ker kaos ne zapira mu oči;
 Le ono vé, kaj smert je, kaj življenje,
 Kaj čas, kaj dôba vekovitosti.

Pošiljaj vedno dalje žarke svoje,
 Moj Bog, neskončne milosti Gospod!
 Povzdigni meč, premagaj terde boje,
 Da visokosti se zavé ves rod.
 Spoznam, da Ti si sklenil me poslati,
 Mogočnost Tvoja razodevlje mir;
 Naj suče čas se proti dobi zlati,
 Da ovce vse bo pasel en Pastir!

Na Libanu.

Pozdravljam tvoje, Libanon, višave,
Z dogodki dni minulih posvečene;
V zavetje mirno so sprejele mene,
Vesel sem mičnih pesem, sape zdrave.

Zapustil raj sem tihe očetnjave,
Od deleč serce hrepeneče žene
Pogledat svit me zarije rumene,
Ki prosto v tvoje zлива se dobrane.

Želim nekdanje slušati glasove,
Ki vpričo svetih mest v sedanje dnove
Iz davnih vekov jasno mi donijo.

In glas naznanja sercu spričevanje,
Da naglo minejo prijetne sanje;
Le blage dela vekomaj živijo!

Zasíp pokriva čuda babilonske,
Asirjan, Med se več ne povzdiguje,
Z Darijem Cir se davno ne vojskuje,
Ni sreče, slave viditi sidonske.

Pokojno spijo trume mirmidonske,
Egipt, Kartago, Gerk, Rimljan miruje,
Mogočni Aleksander ne kraljuje,
In preč lepota hčere je sijonske.

Bil priča si osode razne, čudne,
Počivajo zdaj roke bojev trudne,
Solzi se cedra tvoja in cipresa.

Ob morji znožje pa se ti ne gane,
Tak nezmagljivo vekomaj ostane,
Kar v premodrosti sklepajo nebesa.

Odpre pogledu čudna se planjava,
 Ko prosto šviga čez goré, doline;
 Otožnost pa in groza me prešine,
 Ker preč, Jeruzalem, je tvoja slava.

Dežela sveta, Božja očetnjava,
 Prekrasni biser večne zgodovine,
 O kje so časi, dnovi! — Tužne tmine
 Kalijo jasnost tvojo mi, dobrava!

Nebeška milost nate se opira,
 Od tod narodom zemlje vse izvira
 Radosti rajske milo, sladko petje.

Končala pa si slavno srečo svojo,
 Premišljam žalosten osodo tvojo,
 In solza vtrinja se na velo cvetje.

Slovo dal Abraham je očetnjavi,
 Da Bog mu tu naznanja čuda svoje;
 Odpre rudeče morje se na dvoje,
 Ko v Kanaan se Izrael odpravi.

Preroki govoré o tvoji slavi,
 Kraljevi pevec mило strunam poje;
 Da srečno zapodiš sovražne roje,
 Le tebi se na nebu solnce vstavi! —

Ko zemlji dan rešenja se zazori,
 Pojó v obzorji tvojem rajski kori,
 Razlega mir se, slava in hosana.

Iz daljnih krajev Modrim zvezda sije,
 Ko ti zagledaš jo, še le se skrije,
 Vsi zemlji ni enaka sreča dana.

Ti čula si besede ljubeznjive,
Katere je Zveličar naš govoril.
Prečudni dan se tebi je zazoril,
Da mertve vidila si zopet žive.

Al kam pripeljejo te pota krive,
Oh kaj je nehvaležni rod tvoj storil,
Da Sina je človekovega umoril,
O madež skrumbe nikdar neizbrisljive!

Pa vendar ni še konca sreče tvoje,
Pokaže še ti veličastvo svoje,
Ko zmagovito tamni grob odkrije.

Dopolnil pa je zemeljske težave,
Približal se je konec tvoje slave,
Za bel oblak Gospod očem se skrije.

Prerokovanje pa se je spolnilo:
Ne vé enake groze zgodovina,
Kot skusila judejska domovina
In vidilo jo njé otrók število.

Potomstvo se v ves svet je razkropilo,
Pokriva sveto mesto razvalina.
Prekletstvo Božje večnega spomina
Mejnike je na grobljo zasadilo.

Le Golgata stoji in bode stala,
In vekov vsih narodom spričevala,
Da tukaj je dosegel svet rešenje.

Naj deleč njeno se drevo steguje,
Iz vej njegovih svetu razširjuje
Naj krog in krog se rajski mir, življenje!

Nebeške mi besede še donijo,
Ki kdaj po dolih, gorah so donele,
Da množice slušaje so stermele;
Kot rajske strune sladko me budijo.

Valovi galilejski mi šumijo,
Ob Jordanu so tice mi zapele,
In serce mlado mi ljubó ogrele,
Kot žarki, ki nad Taborom gorijo.

In mili don me doletí z višave:
„Prinesel oljko sem mirú in sprave,
Radujte se po zemlji vsi narodi!“

Tvoj glas doní, Gospod! besede Tvoje,
Spominjaj vedno se obljube svoje,
In klical bodem s Tabo: Mir vam bodi! —

Moža na Oljski gori vidim stati,
Ki je obhodil kraje posvečene.
Tak znamenite ni reči nobene,
Da želel bi na zemlji jo poznati.

Izvirajo na nebu žarki zlati,
Nad njimi svest si je dežele ene,
In hrepenenje vroče tje ga žene,
Od tod s Teboj, Gospod! želi veslati.

In čisti duh v višino rajsko vzplava,
Dolina solzna, kliče, bodi zdrava! —
Tako legenda sveta sporočuje.

Vse serca jaz pred hotel omečiti,
Potem bi jel ponižno Te prositi:
Sercé je trudno, sladko naj miruje!

Nebeška angelja sta naznanila,
Da vidil svet bo celo Tvojo slavo,
Ko zbere se na levo in na pravo,
Ko pride čudni vélki dan plačila.

Narodov zbrane bojo vsih števila
V dolini Jožefovi čez širjavo;
Povabiš jih v nebeško očetnjavo,
Kak bo izvoljenim beseda mila.

„Pripravljena sijonska je dežela,
Le balite vé zveste mi kerdela!“
Pripelje vsak pastir Ti ovce svoje.

Kak serce moje bi se radovalo,
Ak trumo bi obilno pripeljalo
In reči moglo: Té, Gospod! so moje. —

Razlega don se svete harmonije,
Slovó veljá prijetnemu Gaziru,
Kjer vžival radost sem v tihotnem miru,
V zavetji dragem ljubljene samije.

Živejše kakor pred mi serce bije,
Nevarnemu se izročujem tiru;
Ne bom se več hladil pri bistrem viru,
Ki Libanonu svitlo roso lije.

Ostani zdrava cedra in cipresa,
Vabila več ne bodeš mi očesa,
In senca tvoja me ne bo hladila.

V obzorje više solnce se pomiče,
Odbila ura je in glas me kliče,
Gospod! naj bo mi roka Tvoja mila.

II.

Ko več ne bo kraljevega Triglava,
Ko zginе zlati z zvezdami obok;
Slovela še, Abuna, tvoja slava
V osrečenji zamorskih bo otrok.

Nebeška prikazen.

Pomagajte svete mi nebesa,
Moč izvoljene dajajte verste,
Pomagajte serafinski kori,
Navdihuj me vsih kraljic Kraljica,
Da bo vredno pela struna moja.

Vi kristjanje pa me poslušajte,
Pel početje slavnih bom junakov,
Ki v kraljestvu Božjem so na zemlji
Zmagoviti bili terde boje;
Bil med njimi Soliman Abuna. —

Rekel je Zveličar dvanajsterim:
„Idite predragi po vsem svetu,
Ljudstva vse učite in narode;
Kdor sercé odpre besedi sveti,
Njega kerstite v imenu Božjem.
Iz nebes poslal je Oče mene,
Tako tudi jaz vas, dragi! pošljem,
Izročim vam moč, oblast nebeško,
Varstvo moje večno vam ostane.

Peter! tebi dam nebeške ključe,
 Vsi ste bratje, vendar ti si glava,
 Naj ljubezen vas, edinost vodi.
 Trdno stalo bo kraljestvo moje,
 Žuga naj, buči vihar peklenški:
 Sever, jug, zapad, izhod bo v krilu
 Vekovite, nezmagljive slave.“ —

Vzela je minulost dolge leta,
 Zginile kraljestva so po zemlji,
 Kot sreberna rosa zjutraj zgine.
 Padlo je bogastvo z veličastvom,
 Kot večerna zarja v noči mine;
 Zginili mogočni so prestoli,
 Kot oblak, ki ga vihar odžene.
 Terden pa prestol je vatikanski,
 Terden, krasen kakor strop nebeški,
 Ki vzderžuje solnce, mesec, zvezde.

V sijajnem blesku gleda sveti Oče
 Krog in krog daljave in širjave,
 Ki razgrinja jih prostorna zemlja.
 Govora se svetega spominja:
 „Sever, jug, zapad, izhod bo v krilu
 Vekovite, nezmagljive slave;“
 Da resničen je, terdijo časi.

Po dolinah, gorah evropejskih
 Večnemu so cerkve posvečene.
 Od Urala tje do oceana
 Sveta se razlega harmonija,
 Proti nebu segajo glasovi,
 Kakor žarki švigajo od neba,
 Večnemu doní mogočna slava.

Po Ameriki stoletni gozdi
 Razsvitljeni so kot rajske trate,
 Misisipi Maranonu odmeva,
 Vsemogočnega časté brodarji,
 Na pokrajnah se težak odkriva,
 Ko prisveti zarja od izhoda.

In oberne se na stran izhodnjo,
 Gora himalajska je visoka,
 Nad oblake deleč se steguje,
 Verha pogled bister ne zagleda.
 Al kerščanstvu pota ne zastavlja,
 Kjer je Indus, Ganges, Bramaputra,
 Tam junaci verski pót potijo,
 Zid kitajski njim naprej ne brani,
 Njih ne vstavlja trinoštvo japonsko.

Deleč je Avstralija in pusta,
 Dalje vendar najde pot kerščanstvo,
 Krog in krog po celi Božji zemlji
 Širi sveta se nebeška slava.

V sijajnem blesku gleda sveti Oče,
 In nebeška radost ga prešine,
 Pred Gospoda se ponižno verže
 In zamakne v rajske se višine.
 Gleda visokosti in nižave,
 Kak se zemlja okrog solnea suče,
 Kak skerbí nebo za nizko zemljo.

Vsemogočni je na svitem tronu,
 Krog in krog stojé nebeški kori,
 „Svet Gospod si!“ v eno mer pojejo,
 Rajska jih zveličanost navdaja.

Od nebes na temno nizko zemljo
 Jasnih potov pelje brez števila,
 Svitli bolj so kakor rimska cesta,
 Zlati bolj kakor rumena zarja,
 Letajo po njih duhovi čisti,
 Iz nebes na svet, s svetá v nebesa.
 Večnemu prinašajo pozdrave,
 Zročajo mu prošnje ino želje,
 Vse besede, djanja in nehanja,
 Kar počenjajo narodi zemlje.
 Vsak trenutek ena truma pride,
 Ena urno kakor blisk odide,
 Tak versté se vedno brez nehanja.

Žalostno pa gleda truma ena,
 Svitla truma rajskih kerubinov;
 Ljudstvo njeno v tamnih je nižavah,
 Kamor jasna rajska luč ne sega,
 Kjer neznana je nebeška slava,
 Kjer prijazne zarje up ne sije,
 Kjer so serca merzle, brez ljubezni.

Pa zaupno bliža se kerdelo
 Tje k stopnicam večnega prestola,
 Ž njim se bližajo vsi rajski kori,
 Angelji, vsi kori devetéri,
 Verste vsih izvoljenih brez broja,
 In pred njimi je nebes Kraljica.
 „Sveto, sveto,“ glasno zapojejo
 In potem Ga prosijo premilo,
 Večnega, mogočnega Vladarja:
 „Kralj nebeški, silni, vekoviti!
 Milostno poslušaj prošnjo našo.
 Kar — in kadar koli smo prosili,
 Vselej si dobrotljivo uslišal,
 Ker je milost Tvoja preneskončna.
 Lej, od vsih strani doné glasovi
 Tvoje slave od narodov zemlje;
 Le en rod prekletje vedno tlači.
 Naj poneha serd in jeza Tvoja,
 Da prisije luč pokrajnam nilskim,
 Da zamorec rajski svit zagleda,
 Da spoznavši blagoslov nebeški
 Hvalil bo Te z družimi narodi,
 Da pozdrave angeljske Ti trume
 Bodejo od njega prinašale,
 Da množí nebeško se število,
 Da Ti bomo pevali na veke:
 „Sveto, sveto, sveto!“ brez nehanja.“ —

Veličastno Večni odgovarja:
 „Vsim ljudém na zemlji mir ste peli,
 Ko pričel je Božji Sin rešenje,
 Vse obseže naj kraljestvo Moje.“

„Sveto, sveto, sveto“ zapojejo,
 Molijo, Neskončnega častijo
 Angelji, vsi kori devetéri,
 Verste vsih izvoljenih brez broja,
 Da odmeva po nebeških dvorih.

Sveti Oče še zamaknjen gleda,
 Kar pristopi kerub iz kerdela,
 Čudno sveti se in ga pozdravi,
 Mile rajske govori besede:
 „Zročam ti Neskončnega povelje,
 Ki te zbral Si je za poglavarja.
 Skerbi, da prisije luč zamorcem,
 Da obsije rajska jih bliščoba,
 Da spoznavši blagoslov nebeški
 Hvalijo Boga v kraljestvu večnem.“

In prikazen rajska urno zgine,
 Sveti Oče naglo se predrami,
 Premišljuje, al je res, al sanja,
 Kardinalom svojim razodevlje;
 Ter jih praša, kaj mu je storiti.
 Ti v dvorano svitlo se zberejo,
 Prosijo Boga za razsvitljenje,
 Ž njimi prosi, moli sveti Oče.

Kar pristopi verli oče Rilo,
 In iz dna srcá jim beseduje:
 „Sveti Oče! svitli kardinali:
 Naj vam skrivne želje razodenem,
 Ki goré že dolgo v mojem sercu.
 Ljudstva vse po zemlji, vsi narodje
 So poklicani v kraljestvo Božje.
 Mnogo zemlje pa je še orati,
 Dokaj deželá še osvojiti:
 Jaz bi zbral dežele afrikanske,
 Ki so do sedaj ostale tuje,
 Nje bi hotel Rimu pridobiti,
 Tamkaj rad bi sveti križ zasadil.

Blagoslovi me, o sveti Oče!
Pošlji me kot svetega vojaka
Tje v dežele vroče afrikanske.
Sabo pa bom vzel mladenče hrabre,
Z mano pojde Soliman Abuna,
Drugi vneti pojdejo tovarši,
Bojevali bomo se za vero.“ —

Zveseli se zbor in odgovarja:
„Slava Večnemu bod' na višavah,
Mir ljudem po vsi široki zemlji,
In pozdravljen trikrat, oče Rilo!
Idi v boj v puščave afrikanske,
Naj te spremlja blagoslov nebeški.“

Rilo s tovarši na poti.

Ke iz daynih vekov znano
Mesto je Aleksandrija,
Ki sozidal ga mogočni
Kralj je Velki macedonski,
Sin Filipov Aleksander.

Na pobrežje pljuska morje,
In po morji barka plava,
Urno jadra proti mestu,
Glasno jo pozdravlja ljudstvo,
Prišla barka je od Rima.

Zopet druga barka plava,
Urno jadra proti mestu,
Vrisk, streljanje jo pozdravlja,
Od Melite ta prijadra.

In še tretja barka plava,
Urno jadra proti mestu,
Stolp obmorski jasno sveti,
Zvezda se pri zvezdi vžiga,
Vriš in šum pozdravlja barko,
Pride od dežele svete
Z libanonskega podnožja.

Vrè po mestu truma gosta,
Potniki so in brodarji,
In med njimi oče Rilo,
Ž njim pa Soliman Abuna,
Verla Vinko, Pedemonte,
Vsi junaci svete vere.
Kakor gledajo kopači
Pusto zemljo in bregovje,
Gosto ternje in stermino,
Ko se spravljajo na delo;

Tak stermé poslanci Božji
 Pri pogledu nove zemlje,
 Strašnih krajev afrikanskih,
 Kjer domá so divje ljudstva,
 Kjer puščave so neznanske,
 Tamni gozdi, v njih zverine,
 Solnce vroče kakor oginj.
 Misli švigajo po glavi,
 Čudne misli, strah in groza,
 Sveta serčnost vse premaga.

Vzhaja zgodnja zlata zora,
 Vstaja glasen šum po mestu,
 Solnce jutranje razlije
 Svitle žarke po valovih
 Morskih, po valovih nilskih.
 Dalje v kraje afrikanske
 Jadrajo junaci verski.
 Kakor blisk ob uri hudi
 Razsvitljuje tamno obnebje,
 Tak pogum po srcih šviga,
 Premaguje strah in grozo.

Pred odhodom oče Rilo,
 Verla misijonska glava,
 Jasna kakor svitla zvezda,
 Govori tovaršem svojim:
 „Oj junaci, dragi bratje!
 Delec Nilovi so viri,
 Gori bomo zdaj veslali.
 Poslovite se od morja,
 Ki rosí domovje drago,
 Mirne raje evropejske.
 Veter pihal bo še dalje,
 Plavale še bojo barke,
 Nikdar več pa nas nosile
 Po valovji v domovino.
 Plavale pa bojo barke,
 Ki novico ponesejo
 Milim bratom v domovino,

Da junaci verli padli
 V boji težkem so in slavnem.
 Da, junaci! bojevali
 Bomo hude terde boje
 Zoper ljuto moč peklenško,
 Zoper hude njene trume,
 Ki jih zbrala je na zemlji.
 Solnce bo nad nami peklo
 In belilo hladno zemljo,
 Da bo vroča pod nogami,
 Kot apnenica goreča.
 Pa junaštvo vse premaga,
 Le ne bojte se junaci,
 Večen bo nam venec slave.“ —

Reče Soliman Abuna:
 „Prave so besede tvoje,
 Verla glava, oče Rilo!
 Da junaštvo vse premaga.
 Terde boje bomo bíli,
 Z nami pa bo Vsemogočni,
 Silen bolj kot zmaj peklenški,
 Svitel bolj kot jasno solnce,
 Pod Njegovim smo banderom,
 On je meč nam in zastava.
 Vera naša je močnejša
 Kot viharji po puščavah;
 Up oblake bo prediral,
 Kakor plamen nočno tmíno;
 Bolj ljubezen nam je gorka,
 Kot goreča strela v blisku.
 Zdravo naj ostane morje,
 Zdrava draga domovina,
 Zdravi bratje tam premili.
 Unstran groba vsim narodóm
 Ena — rajska je dežela,
 V nji se združimo na večno.
 Kolika bo radost naša,
 Da pripeljemo zgubljene
 Ovce pred obličje Božje.

Toraj bratje le pogumni,
 Naj po Nilu barka plava,
 Deleč so njegovi viri,
 Gori bomo zdaj veslali.
 Zdravo naj ostane morje,
 Zdrava draga domovina,
 Zdravi bratje tam premili.“ —

Glasi vriš in šum na brodu
 Spremlja barko po valovih,
 Rilo gre in ž njim tovarši.
 Nilski begajo otoci,
 Na pobožji so samije,
 Žvergolijo pevske trume,
 Plašna se zverina skriva,
 Ob stranéh so gore sive.

Na samije solnce sveti,
 Na drevesu tica peva,
 Kot bi pevala početje
 Slavnih dni minulih časov:
 „Oj junaci, le pogumni,
 Čaka setev vas bogata,
 Krasen venec bode slave,
 Kot je venec mož pobožnih,
 Ki so bili tu pred nami,
 Noč in dan Boga častili.
 Večni kralj nebes in zemlje
 Bival tukaj je v samoti,
 Ter posvetil tužno zemljo.
 Oj junaci le pogumni,
 Večni bo povsod vas vodil,
 Vse stvari so Stvarnikove!“

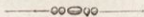
Poje tica, veter piše,
 Urno lahka ladja plava,
 Nilski konji, krokodili,
 Dvigajo se na poveršje
 In razganjajo valovje,
 Kakor zrak oblaki sivi.

Po Egiptu piramide,
 Silne čuda starih časov,
 Na bregovji se verstijo,
 In v spominu razne misli
 Zbujajo se vsim junakom.
 Zdaj tebajska razvalina
 Iz daljave se pokaže,
 Némo, glasno oznanuje,
 Da na zemlji vse preide,
 Kakor dim, ki v zraku zgine.
 Ni kraljestva, ni bogastva,
 Prašnja groblja vse pokriva,
 Preč je slava vrát stotérih;
 Palma venčana žaluje,
 Tica žalno pesem poje,
 Tužno vdira se zidovje,
 Po votlinah šviga groza,
 Med razpadom so strahovi.

Urno plava lahka ladja,
 Stermim se slapovom bliža,
 Oj junaci, perve teže,
 Silni trudi vam protijo.
 Kot derči o hudi uri
 Kalni potok po planini,
 Tak slapovje nilsko bije,
 Tje priplava urna barka.
 Zdaj brodarji se zverstijo
 Po pečevji, po stermini,
 Verv pri vervi je napeta,
 Krog in krog pa vrisk odmeva,
 Da prihaja černo ljudstvo
 Šum in hrup in čudo gledat.
 Barka pleza, se obrača,
 Kot peresce po vertincu,
 Vzplava kviško in se zmakne,
 Hrup do neba se dviguje.
 Pa pristopijo zamorci,
 Hrup iz nova se zažene,
 Barka skoči na verh slapa,

Kakor jastrob na višino,
Glasna radost se razlega.

Tak se slap versti za slapom,
Lahka barka vse premaga,
Jadra čversto so napete.
Kakor grom bobné viharji,
Péni, širi se valovje,
Barka mirno dalje plava,
Verski zapojó junaci:
„Slavljen, hvaljen bodi Večni,
Varno je zavetje Tvoje,
Vklanjajo se Ti viharji,
In pokorno je valovje,
Ti si srečne nas ohranil,
Vekomaj nam hvaljen bodi!“ —

Somenj v Hartumu.

Višnjeva in Bela reka
Stekati se v Nil mogočni,
Na pritoku stoji mesto,
Tvoje mesto, Mehmed-Ali!
Ki Hartum se imenuje.

Tje se zbirajo kerdela
Iz pokrajin afrikanskih,
Tod Arabec v Meko roma
Častit svojega preroka.

Tu somenjski hrup razlega
Krog in krog se po puščavi.
Močno je valov šumenje,
Pa glasneje hrup udarja,
Mergolijo goste trume.
Kaj godi se na somenji,
Kaj na tergu se prodaja?
Al je dura, drugo seme,
Razne žita in pridelki,
Ki rodi jih plodna zemlja?

Dura ni in drugo seme,
Razne žita in pridelki,
Kar rodi jih plodna zemlja.

Al so šibki gladki konji
Al rejene so goveda,
Ino druge drobne čede,
Ki pasó se po ledinah?

Niso šibki gladki konji
In goveda ne rejene,
Niso druge drobne čede,
Ki pasó se po ledinah.

Al izdelki rok umetnih
Iz zlatá, srebrá kovani —
Al so svilnate tančice,
Drugo tanko mehko tkanje?

Ni izdelkov rok umetnih,
Iz zlatá, srebrá kovanih,
Niso svilnate tančice,
In ne drugo mehko tkanje.

Blago čudno, poslušajte,
Groza naj serce prešinja,
Zbuja jok in miločutje.

Tam v Hartumu se prodaja
Človek, zakovan v verige,
Robstvo ga v železje kuje,
Dela mu skeleče rane,
Vtrinja solze mu kervave,
V serce mu obup prinaša.

Hodil mož po ravnem polji,
Gledal je rumeno klasje,
Radoval se blagoslova.
Kar iz gozda ropar plane,
Kakor jastrob na goloba,
„Hodi z mano!“ ljuto vpije,
Nečloveško tepe, bije,
Žene ga na terg na prodaj.

V mirni koči mati biva,
Milo boža malo dete,
Dete se ljubó ji smeja,
Gleda bratce in sestrice,
Serca vsim sladí veselje. —
Prilomasti divja truma,
Dete zgrabi, mater vleče,
Smert mu žuga, kdor se brani,
Jok in vpitje ne pomaga,
Bič, želežje poka, stiska,

Hodi, hodi berž na prodaj;
Oj osoda grozovita!

Po dobravi deček teka,
Žvižga, poje čedi svoji
In s tovarši se raduje.
Al prijezdi mož neznanski,
Časa dečku ni bežati,
Že ga ropar privezuje,
Kot žival leteti mora,
Če se vtrudi, šiba poje,
Nečloveško ropar bije,
Žene ga na prodaj v robstvo,
Nikdar več ne vidi mame,
Ne očeta, ne domovja.

Hrup odmeva po Hartumu,
Tu se brat od brata loči,
Oče več ne vidi sina,
Mati britko izdihuje,
Vzeli so ji ljubo dete.

To je vpitje, trepetanje,
Stiskajo kervavi žulji
In skelé boleče rane.
Strah po revnih sercih šviga,
Kak obupnost, groza tare
Pretepene in vkovane.
Roparji pa nečloveški,
Prodajavci, kupčevavci,
Ti na glas se krohotajo,
Terde serca nečloveške,
Brezi vsmiljenja in čutja,
Kot na bregu terda skala.

Barka gre po Beli reki,
Težka je in obložena,
Proti mestu jo zavije,
Pred Hartumom tam se vstavi;
Celo mesto hrup zažene,

Tu je groza, trepetanje,
 Tam krohot in divja radost,
 Ladija odpre predale,
 Da pokaže blago svoje.
 Iz poskritih tamnih kotov
 Leze truma, tužna, bleđa,
 Lica smerti so podobne,
 Vse razpraskane telesa,
 Žvenketá verig železje,
 „Hajd na prodaj!“ se razlega,
 Poka bič, železje stiska.
 Oj kak deleč nečloveške
 Serca gazijo v hudobi! —

Truma v trumo se zapleta,
 Mož zagleda svojo ženo,
 Mati hčer in sestra brata;
 Le oko očesu miga,
 Pogled rani kakor britev,
 Dano ni jim govoriti —
 V roke seči si k slovésu.
 Ta se rob na zemljo meče,
 Drugi stermo zre v nebesa,
 Tretji ném stoji kot kamen,
 Odervenel je v osodi.

Zdaj odide cela truma,
 Truma prenesrečnih robov,
 V barko tamno, v skrite kote,
 Nečloveštvo jih seganja,
 Tam jih zлага, kakor ribič
 Zлага ribe nalovljene.
 Tužno gleda bleđa truma,
 Ko odrine težka ladja,
 In odide v daljne kraje
 Z brati, znanci in prijatli,
 Ki predrage domovine
 Vidili nič več ne bojo.

Prodajavci, kupčevavci
 Pa se divje krohotajo,
 Druge trume so na prodaj,
 Zopet vrisk in hrup odmeva.
 Kar po Nilu od Egipta
 Druga nova ladja plava,
 Urno jadra proti mestu,
 Pred Hartumom tam se vstavi.
 Celo mesto hrup zažene,
 Tu je groza trepetanje,
 Tam krohot in divja radost.

In iz barke veličastno
 Stopajo možaki verli,
 Gledat grejo trume blede,
 Vse jih tiho, mirno gleda,
 Radovedno pričakuje,
 Kaj prikazen nova hoče.
 Veselé se prodajavci,
 Kažejo jim trume blede,
 Tresejo stvari se revne,
 V groznem strahu trepetajo.

Kdo možaki ti so verli,
 Prišli na somenj hartumski?
 To kerščanski so junaci,
 Bistra glava, oče Rilo,
 Ž njim pa Soliman Abuna,
 Verla Vinko, Pedemonte,
 In tovarši drugi hrabri.
 Ko stojijo med druhaljo,
 Med trepetom in krohotom,
 Reče Rilo Solimanu:
 „Soliman, tovarš junaški!
 Krepke so besede tvoje,
 Razodeni blede trumi,
 Kakšen posel nas pripelje.“

Stopi Soliman Abuna
 K množici in beseduje:

„Poslušajte, tužne trume,
 Poslušajte, kupčevavci:
 Bog nebeški nas poslal je,
 Mene in tovarše moje,
 Bog, ki vse človeštvo ljubi,
 Ker otroci smo Njegovi.
 Mir in radost smo prinesli.
 Razdrobijo se verige,
 Ktere sekajo kervave
 Rane narodom zamorskim.
 Vi hudobni kupčevavci
 Več ne bodete lovili
 Po samoti trum nedolžnih.
 Velik Bog je, luč nebeška
 V te pokrajne bo svetila,
 Mir vam bodi, blede trume!“ —

Kakor solnčni svit prešine
 Tamni svet po hudi uri,
 Tak obsije z začudenjem
 Sladka nada blede lica.
 Tiha groza vse obhaja,
 Vse se čudi prerokvanju.
 Ljudstvo černo se razide,
 Vsi tovarši pa z Abunom
 Svetega Boga častijo.

Hrepenenje po svetem kerstu.

Pevaj struna, kak spomlad prisije
V kraje, kjer ni nikdar pred sijala,
Kak rosí na tla nebeška mana,
Kjer so bili pred ledeni mrazi,
Kak bliščoba rajska se razširja,
Kjer plazila se je tužna tmina,
Tužna tmina tisučere leta. —

Terdih se verig je iznebila
Bleda truma, prosta zopet diha,
Prišla v mirno varno je zavetje,
Sveti so sprejeli jo junaci.

Lepa, draga prostost je telesna,
Kakor roža, ki cvetè na vertu;
Lepša, dražja prostost je duhovna,
Lepša je kot svitla, zlata zvezda.
Črna truma, truma oproščena,
Tebi mila, zlata zvezda vzhaja,
Bliža duhu prostost se nebeška.
Kakor Modre betlehemska zvezda,
Tak previdnost sveta spremljevala
Deleč k tebi verske je junake.

Zbrano starih mladih je število,
Poslušavcem govori Abuna:
„Čujte dragi bratje afrikanski!
Poslušajte stari me in mladi!
Pravil bom velike čuda Božje.
Mnogokrat ste vidili obnebje,
Kak tam gori zlato solnce sije,
Kak migljajo zvezde, luna sveti.
Zmirom vidite prostorno zemljo,
Morje, reke, gozde in planjave,
Pod obnebjem pa oblake sive,
Ki vetrovi silni jih dervijo.

Bili pa so enkrat tamni časi,
 Ni obnebja še in zemlje bilo,
 Takrat Bitje bilo je le eno,
 Večno Bitje, Bog se imenuje.
 Bog je rekel v tamne čase: Bodi!
 In na enkrat solnce je svetilo,
 Zvezde so na nebu zamigljale,
 Zemlja berž pod solnce je stopila,
 Ter pognala cvetje in zelenje.
 Zaplavale ribe so po vodi,
 Po vsi zemlji se razšle živali,
 In vse to stvarila je beseda
 Bitja večnega, beseda: Bodi. —
 Veste li sedaj, kdo svet je vstvaril,
 Verjete besedi? — Govorite!“

Černa truma, truma začudena,
 Verje čudo, glasno odgovarja:
 „Verujemo, Soliman Abuna!
 Bog nebo je vstvaril ino zemljo,
 Hvaljen bodi Bog na večne čase!“ —

Mine noč in drugi dan napoči,
 Zgodaj pride truma k Solimanu,
 Poslušavcem govori Abuna:
 Bila sta nebo in zemlja v redu,
 Večni vstvaril zadnjič je človeka,
 Perva bila sta Adam in Eva,
 Vsi otroci njuni smo na svetu.
 Djal ji Bog bil v raj je ljubeznjivi,
 Kjer nobene bilo ni težave,
 Vedno lepa je pomlad sijala,
 In človeka bila neumerljiva.
 Prišla pa je kača, duh hudoben,
 In stvari nedolžni zapeljala,
 Da Boga sta svetega žalila.
 Bog poslal je njima hude kazni,
 Morala iz raja sta bežati,
 Stiskalo ji je potem terpljenje,
 Prišle so bolezni, hude leta,

Našla pot je huda smert na zemljo. —
 Bog preklel je svet zavolj človeka,
 Večno mu zažugal pogubljenje.
 Vendar milost Božja je velika,
 Božji Sin prišel je sam na zemljo,
 Križati dal grešnemu se svetu,
 Ter odrešil revnega človeka.
 Zopet je odperta pot v nebesa,
 Gor nad zvezdami v deželo srečno,
 Kjer Mogočni vekomaj stanuje;
 Vse narode cele zemlje vabi,
 Naj pred sveto pridejo obličje.
 Gori hoče tudi vas imeti,
 Da pripeljem vas, poslal je mene,
 Prišli z mano verli so tovarši.
 Hočete li z mano gor v nebesa?
 Govorite in odgovor dajte!“ —

Černa truma glasno odgovarja:
 Hvaljen bodi Bog na večne čase,
 Da poslal je svetu Rešenika,
 Pelji nas, Abuna, gor v nebesa!“ —

Tak razlaga vsaki dan Abuna,
 Verli mu pomagajo tovarši,
 Véno jih poslušajo zamorci.

In približa god se vsih svetnikov,
 Govoriti jame spet Abuna,
 Poslušavce černe nagovarja:
 „Čudno sveto je kraljestvo Božje,
 Ki obsega zemljo in nebesa.
 Tužna zemlja vedno se bojuje,
 Večno se nebesa veselijo.
 Al terpljenje le prinaša venec,
 Slavni venec gloriije nebeške,
 Ki ljubó na veke bo cvetela.
 Jutri bratje zapustimo zemljo,
 Ter zamaknemo se v rajsko mesto,
 V mesto večno radosti nebeške.

Trume so izvoljene pred Bogom,
 Sveto pojejo nebeški kori,
 Sladka jih zveličanost navdaja,
 Sveti dan, nikolj ni nočne tmine.
 Gori bomo, bratje afrikanski!
 Enkrat se na veke radovali;
 Vabijo nas angelji nebeški,
 Vabijo izvoljene nas trume,
 Vabi Božja mati in Kraljica —
 Vabi sveta mila nas Marija.
 Da dosežete veselje rajsko,
 Morate imeti oblačilo
 Belo kakor sneg, in čisto dušo,
 V svetem kerstu novo prerojeno.
 Jutri naj napoči dan presrečni,
 Hočem vas v nebesa zapisati,
 Dati vam nedolžnost s svetim kerstom.“

In zamorska truma odgovarja:
 „Hvaljen bodi Bog na večne čase,
 Da poslal s tovarši je Abuna;
 Oj Abuna, prosi ti pri Bogu,
 Da še eno jutro nam napoči.“

Pozna noč je, v miru vse počiva,
 Milo svetijo nebeške zvezde,
 Višnjeva bobni in Bela reka,
 Sveta harmonija se razlega
 Od višav nebeških dolj na zemljo.

Trume so zveličane vesele
 Srečnih zmag in vekovite slave,
 Rade bi narodom jih odkrile,
 Ki še tavajo po tužni zemlji.

In v Hartumu pozno truma moli,
 Črna truma, truma oproščena,
 Hrepeneča zgodnje zarje čaka,
 Svitle zarje, gloriije nebeške. —
 Gre poslušat Soliman Abuna

Dečke mlade in obličja nježne,
Al so mirni v pozni svitli noči,
Al oči jim stiska sladko spanje. —

Sladko spanje jim oči ne stiska,
Tiho hrepené po svitli zarji,
Svitli zarji, gloriiji nebeški,
Glas pošiljajo nad jasne zvezde,
Svete jih poslušajo nebesa:

Oj nebeščanje presrečni,
Kak se dobro vam godí,
Oj prosite, da med vami
Skoraj bomo revni mi.

Naj prisije zgodnja zarja,
Naj napoči beli dan,
Da nam bele oblačila
Dá Abuna Soliman.

O Marija, Mati Božja,
Prosi, prosi ti za nas,
Da napoči skoraj jutro,
Pride zaželeni čas.

Še otroci jeze Božje
Z grehom smo obloženi,
Jutri bomo pa umiti,
Prerojeni in novi.

O Marija, prosi, prosi,
Da nam dojde beli dan,
Da stori otroke tvoje
Nas Abuna Soliman.

Ti si dobra, ti si mila,
Le pri Bogu prosi zdaj,
Radi zvesto te častili
Bodemo na vekomaj! —

Pride svitla zarja, vzhaja solnce,
 Serčno se raduje černa truma,
 Zgodaj prot nebesom se ozira,
 Gori mlade serca povzdiguje,
 Mlade serca, polne hrepenenja.
 Kar pristopi Soliman Abuna,
 Spremljajo častiti ga tovarši,
 V roci imajo bele oblačila,
 Sveče bele svitlo jim gorijo.
 Ide truma, truma hrepeneča,
 Pred Marijo, pred Kraljico milo,
 In besede svete izgovarja,
 Zvestost svetemu Bogu obeta,
 Čudijo se krog in krog gledavci.
 Spet pristopi Soliman Abuna,
 In z vodó jih sveto vse obliva,
 Govori besede pomenljive:
 „Kerstim vas sedaj v imenu Božjem,
 Bele vam izročam oblačila,
 Neomadežane ohranite,
 Čiste ponesite pred Gospoda.“

Radost sveta šviga v mlade serca,
 Glasno Večnemu pojejo slavo,
 Hvala se nebeščanom razlega,
 In češčenje blaženi Mariji.
 Kakor prosti revež se raduje,
 Če h kraljevi mizi smé prisesti,
 Tak in še neskončno bolj veseli
 Novokeršenci so in — pervenci
 Solimanovega misijona. —

Pride večer, zarja pozna sveti,
 Višnjeva bobni in Bela reka,
 Sveta harmonija se razlega
 Od višav nebeških dol na zemljo.
 Celi svet spoštljivo odgovarja,
 In nebeščanom prepeva pesmi,
 Ž njimi strinja se hartumsko petje,

Soliman s pervenci glasno poje,
Da glasovi deleč krog donijo:

Hvalite Gospoda, narodje po zemlji,
Naj hvali ga zemlja, bregovje, morjé;
Slavite Gospoda vse reke, potoki,
Naj v času Ga dnevi in leta časté.

Hvalite Gospoda, vé zvezde nebeške,
Naj hvali Ga solnčni in lunin žar,
Slavite oblaki Ga sivi z vetrovi,
Donijo naj pevski glasovi mu v dar.

Slavite Gospoda, vi kori nebeški,
Kerubov in Serafov svitle versté,
Vesoljno stvarjenje Gospoda naj hvali
Od jutra do mraka, od mraka do dné!

Rilo slovo jemlje.

„**K**aj sem pravil tebi,
 Soliman Abuna?
 Svitlo solnce peče,
 Béli hladno zemljo,
 Rumení se trava,
 In vení zelenje,
 Viri se sušijo,
 Hudi so viharji,
 Grozne so puščave. —
 Roka se mi trese,
 Moč me je pustila,
 Merzel pot po čelu
 Smert mi naznanuje,
 Oj tovarši, z Bogom!
 Skupaj smo veslali,
 Bil sem vam voditelj,
 Preč je delo moje,
 Grob se mi odpira. —

Tebi, moj Abuna!
 Zročam te dežele,
 Dalje mi razširjaj
 Ti kraljestvo Božje,
 Zvesto pomagajte
 Mili mu tovarši.
 Boji so težavni,
 Huda je vročina,
 Oster veter brije,
 Strašne so puščave.
 Vendar se ne bojte,
 Bog vam bo pomagal,
 Verna pomagala
 Bode vam Evropa,
 Z vami radovala
 Božja se nevesta. —

Nilovi valovi
 Bojo vam šumeli,
 Hladna zemlja krila
 Bode lica meni,
 Grob se že odpira,
 Zadnja ura bliža.
 Ko gomili hladni
 Kmalo me zročite,
 Srečno potovajte,
 Černi rod učite.
 Ti pa, moj Abuna,
 Blaga modra glava,
 Ki Bogu posvetil
 Male si pervence,
 Živi mnoge leta,
 Bodi zdrav in srečen,
 Bog vas vse obvaruj!“ —

Tako oče Rilo,
 Misijonska glava,
 Bratom beseduje,
 In oči zatisne.
 Daroval življenje
 Pervi je za ljudstvo
 Černo afrikansko.

Že ga spremlja truma
 Novo prerojena,
 Spremlja ga v gomilo
 Hladne tihe zemlje,
 Soliman s tovarši
 Poje miserere.
 Glasen zvon ne poje,
 Znanca pri pogrebu
 Ni in rodovine;
 Ni mertvaških križev,
 Ni pokojnih mertvih,
 Ena le gomila
 Je v samotnem vertu,
 Rilo tam počiva.

Venčana ga palma
Sama obžaluje,
Tica afrikanska
Milo mu prepeva,
In nebeška zvezda
Sladki mir mu lije.

Hodi černa truma,
Novo prerojena,
Pod samotno palmo,
Na gomilo hladno,
Hodi ž njo Abuna,
Mladi trumi pravi:
„Tako bomo enkrat
V tihem grobu spali,
Angelji nebeški
Bojo zapiskali,
In iz tihih grobov
Bomo se zbudili,
V svetih se nebesih
Večno veselili.“

Nilovo valovje
Bije na bregovje,
Zgodnja zarja vzhaja,
Pozni zor zahaja,
Tica afrikanska
Še na palmi peva,
Jutranja le rosa
Hladni grob odeva,
V tihem grobu spava
Misijonska glava,
Slavni oče Rilo,
Spanje mu je milo.

Abuna sam.

Tedaj počiva v tihem grobu Rilo,
 Dežela vroča vživa prvi dar.
 Kako junaško mu je serce bilo,
 Junaštvo sveto bilo mu je mar.
 Prezgodaj mu življenje je vgasnilo,
 Ne smem soditi jaz, uboga švar, /st
 Stermim in molim, vdá se pamet moja,
 Prečudna je Gospod! previdnost Tvoja.

Nezmožen sem, samota me obdaja,
 Oči mi kažejo na vse strani.
 Sercé pogumnost rajska mi navdaja,
 Prikazen ljutih vendar se boji;
 V trenutku prvem zmago spet obhaja,
 Ker svesto si neskončne je moči,
 Ker Vsemogočni je izvolil mene,
 Naprej me hrepenenje čudno žene!

Naj mila bo tedaj mi roka Tvoja,
 Pogumen nove jadra spet napnem;
 Da najdem kraj prihodnjega si boja,
 Dežele čudovite gledat grem.
 Pa zmaga Tvoja bo, Gospod! ne moja,
 Ti Večni dajaš slabim moč ljudém,
 Koló obračaš večne zgodovine,
 Pošiljaš luč med tužne, goste tmíne.

V domovje gori pa čem glas poslati,
 Da čuje ga mogočna Avstrija,
 In da ga čujejo slovenski brati,
 Da sprejme verna ga Evropa vsa,
 Da sever pošlje zor v bliščobi zlati,
 Da narod černi rajsko luč spozná,
 Poprej pa jadra zopet se napnite,
 Dežele nepoznane mi odkrite.

Vožnja po Beli reki.

Pošlje barke Haled paša,
Pošlje jih po Beli reki,
Od Hartuma preč veslajo
Med zamorce na kupčijo.

Ž njimi Soliman Abuna
V kraje notranje odrine,
V kraje vroče, nepoznane,
Kjer brez sence solnce sije,
Kadar vzplava na verh neba.

Močne jadra so napete,
Silni piskajo vetrovi,
Oster glas ušesom žvižga,
Kot kobilce bi cverčale,
Kadar siloviti roji
Skrivajo bliščobo solnčno.
Nepokojno je valovje,
Kot morje široka reka,
Zibljejo se težke barke,
Les, železje se stresuje,
Sever v čversti stéženj buta,
In napenja močne jadra,
Urno goni proti jugu,
Med zamorce, narod černi.

Gleda krog in krog Abuna,
Proti nebu in po zemlji,
Pred očmi prikazni nove
Se versté, serce budijo.
Kakor gleda vojskovodja
Gore, griče in planjave,
Gleda, kaj sovražnik dela,
Kam postavil bi kerdela,
Da doseže slavno zmago:
Tako Soliman Abuna

Méri z bistrimi očesi
 Čudno zemljo afrikansko,
 Kjer postavljaj črnim ljudstvom
 Bo zastavo večne slave.

Kaže razno se bregovje,
 Gosta trava ga zarašča,
 Bolj kot dolga rež velika,
 Pase v njej se črna truma,
 Truma slonov afrikanskih.
 Tam stojé stoletni gozdi,
 Solnčni žar jih ne predira,
 Varna je po njih zverina
 Po berlogih, v nočni senci.
 Pevske trume, drobne tice
 Letajo po tamarindah,
 Sveti pisano se perje,
 Tanki kljuni žvergolijo.
 Tu labud po Nilu plava,
 Tamkej truma opic skače,
 In žirafa vrat vzdiguje.
 Zadaaj se skalovje dviga,
 Dim valí se proti nebu,
 Barke ljudstvu krog oznanja.

Že prihaja černo ljudstvo,
 Čudi se brodarjem belim,
 „Mata da doto“ prepeva:
 Dobro nam imej se Sultan!

Barke jadra spet napnejo,
 Plavajo po Beli reki
 Vedno dalje proti jugu.
 Zvezde severne bežijo,
 Nove zvezde se na jugu
 V žarni kažejo bliščobi.
 Pod obnebjem nad puščavo
 Zračne švigajo zercala,
 Gozdi, reke, vasi, mesta,
 Zvezde, morje, ljudske trume,

Švigajo ti pred očesom,
Zginjajo kot bela pena,
Kakor blisk bežijo urno.

Nove trume vrejo k barkam,
Heliabci in Šiluki,
Borci, Čirci in Vajaci,
Kiki, Berci in Arolci,
In še ljudstev družih mnogo,
Staro bliža se in mlado.
Černo ljudstvo glasno peva,
In pozdravlja vse brodarje;
Pride ž njimi kralj Nigila,
Černi kralj k brodarjem belim,
Novih gostov se raduje,
Ž njim prepeva črna truma:
„Zdrave barke gospodarja,
Zdravi bodite brodarji,
Daljni bratje, bratje beli,
„Mata da doto, zdrav Sultan!“ —

Vse na suho gre iz barke,
Gre tud Soliman Abuna,
Radovedno ljudstvo gleda
In spoštljivo ga pozdravlja.
Zdaj pričinja se kupčija,
Daj „bakšiš, bakšiš“, darilo,
Dajte svetlih nam kristalov!“
Černo ljudstvo prosi, vpije.
Dajo turki steklenine,
Slonokostje pa zamorci
Urno nosijo na barko.
Mirno gleda jih Abuna,
Prime pa ga kralj Nigila,
In poprosi za darilo,
Dá Abuna mu darilo,
Svitle dá mu steklenine,
Razdeljuje jo med ljudstvo.
Černo ljudstvo se raduje,
Ploska, skače in prepeva:

„Živi, Soliman Abuna!“
 In po nilskih se deželah
 Krog in krog en glas razlega:
 „Prišel oče je, Abuna,
 Beli mož med narod černi,
 Dal je svitlih nam kristalov,
 Živi, Soliman Abuna!“

Gleda Soliman Abuna,
 Kak se ljudstvo ga raduje,
 Prime citre, vdari v strune,
 Mili glasi zadonijo,
 Da odmeva po dobravah.
 Černo ljudstvo poskakuje,
 Še tud Nigila udriha,
 Glasba mična vse opána,
 Radostni pojo zamorci:
 „Oj Abuna živi, živi!
 Zmiraj ti pri nas ostani,
 Ti kraljuj v deželah naših!“

Vse potihne, na tla sede,
 Ko pomigne jim Abuna,
 Govori besede take:
 „Prišel k vam sem, černi bratje,
 Zmirom čem pri vas ostati;
 Gor nad zvezdami dežela
 Je nebeškega Očeta;
 Vekomaj on v njej kraljuje,
 Tam so vsi narodje zbrani,
 Kar jih bilo je na zemlji.
 Prišel k vam sem, černi bratje,
 Da vam gori pot pokažem.
 Vernem se, pa zopet pridem,
 Z mano pridejo tovarši,
 Ž njimi sreča in veselje.
 Ti pa Nigila, govori,
 Odgovôri mi vse ljudstvo!
 Bote radi nas imeli?“ —

Odgovarja kralj in ljudstvo:
 „Radi bomo vas imeli,
 Živi Soliman s tovarši,
 Vaše bo kraljestvo naše.“

Govori in se raduje
 Nigila zdaj kralj, in ljudstvo,
 Sega v roke Solimanu.

Al skrivaj se turek vmeša,
 Ino straši černo ljudstvo,
 Vrag poslal ga je peklenski,
 Da hudobnež beseduje:
 „Nigila, ti kralj, in ljudstvo,
 Bojte vsi se bele kože!
 Če Abuna tu ostané,
 Več rosil vam dež ne bode,
 Zemlja ne sadú rodila,
 Bolj kot zdaj bo solnce peklo,
 Jedli bojo vam otroke —
 Tak Abuna, kot tovarši.“

Razserdi se truma črna,
 Jezno Solimanu vpije:
 „To kibó: le berž na barko,
 Spravi se od nas Abuna!“

Močne jadra so napete,
 Barka spet na séver plava,
 Verne se v Hartum Abuna.

Černo ljudstvo tiho gleda,
 Nigila pa zbranim reče:
 „Vselej turek rad se laže,
 Mož pravičen je Abuna,
 Naj ostane, da pokaže
 Pot v deželo nam nad zvezde,
 Da nam dela radost, srečo.“
 Poterjuje črna truma,
 „Živi Soliman!“ zavpije,

In za barko urno steče.
Nigila doide barko
Od bregovja z ljudstvom kliče:
„Stoj in verni se, Abuna!
Turek naj domú pobegne,
Živi, Soliman Abuna!“ —

Potolaži jih Abuna:
„Černi bratje, kmalo pridem,
K belim bratom po tovaršev
Grem, da jih pripeljem sabo,
Ta čas zdravi ostanite;
Drugo leto vam pokažem
Pot v deželo gor nad zvezde,
Srečo, radost vam prinesem.“

Veter piše, barka plava,
Černo ljudstvo glasno kliče:
„Živi, Soliman Abuna,
Kmal prinesi radost, srečo!“

Klic po domovini.

Jadranski mirno pljuskajo valovi,
 Domú veslá Abuna Soliman;
 Že skrivajo se Adrije bregovi,
 Slovenija odpira hrib in plan.
 Pokaže spet se jasni verh Triglava,
 Ljubljana bela mu roko podá,
 Dolencem oznanuje bistra Sava:
 O blagor vam, ki imate aposteljna.

Nekdanja radost serca povzdiguje,
 Ljubezen prejšnja vnovič plamení,
 „Abuna Soliman!“ — povsod se čuje,
 Veselih glasov kraja, konca ní.
 Slovenska svetu kaže domovina,
 Da zdaj apostelj slavni je domá.
 Kak veselí junaškega se sina —
 Pozdravlja glasno ga Slovenija.

Al časa ni se dolgo radovati,
 Poklic nebeški je Abunu mar;
 Domovju mora spet roko podati,
 Serčnosti sveti je ločenje dar.
 Prišel je pravit čudno zgodovino,
 Kak v črnem je potomstvu revež sam,
 In glas doní čez mirno domovino,
 Naj zida ž njim mogočne slave hram.

Kot blisk, ki na goré visoke šviga,
 In strele meče tud v globoke dna,
 Tak z glasom svojim vse Abuna vžiga,
 Iskreni klic predira do serca.
 Prešinja krepki zemljo glas domačo,
 Posluša z Avstrijo Evropa vsa,
 In glas odmeva v kočó in palačo,
 Beseda slavnega aposteljna:

„Pozdravljam zopet vas, slovenski brati!
 Tovarši mili milih mladih let,
 Ni dano nam se skupaj radovati,
 Odločim se, kot ločil sem se pred.
 Al prosim vas, darov mi prinesite,
 Pokažite, da vera vam veljá,
 Na bregu nilske reke silovite
 Slovenske naj zaklade Bog imá.“

„Darovi prekosijo piramide,
 Ki ni razdrobil še jih časov zob.
 Kar stvarja verno serce, ne preide,
 Močnejše je, kot tisučletni dob.
 Ko več ne bo gorenskega Triglava,
 Ko zgine zlati z zvezdami obok,
 Slovela bo, rojaki! vaša slava
 V osrečenji zaverženih otrók.“

„Pomoč tedaj, predraga domovina,
 Pomagaj mi, mogočna Avstrija;
 Ko mene terla huda je vročina,
 Junaško ti si vrage zmagala.
 Al zmaga tvoja bo še bolj slovela,
 Če posvetiš v puščavi svet altar,
 V spominu bo te Afrika imela,
 Na veke boš zamorcem rajski dar.“

„Bog blagoslovil moč je avstrijansko,
 Od nekdanj varovalo jo nebo;
 Na vek bandero naj ji bo kerščansko,
 Zvestoba svitli kroni biser bo.
 In ker jadransko morje spet miruje,
 Prinesi čez valovje blagodar,
 Kraljestvo Božje naj se razširjuje,
 Pod varstvom tvojim, verli mladi car!“

„Še dalje naj glasovi ti donijo,
 Naj sliši verna jih Evropa vsa,
 Za slavo Božjo serca naj gorijo,
 Naj vžiga se ljubezen bratovska.

Moč združena bo čudeže zidala,
 Njih bliš prekosil stari Babilon,
 Na veke sveta Cerkev bode stala,
 Zamorskim bratom pel kerščanski zvon.“

„In komur serce v persih krepko bije,
 Pokažem mu v dežele vroče pot;
 Naj loči se od drage domačije,
 Ves svet v posestvo dade mu Gospod.
 V duhovnem svetu mavrica bo krasna
 Razpenjala od tod se v Afriko,
 Zamorska bo dežela rajsko jasna,
 Evropo pa bo venčalo nebó!“

„Na boj tedaj! Gospod na delo vabi,
 Odpira nam vinograd se Njegov.
 Domovje! bratov svojih ne pozabi,
 Od tebe naj izvira blagoslov!
 Ne moj, Gospodov glas naj vas prešine,
 Za večne čase delo to veljá;
 Odpirajo nebeške se višine,
 Poganjaj cvét junaštva svetega!“ —

Doné glasovi, domovina čuje,
 Poslušá vsa mogočna Avstrija;
 Kot jeklo iskrice ob kremen kuje,
 Tak sega glas do vsacega sercá.
 Beseda v kočé in palače šviga,
 Aposteljno pomaga kmet in car,
 Pogum junakom mladim serca vžiga,
 Življenje njih je apostoljski dar.

Mariji.

Spet glas povzdigne Soliman Abuna,
 Povzdigne do nebes mogočni klic,
 Boga za narod černi prosi — Muna,
 Zročuje ga kraljici vsih kraljic,
 Stojí Abuna v krilu domovine,
 Doní nad zvezde v rajske glas višine:

„Donele zemlji so besede moje,
 Ter segale kerščanskim srcem v dno,
 Al revna stvar sem brez pomoči tvoje,
 Zato obračam k tebi se, nebo!
 Poslušaj me, mogočna pomočnica,
 Poslušaj zemlje in nebes Kraljica!“

„Tvoj duh je poveličeval Gospoda,
 In glas preroški svetu se glasil,
 Da bode od izhoda do zahoda
 Po zemlji te človeški rod častil.
 Razgernjene široke so dobrave,
 Razlega se po njih: Marija ave!“

„Al tužna je zamorska domačija,
 Slaví te le pervencev malih glas,
 Prosili so te pervikrat: Marija!
 Usmili se, usmili ti se nas;
 Naj zarija razlije žarke svoje,
 Da sprejme krilo milosti nas tvoje!“ —

„Tedaj, Marija! tebi zročam varstvo
 Početja revnega človeških rók,
 Naj milost tvoja vodi poglavarstvo,
 Usmili ti se Kamovih otrók,
 Pošiljaj, morska zvezda! žarke svoje,
 Razširja naj se veličanstvo tvoje.“

„Mogočna je pri Bogu prošnja tvoja,
 Saj si z Zveličarjem rešila svet,
 Dobrot narodom dodeliš brez broja,
 Izvir je v tebi, srečnih, milih let.
 Po tebi rajске vrata so odkrite,
 In v tebi moč za dela zmagovite.“

„Naj širi tvoje se tedaj češčenje,
 Da širi slavo večnega Boga,
 Nesrečnim pride rajска luč, življenje,
 Ki bolečine, smerti ne pozná;
 Naj prerodí zamorska se dežela,
 Da pomnožé nebeške se kerdela.“

„Kar delajo dežele posvečene,
 V katerih sije tvoj nebeški bliš,
 Kjer čast doní Device prečeščene,
 Kjer cvete svetega rešenja križ,
 To bo v deželah nilskih se godilo,
 Imé Kraljice večne se častilo.“

„Boga bo molil in častil Marijo,
 Ki tisuč let je v tmíni, Kamov rod.
 Nebo bo čulo sveto harmonijo,
 Ki Tebi slavo pela bo, Gospod!
 Ne bojo puste, tihe več dobrave,
 Donelo bo po njih: Marija ave!“

„Ne bo več prazna, žalostna dolina,
 Prepeval bo po njej Marijin zvon,
 Samotna jasnih gor ne bo višina,
 Razlegal ž njih se bo večerni don,
 Prinašal blagoslove dan Gospodov
 V nebeško radost Afrike narodov.“

„Nad zvezdami zakrite še višine
 Zagledalo bo slepo zdaj okó,
 Odkrit bo žar nebeške domovine,
 In bile serca bojo Ti zvestó,

Poganjale v puščavah rajske klice,
Junaško bojevale se Device.“

„Zato iz serčne kličem globočine,
Pošiljam k tebi, o Kraljica! glas,
Naj milost Tvoja tužni svet prešine,
Da pride zemlji lepši, zlati čas,
Da bojo vsi narodi te častili,
Veseli svetega Boga molili!“ —

Tak moli hrabri Soliman Abuna,
Povzdiga do nebés mogočni klic,
Boga za narod černi prosi — Muna,
Zročuje ga Kraljici vsih kraljic,
Doní med zvezde v rajske glas višine,
Abuna zopet gre iz domovine.

Njegov glas čule serca so kerščanske,
Pobožna čula ga Slovenija,
Odmeval je v pokrajne avstrijske,
Da čuje verna ga Evropa vsa;
Abunov glas ponavlja večno mesto,
Po sercih se budí češčenje zvesto.

Prijatelji Abuna so sprejmili,
Razlega pa se sveti glas povsod:
„Marija premogočna se usmili,
Da srečen bo, zveličan Kamov rod!“
Pomoč narodom vsim je hči sijonska,
Marijna družba zvezda misijonska.

Materna zahvala.

Stoji stoji zelena gora,
Na gori cerkvica je zala,
Sozidana na čast Marije,
Prelepa cerkvica na Stopnem.

Napravi se pobožna mati,
Odpravi se o svitli zarji,
K Mariji sveti gre na goro,
Na lepo Božjo pot na Stopno.

Že pride na zeleno goro,
Že solnce zlato jo obsije,
V altarji je nebeška Mati,
Devica blažena Marija.

Poklekne tje pobožna mati,
Roké k Mariji povzdiguje,
K nebés Kraljici glasno moli:

Marija! sprosila
Si milost mi to,
Da zopet podala
Sem sinu roko.

Pred tvojim obličjem
Opravljal je dar,
Ko serce nebeški
Mi vžigal je žar.

Ko mano nebeško
Je ustom podal,
Prečuden je plamen
Ljubezen mi vžgal.

Naj toraj, Marija,
Ti hvala doní,

Naj serce hvaležno
Te večno časti!

Odšel spet Abuna
In vzel je slovó,
Po mirnem domovji
Več hodil ne bo.

O spremljaj ga zvesto
Marija vse dni,
Za Božjo naj slavo
Serce mu gorí.

Saj unstran v nebesih
Ga vidila bom,
Tam gor brez ločenja,
Brez smerti je dom.

Za milost, Marija,
Pa hvala doní,
In serce hvaležno
Ti vedno gorí.

Tako pobožna mati moli,
V zvoniku sedem ura bíje,
K molitvi glasen zvon zapoje.
„Češčena bodi, o Marija!“
Izgovori pobožna mati,
In zapusti zeleno goro,
Prelepo cerkvico na Stopnem.

Po sinjem morji barka plava,
Po morji se Abuna vozi,
Veslá nazaj v dežele vroče.
Ko solnce jutranje prisije,
Ozira se v slovenske kraje,
Zakriva morsko jih bregovje.
Abuna Soliman odide,
V slovenski dom nič več ne pride.

„Zgodnja danica.“

Glasen hrum doní na brodu,
 Tam na Nilu pri Kairi,
 Ljudstva mnogo je na suhem,
 Ljudstva dokaj na valovji,
 Na valovji nilskem v barki.

Kaj pomeni taka radost,
 Kaj pomeni strel in godba?
 Al se vozi turški paša
 Po deželah afrikanskih?
 Ali poglavar Efendi,
 Morda se v Egiptu ženi?

Strel in godba ne pozdravlja
 Paša turškega na brodu,
 In Efendi se ne ženi.

Čujte: Soliman Abuna,
 Iz Evrope se vernivši,
 Jadral bo v dežele daljne,
 Deleč gori med zamorce,
 Pelje novih jim tovaršev,
 Božja čast je vsim zastava.
 Njim odmeva strel in godba,
 Solimanu in tovaršem,
 In bandera njim vihrajo,
 Ljudstvo glasno njih pozdravlja,
 Čudu novemu se čudi.

Nil šuní, mogočna reka,
 Na valovji stoji barka,
 Barka nova pašatova,
 Iz železja je skovana,
 Sveti se kot čisto srebro,
 Stéženj je visok kot gora,
 Jadra bele kakor svila,

Močne so vervi kot jeklo,
Vesla čverste kakor ruda,
Težko sidro kakor svinec.

Pride Soliman Abuna,
Tako paša nagovarja:
„Daj mi, paša! barko novo,
Vozil bodem se s tovarši,
Poveslamo gor po Nilu,
Med narode afrikanske.“

Solimanu reče paša:
„Lepe, krasne barke nove
Ne bi dal za zlate kupe,
Vendar Soliman Abuna
Naj ima jo v nizko ceno.
Naj ti dobro, dolgo služi,
Srečno se s tovarši vozi.
Krasna barka pašatova,
Iz železja vsa skovana,
Ki se sveti kakor srebro,
Stéženj njen visok kot gora,
Jadra bele kakor svila,
Močne so vervi kot jeklo,
Vesla čverste kakor ruda,
Težko sidro kakor svinec,
Lepa barka pašatova
Naj Abuna tvoja bode,
Srečen vozi se po Nilu,
Do narodov afrikanskih.“

Soliman prevzame barko,
Krasno barko pašatovo,
In tovaršem beseduje:
„Oj tovarši, barka nova
Bo po Nilu nas vozila;
Mi Bogu smo posvečeni,
Barka pa bo zvezda naša,
Luč narodom črnim nese,
Žar ljubezni prejunaške.“

Tak Abuna beseduje,
 Vse se giblje, vse se ziblje,
 Ljudstvo se na bregu tare,
 Poka strel in vrisk odmeva,
 In na barki je Abuna,
 Barko novo blagoslovlja.
 Na poveršji zavihrajo
 Zdaj bandera misijonske,
 Nad banderom naj visočim
 Zablišči se zlata zvezda,
 To je „**zgodnje**“ svit „**Danice**“ —
 V barki so trije predali,
 Té Abuna blagoslovlja,
 V zadnjem pa altar postavi,
 Posvečuje ga Kraljici
 Rajski, Materi Mariji.
 Tje postavi nje podobo,
 Lepo kakor bliš nebeški.
 In na barki pred Marijo
 K večnemu Abuna moli,
 Sveti dar Bogu opravlja;
 Rajska godba se razlega,
 Ter odmeva glasno petje:
 „Bog pred Tvojim veličastvom,
 Molimo te Tu v samoti:
 Da se širi Tvoja slava
 Krog in krog po celi zemlji.“

Dokončana je slovesnost,
 Barka nova posvečena,
 Strel in vrisk doní na brodu,
 Žarke širi zlata zvezda,
 Hladni piš vihrá bandera.
 Že k odhodu tromba poje,
 Bele jadra so napete,
 In izurjeni brodarji
 Vsi derže za čverste vesla.
 Zdaj oglasi se Abuna,
 Slovo jemlje od Kaire,
 In tovaršem beseduje:

„Glejte vi tovarši moji,
 Bojeavci svete vere,
 Kak se sveti zlata zvezda.
 Svitla zvezda je danica,
 In danica krasna barka,
 Ki po Nilu nas ponese
 Gori med narode černe.
 Zgodnja zvezda poznih časov
 Rajske žarke bo razlila
 Na obnilske vse pokrajne,
 Ker mogočna morska zvezda,
 Mila mati je Marija.
 Kot danica dan naznanja,
 Tak prinese barka naša
 Beli dan narodom črnim.
 Verli bodite brodarji,
 Zdrav nam, paša, zdravo ljudstvo,
 In pogumni vi tovarši!
 Vozi „zgodnja“ nas „Danica“,
 Bog, Marija, bodi z nami!“

Tak Abuna beseduje,
 Tromba zadnjikrat zapoje,
 Nova barka pa odrine,
 Glasno zadoné pozdravi,
 Sreča! z Bogom! se razlega.
 Zopet godba se oglasi,
 Močno je valov šumenje,
 Glasi pa doné močnejše,
 Verski zapojó junaci,
 Z zgodnje se glasi Danice:

Zdrava morska zvezda,
 Blaga Božja mati,
 Vekomaj devica,
 Srečne rajske vrata.

Gabriel pozdravljal,
 Rekel ti je: zdrava!

Daj nam mir Kraljica,
Svetu druga Eva.

Grešnike oprosti,
Luč prinesi slepim,
Podi hudobije,
Dajaj nam dobrote.

Kaži, da si Mati,
Sinu prošnje zročaj,
Ki za nas je rojen,
Tvoj se imenuje.

Čudna si, devica,
In med vsimi mila,
Reši nas od grehov,
Stori mile, čiste.

Čisto daj življenje,
Potovanje varno,
Jezusa pokaži,
Da se veselimo.

Čast Bogu Očetu,
Vélikemu Kristu,
In svetemu Duhu,
Trem edina slava!

Barka je na sredi Nila,
Zadnji glasi zadonijo,
Na bregovji klic odmeva,
Ljudstvo sluša, barki maha,
Jemljejo slovó brodarji,
Sveti zgodnja se danica,
Svitla, krasna zlata zvezda,
Zgodnja zvezda poznih časov.

Od Kaire do Hartuma
Glas razširja se ob Nilu:
„V svitli barki iz železja

Pride Soliman Abuna,
 Glejte, glejte novo čudo!“
 In po Nilu barka plava,
 Vrejo k Nilu černe trume,
 Čudijo se zlati zvezdi,
 In pozdravljajo Abuna.
 Vstavi zgodnja se danica,
 K njej Abuna ljudstvo vabi,
 In pokaže v rajskem svitu
 Zemlje in nebes Kraljico.
 Spet v pokrajnah vsih obnilskih
 Krog in krog se glas razširja:
 „V svitli barki iz železja
 Pride Soliman Abuna,
 V barki sveta je Marija,
 Zemlje in nebes Kraljica,
 Glejmo, glejmo čudo novo!“
 Vrejo k barki trume nove,
 Gledajo nebes Kraljico,
 Z mično godbo pesem glasno
 Verski zapojó junaci:

Zdrava morska zvezda,
 Blaga Božja mati,
 Vekomaj Devica,
 Srečne rajske vrata! —

Veter piše, barka nova
 Po valovji mirno plava,
 Čverste vesla se vertijo,
 Zlata zvezda milo sveti,
 Na pobrežji ljudstvo vriska,
 Z barke godba ga pozdravlja,
 Vse se veseli z Abunom.

Pade tiha noč na zemljo,
 In nebo v bliščobi zlati
 Mokro pot brodarjem kaže.
 Težka barka se ne vstavi,
 Po valovji dalje jadra,

V nočnem blesku na poveršji
Radosten stoji Abuna.

Zdaj od juga se priplazi
Gosta megla pod obnebjem,
In gostí se kakor tmina
O večernem, hladnem mraku.
Zlato zvezdje se poskrije,
Vse na hip obdà tamota.
In vihar strašán potegne,
Da se stresne težka barka
Grozno zašumi valovje,
Da prešine strah brodarje.
Blisk in grom skoz tmino šviga,
Vsiplje se nalive kot toča,
In vihar majè valovje,
Da se suče težka barka
Kakor lahki list po zraku.
Vesla sučejo brodniki,
Al vihar jih vse premaga,
Bele jadra jim poterga,
V dno zastonj se sidro spušča,
Ob skalovje barka bíje,
Lije dež, valovje pljuska,
Z bliskom spet germijo strele,
Šviga strah po sercih v stiski,
Nagne barka se, pogrezne,
Da v predale voda lije,
Pokajo vervi in stéženj.
Vendar zopet se povzdigne,
Zopet pa ob skale bíje,
Zopet kviško voda pljuska.
Vse v trepetu strašnem zdiha,
Smertna groza vse obhaja,
Le Abuna na poveršji
Čverst stoji pod zlato zvezdo,
Stresa z barko se, nagiblje,
In oči v nebo upira.

Sčasoma vihar pojenja,
Raztepejo se oblaki,

Zablišcé se zlate zvezde,
 In pomiri se valovje.
 Zopet sučejo se vesla,
 Bele jadra so napete,
 Mirno zgodnja gre Danica,
 V barki zapojó junaci
 Pred Marijo morsko zvezdo:
 „Hvaljen bodi Bog neskončni,
 Hvaljena nebés Kraljica!
 Mirno zopet barka plava,
 Ker mogočno varstvo Božje
 In premile je Device,
 Hvala naj doní na veke!“

Po puščavi.

Tromba poje, trop se giblje,
Obloženi so velblodi,
Zvirajo se pod zaboji,
Omahujejo mehovi,
Jezdici povzdignejo se,
Kot pastirji na zibalki.

Zdrava barka in tovarši,
Nam odpira se puščava,
Snidemo se pri Hartumu.

Aló, sproži trop voditelj,
Pred velblodi jo koraka,
Tromba poje, trop se ziblje,
Zad gonitelji dervijo.
In Arabec prot nebesom
Moli in na pomoč kliče:
„Oj pomagaj, Abd-el-Kader,
Srečne, zdrave nas ohrani,
Naj velblodi srečni bojo,
Naj blago se ne pokvari
In ne škoduje puščava;
Ti odganjaj nam strahove,
Varno vodi, Abd-el-Kader!“

Al z Abunom vsi junaki
Tako molijo k nebesom:
„Večni Bog! Ti srečno vodil
Jakopa si po samoti;
Izrael je bil mogočen
Ko iz sužnosti ga rešil,
Čuda delal mu v puščavi;
Vodi Večni, Premogočni,
Tudi nas po varni poti,
Zdrave srečne nas ohrani,
Dober Ti si, Vsemogočni!“

Jezdi trop, šumí valovje,
 Reka se mogočna skrije
 In odgerne se puščava.
 Kakor lovec, ko doseže
 Stermi verh visoke gore,
 In zagleda deleč morje,
 Čudi se, stermí, in misli,
 Ker ne vidi daljne meje,
 Vse nezmerna je planjava:
 Tak junaki svete vere
 Čudijo se in stermíjo,
 Ko odgerne se puščava.
 Vse je mirno, vse je tiho,
 Ni rastline, ni živali,
 Ne odmeva glasna reka,
 Ne šumljajo hladni viri:
 Gledata nebo in zemlja
 Gola se v nezmernem krogu,
 Vmés praznota je neskončna.

Tak v samoti trop se giblje,
 Pések se kot snég izmiče,
 Po velblódih šiba treska,
 Trop za tropom se pomiče,
 In z gonitelji vodítelj
 Dan tihotni z vriskom moti.
 Na velblódih bela truma
 Pa vesele pesmi poje,
 Glasi severni v puščavi
 Afrikanski zadonijo,
 Močno petje se razlega
 Po okolici neznanski.

Víše vzhaja zlato solnce,
 Žarki padajo v puščavo,
 Pések belijo po zemlji,
 Da vročina trop premaga.
 Stojte! zakričí voditelj,
 In velblodi obstojijo,
 Potniki na tleh so vročih.

Zdaj razgernejo šotore,
Da odganjajo vročino,
Vse počitka se raduje.

Solnce bega, hlad prihaja,
Spet zapoje glasna tromba,
Trop se vzdigne in se giblje,
Zopet petje se razlega,
Zopet molijo kerdela:
„Abd-el-Kader!“ tak Arabci,
„Večni Bog!“ — katoličanje. —

Zadnji žarek solnčni skrije
Za puščavo se v daljavi,
Zamigljajo zlate zvezde.
Kot večerni zvon zapoje
Z močnim glasom svitla tromba,
Proti nebu harmonija
V čast doní Kraljici rajski:

Zdrava morska zvezda,
Blaga Božja mati,
Vekomaj Devica,
Srečne rajske vrata!

Pozna noč je, trop se vstavi,
In razpne šotore varne;
Zdaj zakurijo Arabci,
Proti nebu plamen šviga,
Sveti nočna se puščava.
Potniki se veselijo,
Šum odmeva med tihoto,
Radostne glasé se pesmi.
Lahko noč! so zadnji glasi,
Jek je krog in krog potihnil,
Obmolnilo govorjenje.
Sladko spava trudna truma,
Za ponočnega čuvaja
Zvesta jim je tiha luna.

Bliža dan se, in danica
Zgodaj potnike predrami.
Tromba poje, trop se giblje,
Dalje hodi po puščavi.

Tak preide dan za dnevom,
Kar se zopet Nil pokaže,
Spet šumé valovi mokri,
Vert hartumski hlad ponuja,
Tromba zadnjikrat zapoje,
Glasna radost ji odmeva.

Vojska vstavljena.

Pride sel k Belenijanu,
Tje v Nigilovo kraljestvo,
Vojsko Barcem napovedat,
Tako ljudstvu beseduje:

„Poslušajte, kaj vam pravim:
Jezni berski so glavarji,
Hudi berski so vojaci,
Njim pogum gorí kot plamen,
Hočejo vas v boj imeti;
Okrog Lade in po Ladi,
Po deželi in po mestu
Tromba poje, boben bíje,
Kri junaška v boj se spravlja;
Solnce trikrat ne zaide,
Da vam, nečloveški Barci!
Bojo psi kostí lizali.“
Sel izreče in odide.

Zdaj po barski se deželi
Širi hrup: na boj vojaci,
Primate orožje v roke,
Da pokažete pesjanom,
Kako hudo so se spekli,
Da so vojsko z nami vžgali.
Solnce trikrat ne zaide,
Da odbijemo jim glave,
Prebodemo jim trebuhe,
Da zapalimo jim koče,
In poberemo vse blago.

Širi glas se po deželi,
Tromba poje, boben bíje,
Vse na boj se ljuti zbira.
Tri dni ljudstvu tromba poje,
Tri dni glasen boben bíje,

Meče brusijo vojaci,
 V strup pomačejo pušice,
 Loke mažejo z mazilom,
 Tule polnijo z železjem,
 Krepijo pestí si močne,
 Zbirajo si terde kije,
 In za trombo se podajo
 Ter za bobnom k poglavarju.

Tretji večer, zadnji večer
 Pride truma brezštevila,
 Vre k ponočni veselici.
 Vsak vojak orožje nese,
 Desno pa derží visoko,
 V njej navezano je dračje,
 Težka butara, visoka,
 Proti nebu plamen šviga,
 Težka bakla je prižgana.
 Kakor svetijo plameni,
 Če se morska vojska vname,
 Ko zažgane barke čudno
 Zibljejo se po valovji:
 Tak se križajo goreče
 Bakle s svitlimi kresovi,
 V močnih rokah jih zamorski
 Čversti nosijo vojaci.
 Z vojsko šotor se napolni,
 Sred šotora oginjšviga,
 Luč se krog in krog razširja,
 Kakor solnce jasno sveti.

Tam glavar stoji z orožjem,
 Mladi so okrog vojaci,
 V desni bakle jim gorijo.
 Zraven ljudstvo je v okrogu,
 Ženstvo, starci in otroci,
 Vse se giblje in prepeva,
 Vmes odmeva glasna tromba,
 Boben bîje in rogovi
 Trobijo prečudne viže.

Zdaj se poglavar oglasi,
 Vse potihne, ko pomigne,
 Zbranim tole beseduje:
 „Poslušajte, stari, mladi!
 Kaj bom poglavar govoril.
 Jezni berski so glavarji,
 Hudi berski so vojaci,
 Hočejo vas v boj imeti.
 Jutri zgodaj boj se vname,
 Hočemo jim pokazati,
 Kaj premore kri junaška.
 Danes pa se veselimo,
 Krepimo si močne ude,
 Boj prinese Barcem slavo,
 Zmaga dojde nam z bogastvom.
 Zdaj v kolesu se vertimo,
 Jutri bomo tam plesali,
 Kjer bo tekla kri junaška,
 Radost naša bo velika.“
 „Doto mátat!“*) ljudstvo vpije,
 „Zmaga naša mora biti!“
 In vojaci svitle bakle
 Stegnejo nad glave ženstvu,
 Starcem in otrokom zbranim,
 Ter z orožjem zarožljajo,
 Na vse gerlo zagermijo:
 Bodemo za vas se bíli,
 Tekla bode kri junaška,
 Zmaga naša mora biti!“

Zdaj se pari zavertijo,
 Vse se giblje, vse se ziblje,
 Glasno petje se razlega,
 Tromba poje, boben bíje,
 Vmes odmevajo rogovi.
 Svetijo se krog ognjišča,
 Kviško švigajo plameni,
 Krog pa trume se vertijo. —

*) Blagor poglavarju!

Dan nápoči, boj se bliža,
 Zadnjič divje zavertijo
 Krog plamenov se v kolesu.

Spet se poglavar oglesi,
 Vse potihne, ko pomigne,
 Tako zbranim beseduje:
 „Poslušajte, stari, mladi,
 Kaj bom poglavar govoril.
 H koncu zdaj je veselica,
 Čas je, da se v boj podamo,
 Že prihajajo pesjani.
 Zvečer pa bo zmaga naša,
 Zopet bodemo veseli,
 Bolj kot zdaj se radovali,
 Ko potolčemo Berjane.
 To pa moramo storiti,
 Nikdar niso dedje naši
 Dali se pesjanom v roke;
 Nikadar se mi ne vdajmo.
 Vi mladenči, le pogumni!
 Zmaga naša mora biti,
 Glejte, matere, sestré vam
 Pletle slavne bojo vence,
 Ko se verneti iz boja.
 Pasti mora, kdor se bliža,
 Idimo na boj junaci!“

Zopet silni boben bíje,
 Tromba poje in rogoví.
 Vsaka kočá boben tolče,
 Vsaka kočá v trombo piska,
 Ko zasliši velki boben.
 Silna vojska se pomiče,
 Vse se meša za vojaci,
 Ženstvo, starci in otroci,
 Širi hrup se po planjavah,
 Da odmeva od bregovja.

Tak valé se silni Barci,
 Bližajo se jezni Berci,
 Huda vojska se pričinja.
 Že razpenjajo se loki,
 In natikajo pušice,
 Vzdigajo se suljce, kiji,
 Eden sproži, drugi méri,
 Tretji mahoma udarja.
 Kar zavriska černo ljudstvo:
 „Čujte, glejte, belokožnik,
 Prišlo je božanstvo sveto,
 Hudo smo se pregrešili.“

Bel mož v črnem oblačilu
 Stopi med kerdela ljute,
 Skoz legát tako zatrobi:
 „Kaj se bijete zamorci,
 Večni Bog če mir imeti!
 Če se bote vojskovali,
 Dež ne bo rosil na zemljo,
 Več ne bo vam rasla dura,
 Žeja, lakota morila
 Bo nemilo po deželi.
 Spravite se, mir storite,
 Odložite berž orožje,
 Tako sveti Bog vелеva,
 Ki visoko je v nebesih,
 Gor nad zvezdami, nad solncem,
 Ki pa zmirom dobro vidi,
 Kaj počenjate na zemlji.
 Toraj urno mir storite,
 Da ne pošlje hudih kazni!“

Vse stermé govor poslušá,
 Že odlagajo orožje,
 Sulice in težke kije,
 In podajajo si roke,
 K možu belemu hitijo,
 Ter priklanjajo se nizko.
 Pridejo vsi poglavarji,

Trume barske, trume berske,
Vse zgleduje se in čudi.

Zopet jame govoriti
Beli mož v obleki černi,
Vse potihne, ko pomigne,
Tako trumam beseduje:
„Prišel sem iz daljnih krajev,
Barka k vam me je prinesla
Sèm čez morje, gor po Nilu.
Bog poslal me je nebeški,
Ki ga vi še ne poznate,
Da vam srečo, mir prinesem.“

Zdaj pristopi kralj Nigila,
Šerčno belega objame,
Černi trumi beseduje:
„Poslušajte stari, mladi!
Vidil jaz možé sem bele,
Ki so zopet se vernili,
Šli v domovje po tovaršev.
Bil je Soliman Abuna,
Dal nam svitlih je kristalov,
In obljubil, da še pride,
Pot v nebesa nam pokaže,
In prinese srečo, radost.
Beli mož, povej mi urno,
Kje je Soliman Abuna,
Al si ti izmed tovaršev?“

Belokožnik odgovarja:
„Verli, dragi kralj Nigila,
Slišal sem o slavi tvoji,
Pravil mi je sam Abuna,
Ki preserčno te pozdravlja.
Kmalo spet v dežele vaše
Pride Soliman Abuna.
Jaz tovarš njegov sem Vinko,
Moje sveto je povelje,
Da mirujete z orožjem,

Kmalo bo pri vas Abuna,
Mir in srečo vam prinese,
In pokaže pot v nebesa.“

Zveselí se černa truma,
Vmiri in domú se verne,
Šabo Vinkota povabi,
Čuda Božje ta jim pravi,
Svete vere luč prižiga.

Varstvo Božje.

I.

Med narodom zamorskim
 Potuje dan na dan
 Apostelj, slavni Vinko,
 Za sveto vero vžgan.
 Prihaja černo ljudstvo,
 In sveti mož uči,
 Kdor veruje besedi,
 Apostelj ga kerstí.

Vse ljubi ga, spoštuje,
 Le berski poglavar
 Jezi se in repenči,
 Sovraži belo stvar.
 „Jaz čem, da pasti mora,
 Če glavo mi veljá,
 Sovražim belo kožo,
 Pokoja mi ne dá!“ —

Izgovori in vzame
 Pušico ostro v dlan,
 Aposteljna gre čakati
 Na hrib Belenijan.
 Tam Vinko se sprehaja,
 Zamorec prime lok,
 Za germom skrit pomeri,
 Al — strel ne gre iz rok.

Neznanska groza strese
 Hudobnežu roké,
 Serce mu čudno bíje,
 In lica obledé.
 K aposteljnu počasu
 Prileze tje na plan,
 Tako mu beseduje
 Objokan in skesan:

„Odpusti, mož mogočni,
 Prehudo sem grešil,
 S pušico nate meril,
 Ko v germu skrit sem bil.
 Al groza me obhaja,
 Ko vidim tvoj obraz;
 Ti svet si in mogočen,
 Hudobna stvar sem jaz.“

Apostelj odgovarja:
 „Zdaj vedi, kaj je Bog,
 Jaz nisem, — Vsemogočni
 Izmaknil ti je lok.
 Povem ti, da ne skušaj
 Moči Njegove več,
 Sicer strašno zadene
 Te maščevanja meč.“

II.

Napoti se med Berce
 Apostelj neki dan,
 In truma černa spremlja
 Ga čez Belenijan.
 Hudo pripeka solnce,
 In žeja vse morí,
 Na potu ni studenca,
 Ki žejo pogasí.

Zastonj po tléh ozira
 Skaljeno se okó,
 Od solnca lés se vžiga,
 Vse jasno je nebó.
 Apostelj omaguje,
 Naprej ne more več,
 Omagala je truma,
 Življenja moč je preč.

Povzdigne pa k nebesom
 Roké ino očí
 Apostelj, k Bogu moli,
 Naj vsmili se stvari.
 In zdajci se prikaže
 Oblak nad goro siv,
 Trenutkov malo mine,
 In vsuje se nalive.

Dež vročo zemljo moči,
 Da urno se hladí,
 Po jamah vode dosti
 Popotnikom stoji.
 Vročina ne pritiska,
 Poverne spet se moč,
 Apostelj spremljeavcem
 Spregovori, rekoč:

„Zdaj bote mi verjeli,
Kaj Božja moč veljá,
Pobožna kaj molitev
Pri svetem Bogu zdá.
Mogočne so nebesa,
Življenje daja Bog,
Naj žuga pogubljenje,
On reši iz nadlog.“

Potuje spet apostelj,
Za sveto vero vžgan.
In truma črna spremlja
Ga čez Belenijan.
Vse Božjo moč spoznava,
Apostelj jih uči,
V zamorskih sercih vero,
Ljubezen oživi.

III.

Po gozdu velikanskem
 Apostelj gre domú,
 In černi spremljevalci
 Bojijo se strahú.
 Zahaja pozno solnce,
 Na zemljo pade noč,
 In gozd je prenočišče,
 Naprej ni iti moč.

Bliščobe svit nebeške,
 Jim gozda verh tamní,
 Zakurijo zamorci,
 In grejejo si kri.
 Al gostje prenevarni
 Po gozdu gnjezdijo,
 Ferfrajo nočne tice,
 Zverine tulijo.

Smerčijo divji sloni,
 In lévi se budé,
 Nad ognjem grozen tiger
 Pokaže jim zobé.
 Popotnike na čelu
 Pomoči smertni pót,
 Apostelj tiho moli:
 „Usmili se, Gospod!“

Visoko plamen švigne,
 In sproži se požar,
 V plamenu drevje poka,
 Podira ga vihar.
 Zverine pa zbežijo,
 In tulijo strašnó,
 Požar se razširjuje,
 Da svitlo je nebó.

Odide nočna groza,
Napoči beli dan,
S popotniki apostelj,
Za sveto vero vžgan,
Naprej domú potuje,
Nevarnosti več ní,
Po poti spremljeavcem
Besede govori:

„Vesoljnost je pokorna
Neskončnemu Bogú,
In v nar bolj ljutem boji
Smo svesti si mirú.
Gospod krotí zverino,
Odganja divjo strast,
In Njemu le razlega
Naj slava se in čast.“ —

Abuna Soliman med Barci.

Barka gre po Beli reki,
 Sveti zgodnja se Danica,
 Jadra proti Gondokori,
 Ljudstvu prihod strel naznanja.
 Zbirajo se urni Barci,
 In med njimi kralj Nigila;
 Naglo bližajo se barki,
 Tak pozdravljajo Abuna:
 „Doto, Soliman Abuna!*)
 Prišel k nam si z barko novo,
 Kak se sveti zlata zvezda,
 Upi nam so se spolnili,
 Doto, Soliman Abuna!“ —

Pride barka k Gondokori,
 Sveti zgodnja se Danica,
 Gleda čudo barsko ljudstvo,
 Staro, mlado se raduje,
 In prepeva glasne pesmi.
 Soliman jim dá kristalov,
 Dá jim svitle steklenine,
 Nove kaže jim tovarše,
 Tako zbranim beseduje:
 „Pridem spet v dežele vaše,
 Pripeljam tovaršev novih,
 Z nami sreča je in radost,
 Hočemo pri vas ostati,
 In kazati pot v nebesa,
 Odkrivati čuda Božje.

Barsko ljudstvo glasno kliče:
 „Živi Soliman Abuna,
 Zdravi vsi tovarši beli,
 Ki so prišli v kraje naše,
 In prinesli steklenine.

*) Doto, zdrav! dobro došel!

Vedno dobro se imejte,
In med nami ostanite,
Da v deželo lepo, srečno,
Pot pokažete v nebesa.“ —

Zbere mesto si Abuna,
Da postavi hišo sebi,
Hišo sebi in tovaršem,
Da sozida belo cerkev
Sveti Materi Mariji.

Černo ljudstvo tje prihaja
Vsaki dan o svitli zarji;
Ko se solnce ponižuje,
Radostno domú odhaja,
In domačim oznanuje
Božji uk, besede svete.

Tak se širi sveta vera
Po deželah afrikanskih,
In raduje se Abuna,
Ž njim veseli so tovarši,
Veseli se zamorci,
Sveti kerst jih posvečuje.

Tri nove rože v Afriki.

Zvezda nebeška,
 Zgodnja Danica,
 Srečno priplava
 V mesto Hartum.
 Narod zamorski
 Barko pozdravlja,
 Petje odmeva
 Radostnih trum.

Božja je slava
 Sveto bandero,
 Serčnim junakom
 Večno veljá.
 V zgodnji Danici
 Vpričo Marije
 Verli Abuna
 Hvali Bogá.

Zgodnja Danica
 Dalje odrine,
 Zvezdo na Nilu
 Gleda ves svet.
 V nilske dežele
 Žarki letijo,
 Zemlja razvija
 Pervič nov cvet.

Cvetje poganja,
 Širi dišave,
 Milo duhtijo
 Rožice tri.
 Mana nebeška
 Rože napaja,
 Vidila lepših
 Afrika ni.

Višnjeva reka
 Z Belo se strinja,
 Potnikom deleč
 Pot je odpert.
 Tamkaj Abuna
 V kraji prijetnem
 Pervi zadelal
 Roži je vert.

Dalje na jugu,
 Kjer ti dežele
 Nilske odkriva
 Belenijan,
 Drugo je rajsko
 Rožo zasadil
 V zemlji zamorski
 Soliman.

V sredi ob Nilu
 Roža je tretja,
 Sestram enaka,
 Milo duhti.
 Njo zasadile
 Tudi so roke
 Blagega serca
 Slovenske kerví.

Rože ob Jordanu
 Niso tak zale,
 Cedri, cipresi
 Tolik ni kras.
 Venčane palme
 In tamarinde
 Morajo skriti
 Ponosni obraz.

Lepša od zlata
 Je korenina,
 Bolj kakor srebro se
 Pérje bliščí.

Niso enake
Zvezde nebeške,
Solnce enako
Bunčici ní.

Rajske dišave
Iz rožič puhtijo,
Barcem odpira se
Sveto nebó.
Srečni so Kiki,
In drugi zamorci,
Abuna prinesel
Srečo je to.

Zgodnja Danica
Plava po Nilu,
Z rožami strinja
Zlati se bliš,
Tam Gondokora,
Tukaj Hartum je,
Vmes povzdiguje
Sveti se križ.

Prošnja za dež.

Mož zamorskih gosta truma
Vola črnega pritira,
Nese polne vreče dure,
In pridelkov družih poljskih,
Da jih Djubeku podari.

V tamni koči čarnik biva,
Glasna truma ga predrami,
Tako njemu beseduje:
„Djubek čarnik! ná darila,
Dežja skoraj nam naredi,
Ker suši se ravno polje,
Dura noče obroditi,
Vse vročina huda jemlje,
Toraj dežja nam naredi,
Ti si umen in mogočen.“

Vzame čarnik vse darila,
Govori besede skrivne,
Gosti trumi beseduje:
„Hranil lepe sem darila,
In besede izgovoril,
Nekaj ur še naj preide,
Dež pomoči ravno polje.“

Idejo domú zamorci,
Ure minejo in dnevi,
Huje solnce žge in pali,
Ravno polje bolj razpoka,
Dura noče obroditi,
Vse vročina huda jemlje.

Zopet pridejo zamorci
K Djubeku in govorijo:
„Djubek čarnik, buča terda,

Lepe dali smo darila,
 Dežja pa naredil nisi!
 Še en dan ti je odloga,
 Če ne pošlješ dežja polju,
 Več ne boš po zemlji hodil!“

Djubek čarnik odgovarja:
 „Dežja ni, al vi ste krivi,
 Kaj ste vzeli belo kožo,
 V Gondokori tam prebiva,
 Dež odganja naši zemlji,
 In nesrečo vsim pripravlja.
 Belokožnika izpodite,
 Iz dežele naj se spravi,
 In rosil bo dež na zemljo.“

Razserdi se črna truma,
 Gre z orožjem v Gondokoro,
 Solimanu tak zabavlja:
 „Belokožnik, iz dežele!
 Ti odganjaš dež od zemlje,
 Tako Djubek čarnik pravi.
 Toraj spravi se in hodi,
 Ostro naše je orožje,
 Če ne greš, gorjé ti bode!“

Reče Soliman Abuna:
 Čudne so besede vaše,
 Čudne misli vam rojijo
 Po neumni, slepi glavi.
 Dežja nima Djubek čarnik,
 In ne zná ga narediti.
 Vsi ljudje po celi zemlji
 Revne so stvari nezmožne;
 Kdo doseže svitlo solnce,
 Kdo do zvezd nebeških pride,
 Kdo z oblaki jih zakriva?
 Tega nihče nas ne more;
 Velik Bog je in mogočen,
 On je vstvaril solnce, zvezde,

Vse, kar vidite po zemlji,
 On pošilja nam oblake,
 On pošilja dež in roso,
 On nareja lepo vreme.
 Djubek čarnik je goljufen,
 Kakor vi on nič ne more.
 Svetega Boga molite,
 Opustite boj, prepire,
 Vse po bratovsko ljubite,
 In prišel bo dež na zemljo,
 Polje vaše bo rodilo,
 Lepi bojo vsi pridelki.
 Molil bom tud jaz pri Bogu,
 Da vam pošlje dežja, rose,
 Da vročina huda neha.
 In potem Bogá molite,
 On je dober, svet, mogočen,
 Kar ga bodeite prosili,
 Vselej bode vam dodelil.“

Černa truma odgovarja:
 „Živi, Soliman Abuna!
 Prave so besede tvoje;
 Djubek čarnik je goljufen,
 Dati dežja nam ne more,
 Bog je dober, svet, mogočen,
 Njega bodemo prosili,
 In rosil bo dež na zemljo,
 Prosi tudi ti Abuna,
 Živi in pri nas ostani,
 Ti si dober in razumen,
 Živi, Soliman Abuna!

Zdaj odidejo zamorci,
 Soliman pa k Bogu moli;
 Pridejo oblaki mokri,
 Dež na vročo zemljo pada,
 Zeleni se ravno polje,
 Černo ljudstvo se raduje,
 Bogu svetemu prepeva:

„Velik Bog je in mogočen,
Kterega Abuna moli,
Njega bodemo molili,
Njemu čast veljá in slava,
Hvaljen bodi Bog mogočni!“

Barski učenci.

O poznem večeru zamorski učenci
Zapuščajo šolo, in jutranji zor
Povablja jih zopet v hišo misjonsko,
Abuna s tovarši pozdravlja njih zbor.

Razlagajo njim se večne resnice,
In „zgodnja Danica“ k molitvi budi,
Ko solnce izhaja, na potu prepeva
Vesela truma, Marijo časti.

Na potu večernem po barski deželi,
Kjer nikdar častil se pred sveti ni Bog,
Prepevajo čast in slavo učenci,
Da glas se razlega okrog in okrog:

„Hvalite Gospoda narodje po zemlji,
Naj hvali Ga zemlja, bregovje, morje,
Slavite Gospoda vse reke, potoki,
Naj v času Ga dnevi in leta časté.

Hvalite Gospoda, ve zvezde nebeške,
Naj hvali Ga solnčni in lunin žar,
Slavite oblaki Ga sivi z vetrovi,
Donijo naj pevski glasovi mu v dar.

Slavite Gospoda vi kori nebeški,
Kerubov in serafov svitle versté,
Vesoljno stvarjenje Gospoda naj hvali,
Od jutra do mraka, od mraka do dné!“

Božična noč na Nilu.

Po kerščanskih vsih deželah
 Slava Večnemu doní,
 Svetu je Zveličar rojen,
 Verni rod se veseli.
 Sveti večer se praznuje,
 Glasne pesmi se pojó,
 V sercih plamení ljubezen,
 Žar pošilja jim nebó.

In po Nilu barka plava,
 V njej Abuna Soliman
 Po deželah afrikanskih
 Jadra na večerno stran.
 Vstavi zgodnja se Danica,
 Truden černi je brodar;
 Gre Abuna pred Marijo
 Večnemu opravljat dar.

Ura polnoči odbije,
 Zlata zvezda se bliščí,
 Milo sveti tiha luna,
 Brez števila zvezd gorí.
 Poka strel pokrajnam nilskim,
 Zbuja se zamorski rod,
 Ljudstvo k zgodnji vre Danici,
 Oživi se nočni brod.

Ko Abuna dar opravi,
 Gre med ljudstvo tje na plan,
 Petje ga in strel pozdravlja:
 Živi, oče Soliman!
 Vžgejo luči spremljevalci,
 Kviško dvigajo roké,
 Proti nebu pa rakete
 Kakor zvezdice leté.

In po nebezu plameni
Švigajo nad nilski brod,
Vtrinjajo se svitle zvezde,
Zlati pasi so povsod.
Spet prižigajo brodarji,
Černo ljudstvo pa stermí,
Plamen dvojni se srečuje,
In Abuna govori:

„Danes je Zveličar rojen,
Velik je in svet spomin,
V rajske vabi nas višave
Naš rešitelj, Božji Sin.
Vsim ljudem je mir prinesel,
Slava mu doní povsod,
Milijoni Ga častijo,
Môli ga zamorski rod!“

Novi zvonovi.

V beli Ljubljani zlití zvonovi,
Milo kot rajske strune doné,
Slušajo glase nilski bregovi,
Časi Orfějevi se ponové. —

Plava po Nilu „zgodnja Danica“,
Bele reke valovje šumí,
Bronasta visi na barki trojnica,
Zraven se zvezda zlata bliščí.

In ko napoči svitla zarja,
Zgodnja Danica jadra napne,
Tromba k veslu vabi brodarja,
Glasni zvonovi razlegajo se.

Kadar visoko solnce vzplava,
Diha vročino poldansko nebo,
Potna je ob Nilu narava,
Zopet mogočno zvonovi pojó.

Hlad pihljajo sape večerne,
Solnce poniža se v zaton,
Zvezde prižgó se tisučerne,
Poje mogočno na barki zvon.

Tak po širokem glasi donijo,
Godba nebeška odmeva povsod,
Nilski valovi obmolčijo,
Čuje zvonjenje Kamov rod.

Černi oblak si germeti ne upa,
Vstavlja bliskanje solnčni svit,
Nilski konji ne delajo hrupa,
Krokodil v globočini je skrit.

Gozdov ne tresejo silni vetrovi,
 Pesmi molčijo krilatih trum,
 Mirni ostajajo sivi verhovi,
 Vtihnili med ljudstvom črnim je šum.

Ribič do kraja čolnič porine,
 Lemež na brazdo potegne ratar,
 Lovec sede na verhu višine,
 Glasi budijo sleherno stvar.

Lepše strune niso zapele,
 Kadar je Orfej za citre prijel,
 Bolj Apolove niso slovele,
 Kadar je rajski Olimp vnel.

Milo so peli kraljevi glasovi,
 Vnemal je David Kanaan;
 Lepše pojejo nilski zvonovi,
 Spremlja Abuna jih Soliman.

Radost zbudijo nebeški kori,
 Ko se Rešitelj svetu rodi,
 Radost budi se po Gondokori,
 Novo zvonjenje se oglasi.

Plava po Nilu zgodnja Danica,
 Bele reke valovje šumi,
 Bronasta visi na barki trojnica,
 Zraven se zvezda zlata blišči.

„Živi, dragi oče Abuna!“
 Hvalo pojejo učenci Bogu,
 Pojó zvonovi kot rajska struna,
 Glasi nebeškega miru.

Zgodnja Danica h kraju odrine,
 Urno povzdigne oder se nov,
 Grejo po vervi zvonovi v višine,
 Spremlja jih sveti blagoslov.

In po deželi barski zvonjenje
 Vbrano premilo, glasno doní,
 Zmago obhaja kerščansko življenje,
 Novih se časov dôba daní.

Truma zamorska se rajsko raduje,
 V čudni sladkosti se serca topé,
 Glas po deželi se razširjuje,
 Novi zvonovi mogočno zvoné.

Perviĉ doní kerščanska tam struna,
 Zlata se zvezda drugiĉ blišči;
 Stopi na oder visok Abuna,
 Množici zbrani govori:

„Naj donijo sladki vam glasovi,
 Naj ogreva serca rajski svit,
 Resni, kratki so življenja dnovi,
 Že pomen je njihov vam odkrit.
 Iz dremote smertne godba mila
 Zvesto bode vsaki dan budila,
 Širil bo zvonov se novih glas
 Po dolinah, gorah tje do vas.
 Kdor ga čuje, naj ne zabi,
 Da Gospod na delo vabi,
 Ko napoĉi beli dan;
 Svete naj ĉastí postave,
 In opravlja dela prave,
 Čas prihodnji je neznan,
 Kdaj bo zadnjiĉ zvon zapel,
 Ni Gospod nam razodel.
 In ko pride dan Gospodov,
 Rajska slava vsih narodov,
 Milo glasni zvon zapoje,
 Takrat pusti dela svoje,
 V svetih mislih rad miruj,
 Bogu dela posveĉuj.

Če požuga smert ti bela,
 Glasna godba bo donela,

V večnost spremljal mili glas.
 Zgine v rajske duh višave,
 Zvon bo peval čez dobrane,
 Da potekel ti je čas.
 Ko na grobu mah porase,
 Solnce vžge prihodnje čase,
 Barski rod bo poznih let
 Vernih dedov se spominjal,
 Tihi grob mu bo odgrinjal
 Prišlih časov zali cvet.

Kogar glasni zvon budí,
 Naj se serčno veseli;
 Kot donijo zdaj glasovi,
 Ko tekó nam kratki dnovi,
 Tak in lepše bomo peli,
 Mi med angelji veseli,
 Kadar zgine groba noč,
 In trohno be silna moč.

Barci pa se veselite,
 Zvesto Večnega molite,
 Kadar novi glas doní;
 Naj življenje posvečuje,
 Verne serca povzdiguje,
 K rajski sreči vas budí!“

Truma poslušá, sklene Abuna,
 Zopet zapoje glas iz višav,
 Poje premilo kot rajska struna,
 Jek odmeva od daljnih dobav.

Tak po deželi barski zvonjenje
 Vbrano premilo, glasno doni,
 Zmago obhaja kerščansko življenje,
 Zarija novih se časov žari.

Štiri želje.

Pride poglavar od Kikov
Tje k Abunu Solimanu,
In tako mu beseduje:
„Slavni Soliman Abuna,
Zvedil sem v deželo daljno
Velikost, mogočnost tvojo,
In početje čudodelno.
Pridem toraj in odkrivam
Tebi vroče svoje želje,
Ki so v sercu mi globocem.
Prosim te, poslušaj prošnjo,
Perva ta je želja moja:
„Naj množi se zarod meni,
Ker mogočna je dežela,
Po kateri jaz kraljujem,
In v deželi tej kraljuje
Dolgo naj potomstvo moje.“

Reče Soliman Abuna:
„Dragi poglavar zamorski,
Taka ni mogočnost moja.
Solnce se po nebu vozi,
Gor migljajo svitle zvezde,
In nad zvezdami v nebesih
Vsemogočni Kralj kraljuje,
On je svet Bog življenja,
On si voli poglavarje
In prestole cele zemlje.
Njemu željo razodeni,
Dober je in vsemogočen.“

Dalje poglavar zamorski
Solimanu beseduje:
„Dobro, Soliman Abuna,
Vsemogočnega bom prosil.
Spolni pa mi željo drugo:

Bila vojska je v deželi,
In hudobneži pobili
So mi dobrega očeta,
Naj morivce smert zadene.“

Odgovarja mu Abuna:
„Dragi poglavar zamorski,
Prošnje take ne poslušam,
Kralju večnemu se studi.
Bog nebeški ljubi zemljo,
On človeku smert pošilja,
Dobro djanje blagoslovlja,
Hudobije pa kaznuje.“

Reče poglavar zamorski,
„Dobro, Soliman Abuna,
Bog hudobneže kaznuje.
Spolni pa mi željo tretjo:
Daj, da v boji vselej zmagam,
In protivnike pobijem.“

Odgovarja spet Abuna:
„Bog nebeški, vsemogočni,
Čigar stvar sem jaz nezmožna,
Zmagovit je brez prilike.
On vladarjem zmago daja,
On, ki celi svet obrača,
Dal ti zmago bo in srečo,
Njemu prošnjo razodeni.“

Reče poglavar zamorski:
„Dobro, Soliman Abuna,
Bogu prošnjo razodenem.
Spolni pa četerto željo:
Huda rana je na glavi,
V zadnjem sem dobil jo boji,
Rano hudo mi zaceli.“

Spet Abuna odgovarja:
„Tudi zdravje Bog nebeški

Sam imá v mogočni roki,
 On človeku ga daruje.
 Vendar bistri um človeški,
 Ki je Božje dar modrosti,
 Ni v bolezni brez pomoči;
 Dam zdravilskega mazila,
 Hudo rano si namaži,
 Kmalo zgine bolečina.“

Vzame poglavar zdravilo,
 In Abunu beseduje:
 „Dobro, Soliman Abuna,
 Hvala serčna za zdravilo.
 Preden pa domú se vernem,
 Spolni še mi željo eno:
 Kodi pelje pot v nebesa,
 Da izročil želje vroče
 Vsemogočnemu bi Bogu?“

Soliman mu odgovarja:
 „Previsoke so nebesa,
 Dokler luč življenja sveti,
 Ni do njih ti pot odperta.
 Vendar čakaj — ná svetinjo,
 Na svetinji je podoba
 Svete Matere Marije,
 In Marija je kraljica,
 Svetega Boga nevesta,
 Njej izročaj prošnje svoje,
 Vse pri Bogu bo sprosila.“

Dá Abuna mu svetinjo,
 Da si jo na vrat obesi,
 Poglavar pa se raduje,
 Pri slovesu izgovarja:
 Dobro, Soliman Abuna,
 Prosil bom nebes Kraljico,
 Naj pri Bogu zame prosi.
 Hvala tebi, zdrav Abuna,

Živi mnogo let na zemlji!“
Reče in domú odide.

Gleda Abuna za glavarjem,
Ko izpred oči mu zgine,
Prot nebesom se oberne,
K Materi nebeški moli:
„O Marija, glas poslušaj,
Prosi večnega Očeta,
Da bo Kamov rod zveličan.“

Kerst na smertni postelji.

V majhni koči med zamorci
Mož v bolezni izdihuje,
Moč zapušča slabe ude,
Zaročnica pa žaluje.

Pride sosed, vidi žalost,
Pomagati sam ne more,
Pa bolnika potolaži:
„Deleč ni do Gonkore.

Tam je Soliman Abuna,
Čuda dela silovite,
Brez plačila on ozdravlja
Vse bolezni; ponj pošljite.“

Tiha noč pokriva zemljo,
Žarke lije tiha luna,
V Gondokori zvon zapoje,
Vstani, Soliman Abuna!

Ide Soliman Abuna
V vas samotno do bolnika,
Toži ta mu reve svoje,
In nevarnost je velika.

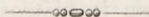
Reče Soliman Abuna:
„Zdravja ti ne morem dati,
Bog mogočen je edini,
K Njemu hočem te peljati.“

„Lepša rajska domovina,
V njej neskončno je veselje,
Ni terpljenja, ni bolezni,
Spolnjene so vsake želje.“

„Z vodo sveto te oblijem,
Da ti greh iz duše zgine,
Ko ti smert oko zatisne,
Šel v nebeške boš višine.“

Vdá bolnik se govorjenju,
Že odmoljena je vera,
Sveti kerst ga posvečuje,
Smertni boj oko zapira.

Truplo tihi zemlji zroča
Soliman pri Gondokori,
Govori: „Gospod nebeški,
Naj mu večni dan zazori!“

Abuna in Mogà.

Spet barka plava, strel se čuje,
Do Gondokore šum doní,
In truma barska se raduje,
Abuna blagoslov delí.
Prišel ž njim iz dežel večernih
Nazaj je berski poglavar,
Pozdrav doní iz ust stoternih,
Ko se prikaže zvezde žar.

„Težko smo te pričakovali,
Predragi Mogà! mnogo dni,
Novice bomo poslušali,
Kaj vse po svetu se godí.“
Počijejo se noge trudne,
Ker zdaj Mogà je spet domá,
Rojakom pravi zgodbe čudne,
Posluša verno truma ga.

Mogà.

Visok je verh Belenijana,
In deleč ž njega zre okó,
Ki jasna mu je bistrost dana,
Da gleda zemljo in nebo.
Al dalje sega reka Bela,
Neskončno jemlje jo morjé,
Ob njej marsktera je dežela,
Velike mesta in lepé.

Abuna.

Res, deleč je večerno morje,
Prostorna zemlja, velik svet;
Al večje jasno je obzorje,
Ki sveti mnogo tisuč let.
Al kaj je svet, bliščoba solnčna?
Mogočen večni je Vladar,
Modrost Njegova preneskončna,
Stvarjenje celo svet altar.

Moga.

Velika je dežela naša,
 Neskončno večje je morje,
 Tam barka beli rod prenaša,
 Kot gora po valovji gre.
 In dalje pelje morska cesta,
 Razgrinja tam se lepši svet,
 Dežele krasniše in mesta,
 Iz tal poganja lepši cvet.

Abuna.

Nevarni morski so valovi,
 Prijetna v lepše kraje pot,
 Nevarni so življenja dnovi,
 In hude strasti slepih zmot.
 Pa naj nas hrepenenje žene,
 Povzdiga serca v jasni krog;
 Dežele lepše ni nobene,
 Kot svitli raj, v njem sveti Bog.

Moga.

Mogočne vidil sem gradove,
 Velike čuda umetnih rok,
 Prikazni vse so bile nove,
 Kar kazal jih je svet širok.
 Ni popisati vam mogoče,
 Ker jezik nima besedi;
 Prerevne so dežele vroče,
 Enakih nimajo reči.

Abuna.

Kerščanstvo delalo bo čuda,
 Požene Barcem lepši cvet;
 Al kratki le so dnevi truda,
 Z bogastvom vsim preide svet.
 Nebeški čudeži slovijo,
 Po njih naj serce hrepeni,
 Naj uki sveti vas budijo,
 V lepoti večni bote vsi.

Spomin.

Ko med zvezde luna vzhaja,
 Sapice hladé večerne,
 Soliman se sam sprehaja
 Poleg Bele reke mirne.

V Gondokori zvon zapoje,
 Glas odmeva po dolini,
 Misli ima Abuna svoje
 V mili dragi domovini:

Kak ste peli mi zvonovi
 Vsaki dan o svitli zarji,
 Kak so bili srečni dnovi,
 Niso žugali viharji.

Milo luna si svetila,
 Ljubo zvezde ste migljale,
 Serčnost se mi je budila,
 Sladke nade se vžigale.

Le migljajte, zvezde zlate,
 Sveti luna po dolini,
 Pozdravljajte žarki brate
 V mirni, dragi domovini.

Tam prepevajo zvonovi,
 Mile pesmi se glasijo,
 In budé se časi novi
 Za slovensko domačijo.

Naj jo ljubi sreča blaga,
 Da so bratje v njej mi zdravi,
 Trudno čelo vroča sraga
 Moči meni po puščavi.

Oslabeli so mi udi,
Smert tovarše pomorila,
Tlačijo me silni trudi,
Zemlja vroča je nemila.

Vsemogočni, blagoslovi
Rok človeških slabo delo,
Moč nekdanjo mi ponovi,
Serce stori mi veselo.

Kot sem molil v tihem krilu
Mirne drage domovine,
Molim pri šumečem Nilu,
Naj, Gospod! moj glas Te gine:

„Naj po zemlji Tvoja slava
Vsim narodom se odkrije,
Zvezda rajska, sreča prava,
Krajem nilskim naj prisije!“

Tolaž.

Ponočni svit nebeški mir razliva,
 Stoji v tihoti mili gora, plan.
 Samoten Večnemu sercé odkriva
 Abuna, in premišlja težki stan.
 Pa zopet persi mu pogum prešine,
 Vesel ozira v rajske se višine.

Junaško serce v čutji sladkem bije,
 Kot lunin svit iskrá se mu okó,
 Al luč očém telesnim več ne sije,
 Ker vzplaval duh visoko je v nebó,
 Kjer prosto novi svet se mu odpira,
 Ki tmina časna ga sicer zapira.

In gleda tam, kak večni Bog kraljuje,
 Kako naj vklanja se mu vsaka stvar,
 Kako naj smertni prah se ponižuje,
 In njemu voljo vso prinaša v dar,
 Kak sklepa vse v neskončni premodrosti,
 Kako blišči se svete žar kreposti.

Sladák počitek trudna je stopinja,
 Preljubeznjiv je hlad skeleči znoj,
 V neskončno radost žalost se spreminja,
 In vekovit je let presrečnih broj,
 Zaceljena ločitve kratke rana,
 Vesela družba vekomaj je zbrana.

In grenka skerb, ki serce je morila,
 Prečudnemu je cvetju večna slast;
 Obleka revna, ki teló je krila,
 Kak sveti se, deželi rajski čast;
 Ko vidil svet ni skrite bolečine,
 Meči sladkost nebeške jo višine,

Pomnožena na zemlji Božja slava
Čisteje kot zvezdišče vse gori,
Nebeška shranja rešene deržava,
Rešiteljem se venec nov blišči,
Ki nad vladarje vse jih povzdiguje,
In Večni sam njih sreče se raduje! —

Junaško serce v čutji sladkem bije,
Kot lunin svit iskrá se mu okó,
In luč očém telesnim spet prisije,
Zapustil duh visoko je nebó,
Pogum kerubski mu sercé prešinja,
Zamorcem dalje vere luč odgrinja.

Slovo od Afrike.

„**Z**dravi spet, zamorski bratje!
Grem nazaj v slovenski dom,
Radosten prihodnje leto
K vam nazaj se vernil bom.“

Reče Soliman Abuna,
Blagoslovi črni rod,
In po Nilu barka splava,
Glas ga spremlja tje čez brod:

„Z Bogom, dragi naš Abuna,
Pridi zopet srečen k nam,
Kadar prideš k bratom svojim,
Oj spominjaj nas se tam.“ —

Barka plava, veter piše,
In Abuna govori:
„Zdrave mi, dežele vroče,
Varuj večni Bog jih Ti.“

„Tukaj tihe so gomile,
Kjer tovarši moji spé,
Al še pridem v njih zavetje,
Večni Bog le — drug ne vé.“

„Če me hladni grob zakrije,
Čul nad njimi bo Gospod;
Zročam tebi vse, Marija,
Prosi ti za Kamov rod.“ —

Zadnji sklep in vdanost.

V napolitansko mesto barka plava,
 Prijadra v njej Abuna Soliman,
 Al krepka, čversta več mu ni postava,
 Zapušča ude moč bolj dan na dan.
 Na posteljo junak bolan se vleže,
 Budijo zadnji boj mu smertne teže.

Teló slabí, očesu luč vgasuje,
 Abuna v roke vzame sveti križ,
 Življenje Večnemu za greh daruje,
 Al preden vgasne mu življenja bliš,
 Ko že na važno pot se duh odpravlja,
 Abuna še junaški sklep ponavlja:

„Prečudna je, Gospod! previdnost Tvoja,
 Nezmožna jaz in revna Tvoja stvar,
 Če hočeš, da konča se doba moja,
 Naj kratko bo življenje Tebi dar.
 Če hočeš pa, da luč mi dalje sveti,
 Na veke čem za Tvojo čast goreti.“

„Spet po Evropi hočem glas poslati,
 In blagoslovil boš ga sam Gospod;
 Do diha zadnjega osrečevati —
 Vernivši se — želím zamorski rod,
 Dežela nilska bo kraljestvo moje,
 Po njej razglašal, Bog, bom čuda Tvoje.“ —

Telo slabí, očesu luč vgasuje,
 Junak kerščanski Večnemu se vdá,
 Junaško dušo Njemu izročuje,
 Iskreno poljubuje Jezusa.
 Z besedo rahlo zadnjega slovesa
 Pošilja mile prošnje glas v nebesa:

„Zgodí se naj, Mogočni, volja Tvoja,
Ker Milost večna, češ, umerjem rad,
Naj mine čas težavnega mi boja,
Ponavljam vročo prošnjo zadnjikrat:
Daj milost Božja — blažene Marije,
Da rajski svit zamorcem vsim prisije!“ —

Slovenija žaluje. *)

Sapice pihljajo spomladanske,
 Tiha, mirna je Slovenija,
 Kar na enkrat od strani poldanske
 Rani jo novica žalostna;
 Njeno radostno pričakovanje
 Se izšlo je v bitko žalovanje.

Afrikansko pustivši vročino,
 Ki razbeli zemljo vsaki dan,
 Ravno je na poti v domovino
 Njen rojak, Abuna Soliman.
 Oj, al čuj: Na potu smert nemila
 V hladno zemljo ga je položila!

Le žaluj, predraga domovina!
 Ki zgubila si aposteljna;
 Več ti dano ni objeti sina,
 Tuja zemlja je zakrila ga. —
 In ti, Cerkev, objokuj junaka,
 Svete vere serčnega vojaka.

Prežalujte, černe vé ovčice!
 Več ne bo pastirja k vam nazaj,
 Zemlja mu pokriva modro lice,
 Šel je v boljši, večno mirni kraj;
 Milo za premorske vas narode —
 In za svoje brate prosil bode.

*

Mirno spavaj v daljnem južnem kraji,
 Vere zvest junak, Slovenje sin,
 Vidili se bomo v svetem raji.
 Živel bode večno tvoj spomin,
 Ki si, zapustivši očetnjavo,
 Množil Božjo ino njeno slavo!

*) „Zg. Danica“ 1858, l. 9.

Vekovitost človeških del.

(Oda Abunu Solimanu.)

Exegi monumentum aere perennius.
Hor.

Kar živi človeštvo na zemlji,
Pičlo časa méro spoznava;
Stavlja pa si v delih nesmrtnost
Z dlanjo in umom.

Evfrat, Tigris, reki mogočni
Pod človeškim čudom šumite:
Daleč sluje krog po deželah
Stolp babilonski.

Dvigajo se Ninive kviško,
Sveti se suzansko zidovje,
Krog in krog se širijo mesta,
Čuda množé se.

Kjer tla moči nilsko valovje,
Marno se verté Egipčanje,
Tam kipé v nebó piramide,
Zlog veličanski.

Stolp bliščí se aleksandrijski,
Da zavetje ladija najde.
Pot mornarjem kaže na Rodu
Mož velikanski.

Svit atenski Grecija gleda,
Šparta ž njim poskuša se v slavi,
Roma pa pri Tiberi zraste,
Svet se ji vklanja.

Ali padlo v časovem tiru
 Rok umetnih je veličastvo,
 Razvaline krijejo mesta
 Žive v spominu.

Lepše pa se cvetje razvija,
 Ki mu duh je rose prilival.
 Ilijada gleda stoletja:
 Padla je Troja.

Zginila je Greciji slava,
 Al živé nam še umotvori
 Plava še „labud venuzijski“
 V časa jezéru.

Kakor leta, tak so rodovi,
 Duh nekdanji zdanjost povzdiga,
 Pomlad vsaka novega cvetja
 Svetu prinaša.

Vendar del vseh teh vekovitost
 Ni brez konca — zgine jim s časom.
 Shranja svetu jih zgodovina,
 Dela jim slavo.

Drugo pa odkril vekovitost
 Svetu je na Golgoti Bog sam,
 Delom tamnim dobil bliščobe,
 Ktera ne vgasne!

Kdor poti se v Njega kraljestvu,
 Kraljeval bo ž njim nad oblaki,
 Kjer sijalo Trojno bo solnce
 V veke vseh vekov.

Toraj blagor tebi, Abuna!
 Delo tvoje večno bo cvelo,
 Shranjala ga bo zgodovina
 In vekovitost!

Kakor klas iz zerna priraste,
 In zmnoži se v seme stoterno,
 Rumení se v klasih neštetih
 V letih še poznih :

Tako tvoji trudi, Abuna!
 Sad nebeški bojo rodili,
 Prerodé rodove zamorske
 V svitu kerščanskem.

Bode te zamorec s Slovencem
 Blagroval vse leta prihodnje,
 Blagrovale bojo te večno
 Svete nebesa!

Kar je roka stvarila z umom,
 S prahom zemlje čas vse odpihne,
 Kadar zadnjič solnce zaide,
 V tmíni ostane.

Le kdor delal v svitlih žarkih —
 V blagi luči — večnega solnca,
 Večna slava bo mu cvetela
 V rajskem zavetji.

Ko bo pesem davno molčala,
 In odpre se vsaka gomila,
 Rajska doní naj s tabo nam struna,
 Srečni Abuna!

Padlim junakom.

Vas — ki drago vse ste zapustili,
 Ko je resno klical močni glas,
 Ki z Abunom terdi boj ste bili —
 Naj spominja slavospev se vas.
 Čas velikodušno darovali
 Večnemu ste in življenja cvet,
 Zemlji vsi mogočno pokazali,
 Da premore vera več kot svet!

Če doní junaku glasna slava,
 Ki prelije v ljutem boji kri,
 Da se reši draga očetnjava:
 Kolika naj slava vam doni,
 Ki orožje serčni ste prijeli,
 Meč sukali sveto za nebó,
 Da iz sužnosti bi rod oteli,
 Ki ga tlači tisuč let strašnó.

Ali čudno večni Bog kraljuje,
 Prah v svitlosti je človeški um:
 Zgodaj vaša delavnost miruje,
 Več ne vžiga sercu se pogum.
 Pa kot Abrahamu Večni pravi:
 „Dosti je, naj volja mi veljá,“
 Tak pri delu vas opoldne vstavi,
 Al plačilo — preobilno dá.

Tihim grobom naj šumí valovje,
 Palma venčana jim hlad pihljá,
 Skriva naj samotno jih bregovje,
 Naj ne sveti križ jim iz zlatá:
 Preobilnost večna — siromaštvo,
 Senčnata samota — čuden svit,
 Nebu, zemlji znano je junaštvo,
 Trudu krasni venec — vekovit.

Kadar pride velki dan Gospodov,
Kadar vstavi časov se tečaj,
Ko gibanje mine vsih narodov,
In trohljivost dá svoj rop nazaj:
Z Bogom bote zmago obhajali,
Nova bo narodom veličast.
Zmagovito ste se bojevali,
Rane vam zaceli večna slast!

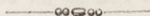
Z Bogom.

Odpert je raj slovenske očetnjave,
 Bog spremljaj te, Abuna Soliman! —
 Tvoj duh ne dviga v jasne se višave,
 Ni plamen svetlih lučic ti prižgan,
 Ne lepša cvetje pisano dobrane,
 Ni méd jeziku, grom besedi dan:
 Po lahkem tiru noga se ti giblje,
 Čez val pohlevni čolnič tvoj se ziblje.

Naloga pa ti sveta je edina,
 Da v sercu ti ljubezen plamení;
 Nad vse veljá ti rajska domovina,
 Za njo bojuje se junaška kri,
 Do nje te vabi gora, log, ledina,
 Brez njé izida pesmi tvoji ni,
 Ker Božjo slavo vbira tvoja struna,
 Junak v kraljestvu Božjem si, Abuna.

In komur verno serce v persih bije,
 Razgreval bo ga strune tvoje glas.
 Kot solnce žarke po stvarjenji lije,
 Edini v njem se vse bliščobe kras:
 Tako versté se tvoje melodije
 V neskončnem, večnem Solncu celi čas,
 Nebeški svit soglasju pot odgrinja,
 In v njem začetek se in konec strinja.

Če djanje zemeljsko povelčuje —
 Mogočno plava — pesem do višav;
 Če pa neskončnost svitlo poslavljuje,
 Obdaja senca smertnih jo nižav. —
 Zagovor tvoj naj svet slovenski čuje,
 Popotvaj srečen, radosten in zdrav,
 Pozdrave nesi vsim slovenskim krogom,
 Da mili bojo ti. — Abuna, z Bogom!

PRISTAVEK.

Barske pesmi. *)

Marii.

Maria, do nakelin:
 Nike y molokojin:
 Nike apa, kolon, ki,
 Kajo nike do mufi.

Nike lin da afiga,
 Nike lin da aema,
 Maria, do nike lin,
 Gwea Christi tatakin.

Do dabor fatarajak:
 Gweanit loki, lo kak,
 Gweja do, rodo bain
 Y tewili nakelin.

Gabriel adiniki
 Roroman ko do mufi:
 Mun kodo, nabudya,
 Maria, do farana.

Yolet kata y kak lin:
 „Qwerinitdo“, gweajin
 Yoyolo. Gnote naki
 Mole-mol kokak Bary.

*) Jahresbericht des Marien-Vereines, 1857, ima té pesmi z nemškim prevodom. Peli so jih učenci v Gondokori. Naj se dodajo tu s prostim slovenskim prevodom.

Marii.

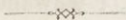
Čista si, Marija ti,
 Čista bolj kot angelji:
 Bolj kot solnčni, lunin žar
 Svitla bila si vsikdar.

Čista vsa brez madeža
 Ti si že spočeta bla;
 Da tako si čista ti,
 Sveta cerkev nas uči.

Sveti, zvezda jutranja,
 Čeli svet časti Bogá:
 Čista si edina ti,
 Madeža na tebi ni.

Gabriel ti govori:
 „Zdrava“ — vedno naj doní.
 Bog s teboj je, milostna.
 Bodi nam pozdravljena!

Vse dežele kličejo:
 „Zdrava bōdi!“ pojejo,
 Pojó Barci ž njimi naj,
 Sveta mati! vekomaj.

Molitev za dobrotnike.

Kalifinok yingeta!

Nan ajambu, ta deden,
Ta ayin ko ly engen:
Nutu ti kak Austria
Kokon alabut ko ta.

Ce wawandu koi-lin,
Ce titin arobajin:
Onde ta didiniki
Qwaqwat Mun ylin, mufi.

Dečki poslušajte!

Rekel že sem, kakor znam,
Avstrija pomaga nam,
Dosti dobrega storí,
Radostni ste slišali.

Čujte: za nas molijo,
Mnogo nam darujejo,
Da spoznali bi Boga,
Ki mu večna čast veljá.

I ayin, i wawandu.

Maria, gnote matat!
Ko nyerkuk raterat
Nutu, ce kokondya
Ko-i alabut borá.

Maria, do dudukun
Nyer kuk, lu teki Mun
Tore i kaju eron
Agwe, nutu ko mogon.

Tore rurug do mufi,
Gnote, mole-mol ko-i,
Onde lu rarat nutu
Ceko-i ni wawandu.

I gnerot warikana
Akoden Mun aduma:
I gwon lufi ti Satan:
Sunana Mun Balikan.

I qwerinike farik,
Ko Christi lungacerik,
Kajarak ti ki lunga,
Mun aduma gogoda!

Matat lo kak Austria
Ko nutu lin rarata:
Gnote rate-rat mufi
Nutu alabut koi:

Slišali smo in molimo:

Mati Božja, slušaj nas,
Zročamo ti prošnje glas,
Blagoslovi z Jezusom,
Tiste, ki so dobri nam.

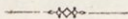
Vedno Jezusa deržiš,
Daja On ti, kar želiš,
Bil na zemlji je pri nas,
Bog in človek vsaki čas.

Ker te vsliši vsaki čas,
Prosi danes ti za nas,
Da se vsi radujejo,
Ki mu čast razširjajo.

Bili smo mi revni vsi,
Satanu zapisani,
Zdaj že k Bogu molimo,
„Oče naš!“ ga kličemo.

Srečni smo! za vekomaj
Bratje Kristusovi v raj
Dede nas popeljejo,
Hvalo Bogu pevajmo.

Hoče Bog, da Avstrija
Vselej bode zmagala,
Mati sveta! z Jezusom
Blagoslovljaj dobre nam.

O prihodu provikarjevem.

Do apo, o Soliman,
Po ko-i Babalikan,
Do nabut farik ko-i,
Balikan do adur ni.

Doto kata, farana:
Mun aduma gogoda!
I memed do, Soliman,
Ko kongue, Babalikan.

Do apo didiniki
Quaquat Mun ylin mufi.
Lu agueja ko bain
Lu guöguöt kata lin.

Kodo do lungacerik
Ceponi fajo farik
Ta guöguoen nabut ko-i
Pota ni, kak na Bary:

Prideš, oče Soliman,
Dober nam si vsaki dan,
Dober nam si vsaki čas,
Oče! ti skerbiš za nas.

Danes se radujemo,
Hvalo Bogu pojemo,
Oče zopet je nam dan,
Prišel k nam je Soliman.

Zopet bodeš nas učil,
Kak je dober Bog in mil,
On iz nič je vstvaril vse,
In ohrani vedno vse.

Prišli s tabo bratje so,
 Tam od deleč pridejo,
 Vsi nam dobro hočete,
 Barci, oj radujmo se!

RAZJASNJENJA. *)

Nebo odperto,

na str. 7.

Bojni plamen, t. j., silne vojske so rojile po Evropi proti koncu preteklega in v začetku sedanjega stoletja. Vzrok je bila huda francozka prekucija. Stari ljudje še pomnijo „francozke“ vojske, in vedó, kar shranja zgodovina, namreč, da je nekaj časa tudi Kranjska bila pod francozko oblastjo. Poslal je bil sèm svoje vojske siloviti Napoleon I. Takrat je živel na Slovenskem Valentin Vodnik, domá iz Šiške pri Ljubljani, on je s svojimi verstniki jel likati naš lepi slovenski jezik, potem ko so ga dolgo zanemarjali naši spredniki. Vodnik je prav verlo zopet zapel slovenske pesmi, in pri tem ga je blagodušno podpiral slavni baron Žiga Cojz. Posebno krasna je Vodnikova pesem: „Ilirija oživljenja,“ ki jo je zložil o času francozke vlade na Kranjskem, pričinja se tako-le:

Napoleon reče:
 Ilirija vstan'!
 Ustaja, izdiha,
 Kdo kliče na dan?

*) Ker dodano „življenje“ pojasnuje važniše reči v poezijah, ni treba menda mnogo opomb; pridjanega je nekoliko v pojasnjenje samo zato, da bi umeli tudi manj omikani bravci, ako jim pride knjiga v roke.

Kmaló pa je Avstrija zmagala, vernil se je mir v evropske dežele, in Napoleon, ki se je bil od nizkega stanú povzdignil celó do cesarskega prestola, moral je potem živeti v pregnanstvu na pustem morskem otoku v Šent-Heleni. V tem času tedaj se je rodil Knobleher, slavní misijonar. Tistega leta sta umerla Vodnik in njegov zavetnik Cojz, prvi 8. prosenca, drugi 10. listopada 1819. — V pesmi se radujejo nebeščanje Knobleherjevega rojstva, ker Bogu so vsi časi večna sedanjost, in že takrat je Vsemo- gočni vedil, kaj bo iz novorojenca, in to je pomen pesmi „nebo odperto.“

Slovó od Rima,

na str. 44.

Vsi sklepi večno so Bogu odkriti,
In kar o rojstvu rajski kor je pel, —
Ko dolgo Rim ni mogel določiti,
Spet čudno je Mogočni razodel.

Koliko bojév je imel Knobleher v Rimu, preden so popolnoma določili, da pojde v Afriko, o tem primeri „življenje,“ str. 178 i. d.

Abunov samogovor,

str. 46.

Odkar je sklenil Abuna, da pojde v misijon, celi čas in povsod je vse misli obračal na imenitni prihodnji poklic. To kazati imajo namen pesmi od 14. do 21. strani. Potem pa ga vidimo delati, da bi dosegel zaželeni slavní poklic, in sedaj, ko je že tako rekoč na misijonskem potu, prihajajo mu še više misli, in vedra učenost se razodevlje v besedah njegovega premišljevanja. Dvomiti ni, da so Knobleherja posebno o prvi vožnji navdajale vsakoverstne misli in občutki, saj spričujejo to njegove pisma, in znano je, da je imel prav živo domišljijo. V „samo-

govoru“ se tedaj ozira v pretekle čase neverske mo-
gočnosti, saj se pelje memo dežel, ki so zgodovinsko
naj imenitniše, memo rimskih in gerških dežel. Bile
so slavne na mnogo strani, pa vse je prešlo: zmagala
je sveta Cerkev in razlila novo luč po zemlji. Na-
vdušen, kakor vselej, se oberne k Bogu in prosi,
da bi mu pomagal, ker se gre tudi on bojevat za
večno slavo. Ravno toliko imenitnih spominov se mu
budi v sveti deželi, kakor kažejo soneti od 48. do
57. strani. Povsod vidimo navdušenega mladega mi-
sijonarja.

Nebeška prikazen,

str. 58.

Pravi pomeu té pesmi je ozka zveza svete
Cerkve z nebeškim varstvom, ki ga ji deli Odrešenik
po svetem Duhu. Njena naloga je zveličati vse na-
rode, skrbeti, da se po vsej zemlji razširi prava
vera, in v tem jo vedno milostno in nezmotno pod-
pirajo same nebesa.

Rilo s tovarši na poti,

str. 64.

Shod misijonarjev v Aleksandriji glej v „živ-
ljenji,“ str. 182 in 183. Rilo je bil, kakor je tam
povedano, rojen na Poljskem, in prvi prednik v tem
misijonu. Zavoljo Zamorcov so si misijonarji pridevali
nove imena, da so jih uni lože umeli in tem bolj
čislali. Zato tedaj pravimo tudi mi Knobleherju:
Abuna Soliman. Kako je slovelo to ime, priča
„življenje.“ — Str. 67:

Krasen venec bode slave,
Kot je venec mož pobožnih,
Ki so bili tu pred nami,
Noč in dan Boga častili.
Večni Kralj nebes in zemlje
Bival tukaj je v samoti . . .

Znano je, kako sveto so živeli puščavniki v Egiptu, med katerimi slovi sv. Anton in še mnogo drugih. Bil je pa tudi Jezus v mladosti tam.

Vožnja po Egiptu je zanimiva posebno učenim, ker jim budi slavne zgodovinske spomine. Razun imenovanih dogodb se še vidijo tam piramide, velikanske ozidja iz silo davnih časov. Vidi se še razvalina starega mesta Teben-a, ki je blezo imelo sto vrat. Še zdaj je ozidje velikansko in mnogo velicij kipov stoji po votlinah. V Nilu se vidijo silni nilski konji in krokodili. Pričenja se tu drugačno živalstvo in rastlinstvo, kakor je pri nas, in proti srednji Afriki se čedalje bolj loči od našega. Omeniti je krasnih palm, visocih dreves, ki imajo na verhu košat venec. Tudi tamarinde (imenovane na 129 str.) so afrikanke drevesa. Med poljskimi pridelki je v notranji Afriki poglavitna reč dura, nekaki sirk, ki ga ne poznamo pri nas. (Dura je imenovana v pesmi: prošnja za dež, str. 131). Iz nje pekó kruh in pripravljajo tudi drugo hrano, daja jim tudi pijačo meriso, ki jim rabi mesto naše pive.

Somenj v Hartumu,

str. 70.

Z ubogimi Zamorci nečloveštvo res tako ravna, kakor popisuje pesem; prikazen in rešitev po misi-jonarjih pomenja njihov poklic, ki ima to s časom izpeljati.

Hrepenenje po sv. kerstu,

str. 76.

K temu primeri „življenje,“ str. 184 in 185.

Vojska vstavljena, str. 113, **varstvo Božje**, (I., II., III.), str. 120, **prošnja za dež**, str. 131, in sploh veči del spevov v II. delu, je posneto iz misijonskih naznanil, dogodbe tedaj niso izmišljene, pač pa sem ter tje malo pesniško opisane.

Vekovitost človeških del,

str. 158.

Rečeno je, da si človeštvo stavi nesmrtnost z dlanjo in z umom. Tako tudi je, še dan danes stojé razvaline nekdanjega babilonskega stolpa, in v njih tako rekoč živé mojstri velikanskega dela. Roké so dalje delale: 1) silno mesto Ninive, ki je, kakor Babilon, tudi znano iz sv. pisma; 2) velikanske piramide v Egiptu, katerih smo že omenili; 3) stolp aleksandrijski, ki je svetil mornarjem, in je bil jako velik in krasen, štelí so ga k sedmémim čudom starega časa; 4) velikana na Rodu, ki je bil tolik, da so se ladije vozile pod njim. — Drugi so si iskali slave s tem, da so stavili kraljestva, svojili si dežele itd. — Pa vse to, česar bi se še veliko dalo naštevati iz vseh krajev in časov, vse to je razpadlo, ali kar še ni, bode.

De živí, kar stvarja um, n. pr. imenitne dela starih pisateljev, pesmi Homerove, Horacove, (kteremu tudi pravijo „venuzijski labud“, ker je bil rojen v Venuziji) in sto in sto družih. Vendar ako jemljemo vekovitost v pravem pomenu, ne moremo je pripisovati nobeni izmed teh reči, ker s časom vse zgine. Pravo vekovitost doseže samo človeški duh, in srečno tisti, ki ga spremljajo dobre dela v večno unostransko deželo. —

III.

^v
ŽIVLJENJE

dr. Ignacija Knobleher-ja.

Illa — illa vita est tua, quae
vigeat memoria saeculorum om-
nium, quam posteritas alet, quam
ipsa aeternitas semper tuebitur. —

Ciceron.

Opomba.

Srečna in vse hvale vredna je misel, sprožena v „Zgodnji Danici“ 6. l. 1862, namreč, naj bi se življenje našega slavnega rojaka Knobleherja opisalo v spevih, in bi se tako poleg družih tudi na slovstvenem polji postavil spominek. Mislil bi kdo, da se v tem ne dá kaj prida zveršiti; ali gotovo je, da roka izurjenega mojstra bi splela iz tacih cvetlic prelep venec. Upam pa, da predragi Slovenci ne zamérijó, ker sem tudi jaz vdaril na strune okorne svoje lire. Izročam njih glase mladim prijatlom, ako pa tudi sicer radost obudé v katerem koli sercu, veliko bo moje veselje.

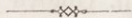
Nekteri bi morebiti raji imeli manj, pa daljših pesem, in večó enoličnost v méri. Taki naj skušajo, da jim obveljá prislovica: *variatio delectat*. — Jasno je, da le-té poezije skupaj niso pravi epos; nanašalo je tako, da posebno prvi del zahaja v liriko. Ako jim pravimo slavospev, zadeli smo, ker spevajo slavo neumerlemu misijonarju.

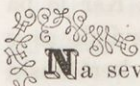
Da se pa slika slavljenega moža pokaže tudi brezi vsega domišljijnega lepotičja, dodano je v nevezani besedi življenje Knobleherjevo, posneto po dr. Klunovem nemškem spisu, pomnoženo iz misijonskih naznanil Marijne družbe, in še po raznih drugih sporočilih.

Pisatelj.

Dr. Ignaci Knobleher,

apostoljski provikar v Afriki.

 Na severni strani lepe šentjernejske ravnine na Dolenskem je v prijaznem zatišji škocijanska dolina, blizu Mokronoga. Krog in krog se dviga hribovje na solnčni strani z vinogradi, verh gričev pa se blišče bele cerkve: Slančni verh, Drušče, Tělče, Stopno, Bučka i. dr., večidel podružnice v škocijanski fari. V Škocijanu blizu cerkve vidiš belo hišo, na kateri sta vzdana leva: v njej se je rodil slavni naš rojak dr. I. Knobleher, v prijateljskih listih imenovan Škocijanski, Abuna Soliman pri Zamorcih. Zagledal pa je beli dan 6. malega serpana 1819, tedaj tistega leta, ko je obmolknila Vodnikova lira, ter ž njim vred hladna zemlja pokrila Slovincem nepozabljenega barona Žiga Cojza. Roditelji Knobleherjevi, Nace in Urša, imajo srednjo kmetijo. Izmed več bratov in sester si je sveta previdnost Naceta izbrala za posebno visok namen. Pošljejo ga v šolo, sedem let starega, prvo leto v Kostanjevico, drugo pa v Celje. Od todi pride v Novo mesto, doverši drugi in tretji nemški, in šest latinskih razredov. Gotovo je, da se je zmirom verlo obnašal. 1837. l. dojde v Ljubljano učiti se modroslovja. Celó zgodaj verlemu mladenču serce vname preblaga želja, da hoče kdaj iti luč svete vere prižigat nevercem, ter ž njo

zasajati seme prave omike. Ni menda znano, kaj je mladega Knobleherja nagnilo k visoki misli. Znano pa je, da je sedanji amerikanski škof, slavni naš rojak F. Baraga takrat jel po domovini sloveti, da se je 1836 vernil na Kranjsko, ter mnogo razglasil o misijonskem življenji. Gotovo je to, kakor drugim rojakom, tudi Knobleherju segalo v serce. Ker je pa jasno, da so mili materni nauki lepo razvijali se v sercu pridnega sina, da si je v blaženi kerščanski resnici pridobil terdno prepričanje, lahko je umeti, kako je sprijaznil se z najvišim namenom. Blagrovati se mora Knobleher že zato, ker si je zgodaj pot vbral, po kateri je hotel hoditi; težko je, v vseh rečeh izverstnemu biti, treba je bolj do živega priti znano-stim, ktere so ti potrebne v prihodnjem poklicu.

Imenitni sklep, se vé da, ga je peljal v duhovščino, in tu se je, kakor že dve leti v modroslovji, posebno marljivo učil tujih jezikov.

V tej dôbi je stopil časi tudi na slovenski in nemški Parnas. Že po Knobleherjevi smerti je poslal provikar Kirchner iz dnevnika svojega sprednika nekaj listov vredništvu „Zg. Danice,“ in v njej (15. l. 1860) beremo slovensko pesem, tam pisano v metelčici, glasí se tako-le:

Ponočna pesem romarja.

Počivajte drage duše,
Kterih svet ne ošumi,
Postlje vam so hladne ruše,
Ktere trud vam omehči.

Naj molčí svetá šumenje,
Odpodí vam zlati mir;
Shladil bo le vam hrepenje
Tih'ga neba čisti vir.

Sladko naj zdaj vam se sanje,
Nič ne bléšči vam oči;
Saj germenje in bliskanje
T'ga življenja kmal miní.

V Ljubljani 19. velkega travna 1839.

Ravno tam nahajamo nemško poezijo, katero je 15. dan kimovca 1840 zložil v Škocijanu.

Toda pevska žila se je vmaknila višemu poklicu. Goreča želja po misijonu ni dala mladenču mirú, ljubljanska duhovšnica mu je bila pretesna, bil je sicer na potu v duhovski stan, ali želel je gojišča, v katerem bi se popolniše izučil za misijonarja. Tako gojišče pa je sloveča rimska propaganda, ker v njej se odrejajo mladenči od vseh vetrov, in se urijo v mnogoterih vedah, da jih potem pošiljajo za misijonarje v razne dežele. V rimsko propagando je želel tudi Knobleher priti, zato piše tadanjemu papeževemu poslancu na Dunaj, da zvé o tej reči. Poslanec, kardinal Altieri, pohvali junaški sklep in dá mladenču serčnost.

Doveršivši drugo leto bogoslovskega uka popusti Knobleher Kranjsko. Grenko mu je bilo slovo od ljubih staršev, bratov in sester, težko ločiti se od vsega, kar je sercu naj dražje; nekoliko so mu zljajšale britkost besede g. J. Zalokarja, takrat fajmoštra v Škocijanu, ter ga tolažil imenitni poklic, ki si ga je izbral. Do Tersta ga je spremilo nekaj prijatlov. V prvem listu iz Rima jim piše, da mu je bilo slovó od njih ravno tako britko, kakor malo pred od staršev, da mu je serce kervavelo, ko jim je smehljaje z roko mahal z barke.

Pripeljal se je kmalo v Jakin, ter prišel skozi rimsko deželo v večno mesto, 7. kimovca 1841. Že od deleč je zagledal velikansko kuplo cerkve sv. Petra, in prva pot mu je bila na grob sv. Petra in Pavla, ko je prašaje našel slavno cerkev, naj večo na zemlji. Skazavši čast blaženima svetnikoma, in

veličastno svetišče poverhu ogledavši poiše propagande. Ali česar ne bi bil pričakoval, zgodilo se je — v propagando ga niso vzeli! — Dovolilo pa se mu je vendar, da smé hoditi v jezuiške zbirališča in se v propagandi učiti jezikov.

Tako se mu tedaj ni spolnilo prvo upanje, ali ni se dal ostrašiti, ostal je na poti, kamor se je namenil. Obsule pa so ga neizmérne skerbí in britkosti. Pošli so mu denarji, darovani mu samo za čas potovanja, revščina je tedaj dan na dan bolj pritiskala. O tem sam piše: „Pogosto je bilo, da nisem po cel teden, tudi po štirinajst dni gorcega jedel; vžival sem samo kruh in vino; vendar sem dokaj čversteji kot na Kranjskem, bolj rejen na obrazu in se krepkejega čutim. O domotožnosti, kakor ji pravijo, zavoljo ktere ljudje od severja tukaj mnogo tožujejo, in jih zato obhaja čmérnost, žalost in se jih celó sušica loti zbog tega, o tej jaz malo vem, in kolikor je čutim, raji pravim, da je domovinska radost, ker spominjaje se domovine se vzradujem in novo oživljen se prijemljem dela in dolžnosti.“ — To kaže, kako hude so mu bile zvonanje okolnosti, da je imel pa neizmerno zaupanje v Boga, da mu serčnost nikakor ni upadla, marveč da je védno enako navdušen ostal za blago namembo. Po drugi strani pa tudi pričajo pisma njegove, koliko mu je bilo hrepenenje po učenosti. Z neizrečeno gorečnostjo in pridnostjo se je uril v vseh vednostih, ni se učil le potrebnega bogoslovskega uka in jezikov, ampak tudi naravoslovja vseh oddelkov, računstva, risanja, zvezdoslovja, zdravilstva, in sploh vsega, do česar mu je pot bila odperta.

Ko so zvedili na Kranjsko, kako slabo se godí

Knobleherju, jeli so zanj skerbeti, saj je častiti duhovščini bilo hvalno znano njegovo prizadevanje. Slavni knez in škof A. A. Wolf mu pošljejo denarne podpore, kar so poznej še večkrat storili. Tudi so zlagali gg. duhovni in mu poslali nabrane denarje. O pravem času so prišli denarji v Rim, ali kdo vé, s kako pomoto mu niso bili oddani. Ubogi Knobleher je moral stradati, denarji pa so ležali na pošti, dobil jih je še le čez osem mesecev. — Sreča je bila, da ga je med tem dober prijatelj priporočil neki danski gospodi, ki ga je sprejela za domačega učenika. S to gospodo je, dobivši privoljenje od svojih viših, poleti 1842 potoval po laških in nemških deželah. Bil je v Florenci, Veroni, Monakovem; dalje je šel skozi Česko, Saksonijo in Prusijo v Hamburg, in od tam v Kodanj (Kopenhagen). Tu je ostal do mesca vinotoka, potem pa se vernil skozi Hamburg, Havre, Pariz, Marseille in Civitavechijo v Rim, kjer je moral biti o začetku šolskega leta, tako so mu naročili učeniki. Kmalo potem piše iz Rima prijatelju: „Tako sem tedaj zopet v mirnem zavetju, v svetem mestu, čverst in zdrav, novo oživljen, in še bolj navdušen, da se pripravim za véliki boj.“ — Takrat je tudi dobil denarje, spomladi iz Ljubljane poslane, ki so ga daljše stiske rešili.

L. 1843 so ga vzeli med propagandine učence, in na sv. Petra dan 1844 je slovesno obljubil: da hoče prednikom v propagandi čisto pokoren biti, ter njim iz evropskih misijonov vsako leto, iz družih delov svetá pa vsako drugo leto naznanjati vspeh svojega misijona.

V propagandi se je pričelo zanj novo življenje.

Z večo serčnostjo se je uril v mnogoterih znanostih, in hrepenenje po misijonu je raslo od dneva do dneva. Znamenite so tudi slovesnosti, ktere imajo v propagandi rejenci, iz raznih dežel in narodov. Med drugim piše Knobleher, da je na sv. treh Kraljev dan slavne svetnike počastil tudi v slovenskem, o prilici, ko jim je v cerkvi glasno čast donela, zdaj v tem, zdaj v drugem jeziku.

14. dan sušca 1845 je pel novo mašo, v cerkvi očetov jezuitov. Mašnika sta ga posvetila kardinala Patrizi in Franzoni; prvi mu je podelil 2. sušca subdiakonat, 8. diakonat, drugi 9. s. presbiterat.

S tem mu je potekel čas hrepenenja, bil je pripravljen za katero koli, da le daljno deželo. Ali kakor je v Rimu imel o začetku težave, tako so mu bili tudi zdaj terdi boji na poti. Namenili so ga za misijon v Hindostan; že se je odpravljaj na pot in imel le malo dni do odhoda, kar mu nenadoma pové propaganda, da ga pošlje v Štokholm, ker katoliška srenja gori želi duhovna, ki zna francozki in nemški.

Težko popustí dolgoletno upanje, saj mu je bila edina vroča želja priti k nevercem; vendar se dá, v nadi, da ga Bog drugam kliče. Ali tudi tako se ni izšlo. V kratkem mu spet odprejo pot na tri strani: v Avstralijo, v Hindostan in v Perzijo; todi namreč so se imele vstanoviti nove misijonišča. Učeno in navdušen za razširjanje sv. vere popisuje vse tri dežele. Odločijo ga Perziji. Berž mu podá slavni kardinal Mezzofanti, njemu očetovsk prijatelj, perzijansko slovnico, in Knobleher se po navadi z neznansko pridnostjo jame učiti jezika, šeg in posebnosti onih krajev.

Pred odhodom je še obhajal misijonske vaje,

ktere je vodil o. Rilo. Bile so na apeninskih planinah. Tam se je zadnjikrat sošlo več mladih misijonarjev, ki so se kmali potem razšli v razne dežele, tedaj so za slovó imeli primerno gostijo.

Daravno pa je bil mladi junak v mislih že ves perzijanski misijonar, vendar so mu kmalo izpodbili tudi to veselje. V propagandi so namreč med tem postavili stolico staroslovenskemu jeziku, ter jo hoteli Knobleherju izročiti, in mu ž njo vred dati čast namestnega vodnika v novem gerško-rutenskem zavodu. Kdo ne vidi, kolika čast mlademu možu? Spretniki so poznali njegovo premetenost in verlost, čutil je sam, in imenoval to „naj terjo poskušnjo.“ —

Zopet se mu v sercu vname huda vojska, ni se mogel ločiti od goreče želje, in sklenil je gospode prositi, naj drugemu dajo častno mesto, njega pa naj pošljejo v misijonstvo. Vslišali so ga, pa ne radi. Potem si je prostovoljno izbral misijon, imel bi bil iti v Agro, daljno azijsko deželo. Pa tudi to se ni zgodilo, bil je za imenitniši posel namenjen.

Sveti oče papež Gregor XVI. so malo dni pred smertjo, 3. mal. travna 1846, poterdili sklep propagandnega zbora, kateri je 26. grudna 1845 vstanovil velik apostoljsk vikarijat v srednji Afriki. Za misijon v tem vikarijatu so za vodnika izvolili o. Rila, ter mu med drugimi pridružili tudi Knobleherja. Po smerti Gregorja XVI. so poterdili sedanji papež Pij IX., kar je bilo sklenjeno, in kmalo potem so se odpravili misijonarji na pot.

Pred odhodom v Afriko pa so poslali mladega Knobleherja v jutrovo deželo, da se nekoliko vterdi za silno težavne kraje vročih zemelj, da se pri Ju-

trovcih bolj izuri v arabskem jeziku, in se privadi njihovim šegam.

Ko je pred še dosegel čast dohtarja sv. pisma, popusti Rim 2. mal. serpana 1846. O poslednjih dneh v Rimu in o slovesu od tam piše Knobleher prav lepo, kakor so vsi njegovi spisi prav mični in izverstni. Poslušajmo nekoliko lastnih besed:

„Poslednje dni, — piše provikar — ktere sem še živel v Rimu, obračal sem posebno za obiskovanje in slovó od svetih krajev, ki so mi bili po večletnem prebivanji v večnem mestu postali tako ljubi in dragi, da se nisem mogel od njih ločiti, da bi se mi ne bilo serce topilo. Saj so mi bili ti sveti kraji pribežališče o času terde skušnje, v njih sem vžival zveličanost v tihoti polni Najsvetejšega pričujočnosti, in ta mi je vedno z nova oživiljala sklep, da se vsega posvetim razširjanju Njegove svete vere. Na grobu apostoljskih pervakov, kjer sem kot ubog romar razodel svoje serce Gospodu; daroval sem večkrat večnemu Očetu smertno daritev Njegovega Sina, potem ko so mi bile spolnjene želje. Komaj bi mi bilo treba opomniti, da pri teh in enacih prilikah nisem zabil preljube mi domovine in vseh častitljivih dobrotnikov, po katerih mi je Gospod mogočno roko podajal.“ —

„Slovesa od njegove eminencije, kardinala Mezzofanti-ja, ki je vedno po očetovsko zame skerbela, ne smem molčé preiti. Ljubeznjivi kardinal je prišel zadnji dan pred večerom v misijonijo, pred odhodom me blagoslovit. Kakor navadno se je z mano pogovarjal v mnogih jezicih, in med drugim tudi obžaloval, da v prihodnje ne bo imel prilike slovenski govoriti. Ves ginjen je rekel: „Ti me zapustiš

moj sin! s kom bom sedaj kranjsko govoril? Na tem svetu vsaka reč le en čas terpi!“ — Potem, ko je starček s prav prav pobožnim glasom hvalil pota previdnosti Božje, ki me je do zdaj po očetovo vodila, potem je vstal in me je objel s ponižnostjo, ki mu je bila pred vsem lastna, in izrekel še té-le meni nepozabljive besede v nemškem jeziku: „„Idi v miru, moj sin! Gospod te spremljaj po vseh potih, imej ga vedno pred očmi. Poglej moje sive lasé in od starosti mi pripognjen život. Spominjaš se, da sem pred petimi leti, ko si prišel k meni, bil veliko terdneji. Gospod me pokliče, ko tebe pošlje daljnim narodom oznanovat sveto njegovo imé. Zaupaj vedno vanj, in spomni se včasi besed, ktere sem ti dostikrat prijazno govoril. Moli zame, dokler se zopet ne vidiva.““ — —

Po večerji tistega dné se je poslovil s svojimi 120 brati v propagandi, ter objel misijonskega prednika o. Rila, ki je potem prišel ponj v sveto deželo. Ob enajstih sta odrinila z g. Vinkom. Ko sta se ravno peljala memo velikanske cerkve sv. Petra, izgubi voznik bič, tedaj mora obstati. Ta minutica je Knob-leherju prav prišla, da se je še enkrat ozerl na slavno svetišče, in o tem piše tako-le:

„Mogočno, tiho je stalo (poslopje) v sredi noči s svojo krasno krono, ponosno kuplo proti ozvezdanemu obnebjju moléče. Iz tamnega stebrovja nam je lesketala slaba lučica. Molcé in ravnó je z visocega ostrešja na nas gledala cela versta postavljenih kipov. Zdelo se mi je, kakor da bi bila množica občudovavcev, prišlih iz davnih vekov, ki so zavzeti obstali pri pogledu galilejskega ribča, in da še zdaj

molčé tam stojé, zamaknjeni v premissljevanje nerazumljivih sklepov Božjih. V téj uri sem še enkrat poprosil apostoljskega pervaka, naj moli zame pred Božjim sedežem, in me zvestega ohrani poklicu.“ —

Ko se je v jasni noči peljal po morji, vidil je plamen švigati iz Vezuva. Tudi ta prikazen mu je močno povzdigala serce, in hvalil je Gospoda, da je toliko lepote zasejal po naravi. Na tej vožnji se je en dan mudil na Meliti, potem s francozkim parnikom odrinil v Aleksandrijo. Med potjo se je pogovarjal s popotniki razne vere, in neko angleško gospodično rešil ostudnih misli, ktere so jo navdajale pred zastran katoličanov. Dal ji je bukve, da se je naučila Češenomarijo, v Aleksandriji pa jo izročil prednici usmiljenih sester.

Pri pogledu novega dela svetá so mladega misijonarja plašile misli zastran podnebja, zemlje, ljudi in zverin, pa kmalo ga je vpokojila misel na sveto previdnost.

Iz Aleksandrije tedaj je naj pred šel v Sirijo. Ostal je 8 mescov na Libanu pri Maronitih v gazirskem vstavu. Radoval se je v prijazni samoti, veselili so ga prijetni kraji, dopali mu ljudje, ki se še niso dali Turkom zapeljati, in le težko se je ločil v Gaziru od učencev, ki so ga serčno spoštovali. Z Libana je šel v Palestino obiskat svetih krajev, kjer je živel naš Gospod in Zveličar. Vidil je Jeruzalem, Betlehem, reko Jordan, mertvo morje i. dr., ter našel tam obilno tolažbe in serčnosti za težavni poklic.

Še le spomladi 1847 so se zbrali od raznih strani prvi misijonarji v Aleksandriji; bili so: Rilo, Knobleher, Casolani, Pedemonte (nekdaj Napoleonov častnik) in Vinko. Bilo pa je za daljše popotvanje

toliko opraviti, da so Aleksandrijo popustili še le 24. mal. serpana, Kairo pa, kjer so se potlej mudili, v začetku kimovca. V Aleksandriji se je Knobleher so-znanil z avstrijskim poslancem pl. Lavrinom, in z učenim D'Arnaudom, kateri mu je marsikaj pravil o prebivavcih znotranje Afrike.

Previdno so v Rimu ravnali, da misijonarjem niso veléli, kje se imajo vseliti, ampak da so jim prepustili, naj pregledajo zemljo in si kakor morejo vberó stališča. Pomniti pa je, da je potovanje v znotranje kraje silno težavno; to se je pokazalo že prvi-krat. Vožnja po Nilu ima posebne sitnosti zavoljo znanih slapov, čez ktere se le z neizrečenim trdom pretezajo ladije, skoraj vselej in povsod morajo brodarjem pomagati Zamorci. Ravno tako nerodna je hoja po puščavi, po kateri se mora hoditi. Tudi podnebe z vročino vred je berž pokazalo, kako bo delalo z misijonarji, ker vodnik Rilo je na poti dobil grižo, da se ni več ozdravil, in bolehalo je še več družih.

11. dan svečana 1848 so dospeli v Hartum, mesto ob Nilu, kjer se stekate Bela in Višnjeva reka. Pred so bili namenjeni iti na ravnost v notranje kraje k nevercem, ali tu so se morali premisliti. Na dolgem potu so se jim zmanjšali pomočki, davila jih je bolezen in pri Rilu ni bilo upati zdravja. Vstavili so se tedaj v Hartumu, poglavitnem mestu v Sudanu. Zdelo se jim je pripravno tudi zato, ker se tam stičejo naj važniše ceste iz notranjih zemelj, in ker je naj daljniše mesto v zvezi z Evropo. Turek, kteremu so nekđaj katoliški duhovni življenje oteli v boji na Libanu, sprejel je iz hvaležnosti misijonarje pod streho. Vendar pa so bili v silni zadregi in komaj

pričeli misijon. Ker je o. Rilo ležal na smertni postelji, izročil je Knobleherju višo duhovsko oblast, in ga kmalo tudi rimska propaganda izvolila za véliceega namestnika ali generalvikarja. Tako tedaj so poznali verlost mladega moža, da se niso bali naložiti mu težkega bremena.

Pred svojo smertjo je kupil Rilo v Hartumu vert misijonu. V tem vertu je začel Knobleher zidati hišo in kapelico. Slavní jezuit Rilo tedaj, po rodu Poljak, in Knobleher sta vstanovila misijon v srednji Afriki. —

17. rožnika si je sveta previdnost izbrala prvi dar človekoljubega početja, umerl je Rilo v naj boljših letih. Knobleher ni bil v majhni stiski; denarjev je zmanjkovalo, vendar je moral svoje ljudi, dasitudi jih je bilo malo, z vsakdanjim kruhom oskerbovati. Pisal je sicer v Evropo, ali todi je razsajala huda vojska, zato ni bilo zdatne pomoči. V Hartumu je nekaj hudobnih Evropcev Haled-paša tako naščevalo zoper misijon, da ga je hotel zatreti. Toda v neskončnem zaupanji v Božjo previdnost je vikar vse srečno premagal, kar je žugalo s pogubo.

Bila pa sta takrat samo dva misijonarja v Hartumu, Knobleher in Pedemonte. Casolani se je bil vernil v Evropo, ž njim tudi Vinko, da bi ozdravel in dobil potrebne pomoči. Delalo se je tedaj samo v Hartumu, še tu v velikih stiskah. Vendar so po verhu dozidali kapelico do binkošti in v misijonsko hišo sprejeli nekaj zamorskih otrok, da so se podučevali v kerščanskih resnicah. O vseh svetih jim je véliki vikar podelil zakrament sv. kersta. Ko je Knobleher pred ta dan že pozno zvečer šel v spav-

nico gledat, ali že spijo, našel jih je klečeče brezi spanja. Ko jih popraša, kaj delajo, odgovoré: „Molimo k Materi Božji, naj bi prosila za nas, da doživimo juteršnjega dneva, ki nas ima pokristjaniti.“ —

Tolik vspeh pri katoliških pervencih v srednji Afriki je dajal serčnost Gospodovim delavcem. 1848. l. je bilo res hudo, ker ni bilo pomoči iz Evrope, še hujše je bilo 1849. Pa ko je stiska prikipela do verha, pride pomoč iz bele Ljubljane. Slovenci so že takrat vredno podpirali mlado drevesce, ki ga je zasadil njihov rojak, in temu blagemu početju so zvesti ostali do današnjega dneva.

Med tem je prišel Vinko v Hartum nazaj, dobivši le malo podpore zavoljo vojske na Laškem. Težko ga je pričakoval Knobleher, potem pa je berž, dasi je imel malo denarjev in sodelavcev, odrinil dalje proti jugu po Beli reki (Baher el Abiad). Komaj je dobil ladijo za vožnjo, moral jo je najeti, pa le nerad je privolil poglavar Haled paša. 10. listopada 1849 odrinejo Knobleher, Vinko in Pedemonte s turškimi kupčevavci, ki so šli kupovat slonovih zob. Knobleher je z najeto ladijo šel še dalje, kakor kupčevavci, in prišel do gore Logvek, 4° 9' sev. šir., do tje pred njim ni prišel noben Evropec. Jadrali so memo raznih zamorskih narodov, vidili Šiluke, Nuérje, Kike, Heliabce, Borce, Čirce, Barce i. dr.*) Le-tí Zamorci živé prosto, imajo lastne poglavarje, ki dosti po človeško vladajo. Černo ljudstvo obdeluje polje, redi živino, lovi ribe in hodi tudi na lov. Med imenova-

*) Obširniše popisano je to zanimivo potovanje v knjižici: „Potovanje po Beli reki.“ Po izvirnem rokopisu Knobleherjevem spisal dr. Klun.

nimi narodi so misijonarji zasledili pri Barcih posebne dušne zmožnosti in veliko razumnost, kar se tiče umetnosti. Sploh se je pokazalo, da so divjaci prosti natorni otroci, katerih ni kazila spačena omika. Povsod so razodevali veliko zaupanje do belih mož, nekteri poglavarji so jim ponujali svoje kraljestva, da bi le hoteli pri njih ostati. Barski poglavar Nigila se je jako radoval, slišavši, da se imajo misijonarji v deželi vseliti. Apostoljski možjé so res imeli namen, da se vstanové pri neverskih Zamorcih. Ali izvedili so, da jim ne bo nasprotovala le huda vročina, in nezdravo podnebje, ampak tudi hudobija človeška. Turci so pri Zamorcih v slabem slovezu, ker ravnaajo ž njimi kakor z živino, ter jih lové in prodajajo v sužnost. Vendar je bilo kupcem lahko černo ljudstvo postrašiti. Lagali so, da jim bojo beli možjé otroke pojedali, dež odganjali in sploh le škodo sejali v deželo.

V tacih okolnostih se tedaj misijonarji takrat še niso mogli dalje na jugu vseliti. Ogledali pa so znotranje kraje, nekoliko spoznali ljudstva in njih lastnosti, in natančniše izvedili, kaj vse jim bo zopervalo pri težavnem poslu. Vidili so polje, na ktero imajo sejati; vse je neznanska celina, širjava pa mnogo večja kakor vsa Evropa. Knobleher je spoznal, da mora imeti nekaj lastnih ladij, da ne bi vsaj sproti nagajali turški kupci; previdil je tudi, da se mora mohamedanska oblast omejiti. Ker je bilo za velikansko delo v veliki obilnosti treba podpore, napotil se je v Evropo. Mesca sušca so prišli misijonski ogle-dovavci v Hartum nazaj, Knobleher je izročil misi-jonišče Bogu in tovaršem, ter jadral po Nilu in Sred-njem morji v domovino.

Ne le Slovenija je z veliko navdušenostjo sprejela slavnega sina, ampak vsa Avstrija, še več, vsa katoliška Evropa. Apostoljski provikar je z mirno pa resno besedo razlagal rojakom prevažno početje, ter vnel in navdušil vernikom serca. Kako bi pa tudi ne, saj je veljalo luč sv. vere prižgati nesrečnim Kamovim otrokom, ter jih rešiti iz strašnih verig kervave sužnosti, ki je naj večja sramota človeštvu.

Da je Knobleher o tej priliki zopet vidil svoj rojstni kraj, starše in brate, česar ni mislil o prvem slovesu, to je gotovo. Zbrala se je obilna množica ljudi v romarski cerkvi na Stopnem v škocijanski fari, ker se je zvedilo po bližnjih krajih, da gori pride domač rojak, slavni afrikanski misijonar. Provikar je obhajal gori slovesno mašo, in tudi govoril o veliki dobroti, da je na Slovenskem obilno duhovnov, ter omenil, kako nesrečni so zapuščeni Zamorci.

Jako veseli so bili vsi njegovi prijatli, in znanci zopet mu v roke segaje. Bela Ljubljana je radostna sprejela nekdanjega učenca in marsikaj zanimivega izvedila od njega.

Iz te dobe, ko je bil Knobleher v Ljubljani, naj se zapiše ta-le resnična čertica, ki kaže, kako je bil bistrega pogleda in blagega serca.

Neki prijatel je pripeljal velicega vikarja v prijazno mu hišo, vedé, da bo s tem razveselil svoje znance. Le-tí so ravno imeli veselico in bili zbrani krog mize. Knobleher obstoji pri vratih, ali ko ga zagledajo, jamejo ga pozdravljati in k sebi vabiti. Posebno se je veselil priprost starček, in Knobleherju klical: „Rojak! kako je?“ — Zraven starčka pa je sedela njegova hči, in kadar je zaklical „rojak,“ bac-

nila ga je skrivaje, češ, očka, tako ne smete, saj slišite, da slavnemu možu vsi velé: gospod generalvikar. — Kmaló potem pride omenjena hči v semenišče, ker noter je bival Knobleher, in hodili so gledat njega in raznih reči, katerih je prinesel iz Afrike. Vikar resno pogleda dekleta, potem odpre knjigo in prinese podobico z napisom: „Spoštuj starše!“ —

O tem času je izročil ljubljanskemu muzeju mnogo reči, ki so važne zato, ker kažejo zamorske opravila v raznih zadevah in pričajo o njihovih šegah. Pridal je tudi precej denarstva in tičev. Že smo namreč slišali, da je bil jako učen in bistroumen mož, tedaj tudi v znanstvenih zadevah hvalnega pomena, in po pravici piše dr. Klun po njegovi smerti, da ni samo misijon dobil hudega udarca, ampak da je tudi veda zgubila umnega in gorečega pospeševavca.

Pri vsem tem pa ima Knobleher kot misijonar naj večó slavo, in le misijonski poklic ga je bil prignal v domovino. Njegova pričujočnost je pa tudi imela velik vspeh, da toliko ne bi bil opravil po pismih. S tem, da je gorko na serca govoril vernim rojakom, ni dobil samo obilno denarne pomoči in družih potrebnih reči, ampak dogotovil je še več. Svitli cesar je vzel misijon v svoje varstvo, poslal v Hartum poročnika in tako od turške strani dobil misijonarjem pravice, kakoršne imajo v družih deželah. Dalje je Knobleher takrat osnoval Marijno družbo, da bi tako za vse čase zavaroval svoje velikodušno početje z nebeškim in zemeljskim blagom! Znano je tudi, da se je na njegov poziv kmalo oglasilo več misijonarjev, navdušenih za razširjanje kerščanske omike.

Samo po sebi je jasno, da je apostoljski provikar zavoljo tolikanj važnih osnov moral priti na Dunaj. Od tam se je vernil v Rim, in 10. vel. serpana govoril s svetim očetom Pijem IX. Ko je Knob-leher pravil, koliko gorečnost je našel pri svojih ro-jacih, ko je našteval velikodušne darí, ktere je na-bral od cesarskega dvora pri vseh stanovih do naj nižje kmečke kočé: preserčno se je radovala nj. sve-tost, ker rešil se je blagi začetek, in novi upi so zasvetili zastran misijona, o katerem se je celo v Rimu že mislilo in skoraj sklenilo, da mora pothiniti. Ako je bil tedaj Knob-leher s perva le sovstanovitelj afrikan-skega misijona, reči se mora, da ga je zdaj z nova oživil, ker kdo vé, ali bi se bil vzderžal, ako ne bi bil on toliko opravil z versko navdušenostjo in ne-vstrašeno serčnostjo.

Iz Rima je šel še enkrat v Terst po nove sode-lavce, ktere je bil v domovji obudil za imenitni posel. Izročili so se mu tu kranjski duhovni: Milharčič, Dovjak in Kocijančič. Vzemši sabo za misijon nabrane reči so se peljali v Aleksandrijo in v tem mestu so 8. grudna ob-hajali obletnico Marijne družbe v cerkvi sv. Katarine. Nekaj dni pozneje sta bila šla za njimi Lavantinca Trabant in Mozgan.

12. kimovca 1851 so popustili Aleksandrijo in odrinili v Kairo. Tukaj je Knob-leher misijonu oskerbel lastno ladijo. Poveljnik nilske luke v Kairi mu je prodal novo železno ladijo, ki je bila poznej neprecenljive koristi misijonarjem z družimi vred, ki so si jih še omislili. Dobila je ta ladija pomenljivo imé „Stella Matutina“: „Zgodnja Danica“. Provikar jo je blagoslovil 15. listopada; pri mični

slovesnosti je bilo mnogo ljudstva ob Nilu pred mestom. Na ladiji je bila narejena kapelica z oltarjem Marije Device, da so misijonarji v njej maševali o potovanji.

18. listopada ob 5. popoldne so odrinili izpred Kaire, prepevaje pesem: „zdrava morska zvezda!“ Imeli so sabo tudi fisharmoniko, in Zamorci so povsod ob reki prihajali gledat novega čudeža. Jako jim je dopadala Marijna podoba, godba in sploh vsa ladija. Vozili pa so se le en čas skupaj. Korosko je kraj, kjer se začenja hoja po puščavi, in tam so se potniki razdelili. Knobleher z nekterimi je šel po bližji poti skozi puščavo v Hartum, in dospel tje 27. grudna tistega leta. „Zgodnjo Danico“ pa je vodil Kocijančič z nekoliko družbo, in prijadral ž njo v Hartum 29. sušca 1852. Koliko težav ima bodi si hoja po puščavi, bodi si vožnja po Nilu, to vé le kdor je sam sedel na velblodih (kamelah), in kdor se je boril z valovjem prek nevarnih slapov. Neizmerno to terpljenje so skušali vsi misijonarji, Bog pa jih je srečno vodil, da jih ni pesek zasul v puščavi, kjer je mnogo potnikov zasutih, in da jih ni požerl Nil, ki je potopil že dokaj brodarjev. Po teh nevarnih potih pa je naj več potoval Knobleher, kakor bomo vidili, in čudo je res, da je pri tolicih težavah zmagovit ostal tako dolgo.

Potem, ko je marsikaj vredil v Hartumu, šel je apostoljski provikar 29. listopada po Beli reki proti jugu. Kocijančič in Milharčič sta ostala v Hartumu, Trabant, Dovjak, Mozgan in Vinko pa so šli s provikarjem. Bil je k Barcem namenjen, od katerih si je obetal naj več sadú, vidivši jih o prvem potovanji. 3. prosenca 1853 ga je prinesla k njim „zgodnja Danica.“ Na poti ga je bila merzlica tako hudo pri-

jela, da so ga morali s svetimi zakramenti previditi. Bolehala sta tudi Trabant in Dovjak; okrevali pa so vsi, in Knobleher je berž jel delati pri Barcih. Prišla je bila ladija do mesta, ki se mu pravi Ulibari. Daravno še bolehen, jezdi provikar z Vinkom dalje proti jugu v Gondokoro. Poznal je namreč Vinko te kraje, ker je bil tam med časom, ko je Knobleher hodil po Evropi. Prebivavci so zvedili že pred, da pride Abuna Soliman, in bili neizrečeno veseli. Poglavar Nigila je prišel deleč nasproti, in provikarju v roko segel kot staremu znancu. Zbralo se je še veliko zamorskih poglavarjev, vsi so terdili, da nič več ne verjemó hudobnim Turkom, in prosili so misijonarje naj pri njih ostanejo, da jih bojo radi poslušali. Knobleher je tedaj poiskal pripravnega mesta za misijonišče. 20. dan prosenca je bil za kupčijo odločen. Zbralo se je kakih 12 poglavarjev in obilno ljudstva. Poglavarji so ponavljali prošnjo, da bi misijonarji ostali v deželi; obetali so pokorščino. Knobleher pa je njim povedal, kako se imajo obnašati, da jim bojo novi močje v korist. Potem se je prebral in podpisal kupni list, zložen v barskem jeziku. Resno so prijemali poglavarji za pero podkriževaje se, lastnik pa je dobil polno bučo steklenih drobnarij za prodano zemljo! — Vediti je namreč, da priprostim Zamorcem so steklene (glaževnate) drobnarije naj dražje reči, ž njimi kupujejo misijonarji od divjakov vsega in nimajo zanje boljšega darila.

Potem se je začelo zidati na kupljenem zemljišči. Tako je Knobleher vstanovil drugo misijonišče v srednji Afriki, reklo se mu je „pri Materi Božji v Gondokori.“ Kakor je bila Barcem kupčija z

misijonarji imenitna, ravno tako slovesen in misijonarjem vesel dan je bil, ko je provikar 28. sušca blagoslovil vogeljni kamen za novo kapelo.

Imel je pa med tem še sitnost z Zamorci. Nega dne je nadinj prigermel cel trop s sulicami v rokah, in prejšnji lastnik je po vsej sili hotel zemljo imeti nazaj. Toda z resno besedo jih je zavernil Knobleher in to je pomagalo. Apostoljski provikar se je znal vesti tako, da se mu je vklanjal paša, poglavar in prostak. Ni se bal orožja; dosti je bilo, da je Zamorca resno pogledal, in mu požugal. Tako je z besedo zmagoval tudi jezne, oborožene kerdela. Huje se je časi godilo njegovim tovaršem, morali so siroveže strašiti s silnim imenom „Abuna Soliman“ — in mnogokrat je pomagalo.

V sredi malega travna 1853 je Knobleher na „zgodnji Danici“ odrinil iz Gondokore, pustivši tam tovarše z besedami: „Malo časa in zopet me bote vidili.“ — Misijonarji z Zamorci so ga spremili na ladjo in ga žalostni izpred oči izgubili. Koderkoli je jadral, prihajali so Zamorci, in vsaki poglavar ob Nilu mu je kaj podaril. Divjaci so se namreč kmali prepričali, da so misijonarji drugačni možje, kakor Turci. Mohamedanskim kupcem pa so bili beli možje tern v peti in nagajali so, kolikor se je dalo.

24 dni potem, ko je odrinil iz Gondokore, bil je Knobleher v Hartumu. Kmalo za tem se je odpeljal v Aleksandrijo po nove misijonarje, ki so prišli iz Evrope. Spremljal ga je mlad Zamorec Mogà po imenu, po rodu Berec. Berski rod je barskemu sosed. Provikar je mladega Zamorca vzel sabo, da bi potem pravil svojim rojakom, kaj se vse vidi po svetu, in da

bi temu pristavljaj, da hočejo misijonarji pomagati Zamorcem k enacemu bogastvu, ako jih bojo poslušali. Res se je Mogà silno čudil gledaje velikanske mesta po Egiptu, hiše, kakoršnih ni nikdar vidil, morje, barke itd.; žaloval je namreč, da ni vseh Zamorcev ž njim, da bi gledali čudeže.

29. grudna 1853 je bil Knobleher že spet v Hartumu z novimi misijonarji; med njimi je bil g. Lap iz Kranjskega in več Tirolcev; g. Jeran se je bil mogel zavolj bolezni iz Asvana nazaj verniti. Čakala pa jih je tu žalostna novica: mrtva sta bila Milharčič in Kocijančič. Ko je „zgodnja Danica“ prišla, so jokali učenci, ker so bili zapuščeni. Provikar jih je potolažil in jim dal novih duhovnov.

V nekoliko dneh je Knobleher vredil potrebne opravke v Hartumu, in 16. svečana 1854 zopet odrinil po Beli reki proti Gondokori. Tudi na tem potu ga je tlačila bolehnost, vendar mu je kmalo odleglo. Srečala sta ga Mozgan in Trabant, gredé proti severju, da bi si zrak spremenila; povedala sta pa tudi žalostno novico, da je v Gondokori umerl Dovjak. Tudi Trabant je bil jako slab, in Gospod ga je med potjo poklical v boljše življenje. Njegovo truplo počiva med dvema drevesoma blizo Nila.

1. mal. travna je došel Knobleher v Gondokoro, in z velicim veseljem so ga Barci sprejeli.

V Gondokori je imel provikar zopet veliko oskerbeti; zidali so hišo in kapelo, tudi je imel misijon že nekaj učencev, ktere je bilo treba učiti. Veliko otrók je tudi od doma prihajalo, moral je pa vse misijon prerediti, ker so le spali domá. Domú gredé so zvečer proti hribu Belenijanu prepevali: Laudate

dominum (hvalite Gospoda). Večkratni boji med Zamorci in kupci dajali so misijonarjem dokaj opravila. Jemali so namreč ranjence v svojo hišo in jih gojili. Jasno je, da tako delo kerščanske ljubezni jim je dobivalo čast in veljavnost pri Zamorcih. Tudi zamorske matere niso mogle prehvaliti, ker so misijonarji tako lepo odrejali otroke.

Tudi o tej prilici je hodilo v Gondokoro mnogo poglavarjev vabit Knobleherja, da bi prišel tudi k njim v deželo. Prinašali so mu raznih daril, in se ve, da tudi od njega dobivali steklenine.

Ko je bilo tako marsikaj dogotovljeno, izroči provikar Gondokoro g. Kohlu, Avstrijanu, in odrine proti jugu, kjer je že enkrat bil. Na vnebohodov dan popoldne je šel proti Tokimanu. Z nekim poglavarjem je splezal na visoko goro in risal lepo okolico. Ravno je goro zmajal potres, ko sta bila na njej. Zamorci tistega kraja so mu podelili debelega vola.

1. dan rožnika se je vernil v Gondokoro. Nova žalost ga je tu čakala, Kohl je bil zbolel, in kmalo po njegovem prihodu umerl. Tedaj je provikar sam ostal v Gondokori. Trudil se je kolikor je mogel s podučevanjem, da je nekaj otrok kerstil pred odhodom.

Zarad važnih opravkov je moral misijonišče samo pustiti. Jokaje so ga novokeršenci spremili na „zgodnjo Danico.“ V veliki skerbi se je poslovil od njih 14. rožnika 1854.

1. dan mal. serp. je bil že v Hartumu, na potu ogledavši tretje misijonišče v srednji Afriki, namreč Sveti Križ; vstanovil ga je s provikarjevim dovoljenjem g. Mozgan iz lavant. škofije, in sicer pri Kikih, močvirnatem, vendar ne preveč nezdravem kraju. Ime-

noval je misijonišče po svetinici sv. križa, ktero je pred odhodom dobil od svojega vladika Slomškega.

Na tretjem potovanji iz Hartuma v Gondokoro je Knobleher na „zgodnji Danici“ imel obešene nove zvonove. Poslani so bili misijonu iz Ljubljane, po dobroti misijonskih prijatlov. Povsod ob Nilovih bregovih so jih zavzeti poslušali Zamorci; v Gondokori pa so obudili tem večje veselje, ker so tam imeli ostati.

Truda polno potovanje od Hartuma v Gondokoro in nazaj si je naložil Knobleher še nekterikrat potem, in se kolikor toliko mudil na vsakem misijonišču, vredovaje važne misijonske zadeve. Pri vsem tem je mnogo imel terpeti na duhu in na telesu. Kamor je prišel, čakale so ga večidel le žalostne dogodbe. Tu so pomerli duhovni tovarši, tam so Zamorci včinili kako nerodnost, in drugod so zanjke nastavljali besni Arabci.

21. kimovca 1857 je provikar zadnjič prišel iz južnih dežel do Hartuma. Bil je bolehen, imel pa veliko važnih reči osnovati, zato je sklenil zopet potovati v Evropo. Na poti proti Aleksandriji se mu je množila bolezen. Dospevši v Kairo se skoraj ni smel ganiti iz izbe. Še huje mu je prihajalo v Aleksandriji. Ni mu kazalo čakati barke, da bi se peljal na ravnost v Civitavechio, kakor je želel; odpeljal se je, ker je bilo ravno priročno, v Neapel.

Tje je prijadral sredi prosenca 1858, že močno betežen. Dr. Zimmermann ga je zdravil v neki gostivnici. Poleg druge bolezni je tudi hudo kašljal.

Kmalo so zvedili za slavnega apostelja visoki duhovski in deželski gospodje, ter mu primerno stanovanje in hvalno postrežbo sprosili v samostanu bôsih

Avguštincev. Duhovski bratje v samostanu so si prizadevali, kolikor se je le dalo, da bi mu zljajšali težavni stan. Hodili so k njemu naj slavniji zdravniki, ali vse ni nič pomagalo, moral je leči na smertno posteljo.

Daravno pa mu je moč pešala od dneva do dneva, in so zdravniki vedili, da ni deleč zadnja ura; vendar se je v duhu vedno pečal z misijonom. Premišljeval je, kako bi ga vterdil in pospešil za prihodnje čase. Bil je že ves v Rimu, da bi se o tem pomenil s propagando; dal si je celo napraviti nove obleke in skoraj z nevoljo je pričakoval zdravja. Tudi je hotel v boleznini stanovanje spremeniti, resno pa so se temu vstajljali zdravniki. Vse to, se vé, da je naznanjalo smert, ki se je vedno bolj bližala, in taka nesterpnost v zadnjih trenutkih se ne more pripisovati značaju in volji slavnega moža; saj imamo ravno iz teh ur pomenljivih črtic, ki ga kažejo v pravi bliščobi.

O času njegove boleznini je nastopilo sveto leto, in želel je vdeležiti se svetih odpustkov. Prosil je tedaj svojega spovednika, o. Ludevika, da je ž njim 10 dni obhajal duhovne vaje. To ga je mirilo. Govoril je s spovednikom le o Božjih rečeh, in kolikorkrat se je izpovedal, vselej je roko poljubil svojemu vodniku. Po vsaki izpovedi je prejel sv. Obhajilo in večkrat toževal, da zavoljo boleznini ne more sv. maše brati. Opravljal je tudi duhovne ure (officium), daravno ga je težko stalo zaradi silnega kašlja.

Zadnjo noč svojega življenja je, deržé sveto razpetje v roki, Bogu življenje daroval za svoje grehe; ako bi ga pa Vsemogočni podaljšal, tako je pristavil, da bi ga popolnoma daroval spreobračanju ubozih Zamorcev. Govoril je to tako serčno in gorko, da so vsem pričujočim solze igrale v očeh.

Ko je bil malo ur pred smertjo sam v izbi, izlezal je iz postlje, da bi po izgledu nekterih svetnikov na golih tleh pričakoval ločenja. Ta ropot pa je privabil strežaje, ki so ga pregovorili, da se je zopet spravil v posteljo in se vdal Božji volji. Malo pred smertjo je poklical samostanskega prednika, in ga v velikem terpljenji poprosil, da mu je prižgal svečo, ki jo je imel v popotni culji. Sam pa je prijel križ, in djal pričujočim, da rad daruje Bogu življenje, ki bi ga bil, ako bi mu bilo ohranjeno, do smerti daroval misijonu. Mnogokrat je poljubil sveti križ, preserčno molil, in prosil tudi pričujoče, naj molijo z njim. Spovedniku pa je naročil, naj pové svojim bratom, da je grešnik, poln napuha in nečimurnosti, in da ga je to velikrat priganjalo k delom.

O poldne 13. mal. travna 1858 je izdihnil apostoljski provikar junaško dušo. Z višim dovoljenjem so ga Avguštinci v mašnikovi obleki postavili na oder v svoji cerkvi, obhajali zanj slovesno mertvaško mašo in 14. mal. travna zvečer položili v rako imenovanega svetišča. —

Tako tedaj smo po urnem tiru slavnega rojaka spremili od zibeli do groba. Mnogo njegovih tovaršev iz raznih strani je v celo kratkem času smert pokosila na zemlji svetega jim bojišča. Ob nilskem bregovji trudni počivajo tudi slovenski misijonarji: Dovjak, Milharčič, Kocijančič in Lap iz kranjske, Trabant iz štajarske, in Mozgan iz koroške dežele.*)

*) Rojeni so bili: Mart. Dovjak 30. pros. 1821 v Šentjerneji, Matevž Milharčič v Slavini 20. kim. 1812, Janez Kocijančič, 3. vel. tr. 1826 v Mošnjah, in Jožef Lap 4. sušca 1819 v Preddvoru, Oton Trabant, rojen 12. mal. serp. 1816 v Pi-

Knobleherja pa tam ni dohitela, ali tudi mu ni bilo dano priti v zavetje predrage mu domovine. Na obmorji starodavne Sibile čaka zmagovitega vstajenja, ker se še ni spolnila želja mnogim priyatlom, da bi ga imeli v zemlji domači. Umerl je v naj lepši dobi možke terdnosti, star še le 38 let. Bil je v vsakem oziru izversten mož, sloveč misijonar, in čudo res ni, da je žalostna, še ne pričakovana novica njegove smerti globoko serca ranila vsemu katoliškemu svetu, in da je marsikdo v skerbi poprašal: Kaj bo sedaj z misijonom? — Res bila je zguba prebritka; ali Bog je trudnega delavca poklical k zasluženemu plačilu, in spolniti so se imele ranjcega provikarja pomenljive besede, ktere je rad izgovarjal: „Gospod nas ne potrebuje, On lahko sam vse stori.“ —

Blagi apostoljski provikar se je sicer samo deset let trudil v misijonu; ako pa prav prevdarimo kratko to dobo, vidimo, da je delal neizmerno veliko. Res je, da slavospev ne more peti, kako si je pridobil mogočnih kraljestev; on ni ne zidal ne podiral slovečih mest, ni zmagovito pokončaval sovražnih kerdel, in ni si nabiral krasnih časnih zakladov. Res je tudi, da zvonanjost njegovega početja nima tolicege vspeha, kakor ga vé zgodovina o raznih misijonarjih. V znotranji Afriki še nikakor ni katoliških rajev, kakoršne so Jezuitje stvarjali v južno-amerikanskih deželah. Z vsem truda polnim prizadevanjem se je komaj posta-

šecah, Jernej Mozgan, rojen 19. vel. serp. 1823 v Kaplji. — Razun imenovanih kranjskih misijonarjev naj tudi omenimo duhovna, g. L. Jerana, ki se je bil vnet in z resno voljo dvakrat napotil proti vročim deželam, Božja previdnost pa ga je odvernila v prid Slovencem in vendar tudi v korist Zamorcem. — Pis. — — (Utinam! L. J.)

vilo nekaj misijonišč, in kerstilo nekoliko otrok, pri odraslih Zamorcih pa se do zdaj skoraj ni nič moglo doseči. Ali neskončno težavne okolnosti, ktere so brez izgleda, dajajo Knobleherjevemu delovanju neizmerno velikost in veljavo. S svitlim mečem nebeške blagovesti je šel bojevat terde, silno terde boje, ne le zoper naj hujše moči v naravi, marveč tudi zoper grozno peklenško moč, ktera tužni Kamov rod tlači nad stó in sto let z naj hujšo nesrečo. Junaško se je obnašal sam, ter z redko hrabrostjo in navdušeno krepostjo vnel ves katoliški svet po Evropi, da mu je pomagal zatirati žalostni in strupeni sad peklenškega zmaja, in ga podpiral pri setvi blagovitega semena keršanske omike. Z združeno močjo je s časom hotel zaceliti kervave žulje strašnih verig, v ktere nečloveško robstvo vklepa nesrečne Zamorce. Toda velikanskemu poslopju nebeškega rešenja je postavil še le vogeljni kamen, in sicer na silno velicem prostoru. Preštevilil je sam, da njegovemu misijonu je bilo izročenih okoli 90 milijonov ljudi, ki prebivajo na kakih 300.000 □ milj. *) Imel je še velike osnove, ali zveršiti jih mu ni bilo dano. Dasiravno pa je prezgodaj zginil nevtrudni boritelj iz mračnih nižav, vendar njegovo tolikanj blago delo bo živelo na veke. Veličastnemu njegovemu duhu, ki je vzplaval v večno jasne višine, veljajo besede: „Ono — ono življenje je tvoje, ktero bo cvetelo v spominu vseh stoletij, ki ga bo zanamstvo gojilo, ki ga bo zmirom varovala sama vekovitost.“

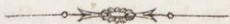
*) Primeri kratki, pa koreniti spis; „Geografische notizen aus dem apost. vikariate in Central-Afrika.“ 11. programm des gymnasiums zu Brixen. Dr. Mitterutzner.

— Da! hvaležno mu bode rojstno cesarstvo, ker mu je čast in veljavnost pridobil v daljnih deželah vročega solnčnega pasa; Slovenija, ki se ponosna ozira na slavne apostoljske sinove v amerikanskih državah, bode slavila krasni cvet domačega verta, ki je naj blažje dišave razširjal na jugu in tako čast delal mirnemu zavetju, kjer ga je obsijala luč belega dneva; kadar pa pride čas, da večna Milost pošlje mileje zvezde sedaj tužnim in nesrečnim črnim rodovom: takrat bojo osrečeni Kamovi otroci serčno radostni obhajali blaženi spomin Abuna Solimana, ker ž njim jim je napočil jasni zor ljubeznjivega keršanskega jutra!

Sad Knobleherjeve delavnosti toraj na veke ostane nesmerten. Vse človeško početje zgine v časovem tiru; da se ohrani tudi vse dobe minljivega sukanja, — nazadnje mu vendar odklenka k razpadu. Le kar je doveršenega v svetlih žarkih večnega Solнца, stalo bode na veke vseh vekov. Zato kolikor večje, toliko lepše in jasniše se bo svetilo djanje slavnega apostoljskega provikarja, neumerlega slovenskega rojaka, dr. Ignacija Knobleherja, ki je bil velik junak v kraljestvu Božjem na zemlji! — Preblag mu bodi spomin pri Bogu in svetu!

Na Dunaji, v dan sv. Cirila in Metoda 1863.

A. U. O.

KAZALO.

	Stran
Vvod: Slava Slovenii	3

I.

Nebo odperto	7
Na razpotji	10
Sklep	12

Zadnji čas v domovji.

Na ledinah	14
V gozdu	15
Solncu	16
Luni	17
Zvezdam	18
Pri potoku	19
Zvonovom	20
Sam sebi	21
Otožnost	22
Serčnost	23
Slovó	24
Abuna gre	25
Materna molitev	27
Vožnja po morji	30
Na grobu sv. Petra in Pavla	32
Skušnja	34
Tihe ure pred Najsvetejšim	36
Novi mašnik	43
Slovó od Rima	44
Abunov samogovor na morji	46
Na Libanu (soneti)	48

II.

Nebeška prikazen	58
Rilo s tovarši na poti	64
Somenj v Hartumu	70
Hrepenenje po svetem Kerstu	76
Rilo slovó jemlje	83

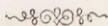
Abuna sam	86
Vožnja po Beli reki	87
Klic po domovini	93
Mariji	96
Materna zahvala	99
„Zgodnja Danica“	101
Po puščavi	109
Vojska vstavljena	113
Varstvo Božje (I, II, III.)	120
Abuna Soliman med Barci	126
Tri nove rože v Afriki	128
Prošnja za dež	131
Barski učenci	135
Božična noč na Nilu	136
Novi zvonovi	138
Štiri želje	142
Kerst na smertni postelji	146
Abuna in Mogà	148
Spomin	150
Tolaž	152
Slovó od Afrike	154
Zadnji sklep in vdanost	155
Slovenija žaluje	157
Vekovitost človeških del (oda Abunu Solimanu)	158
Padlim junakom	161
Z Bogom	163

Pristavek.

Barske pesmi	164
Razjasnjenja	170

III.

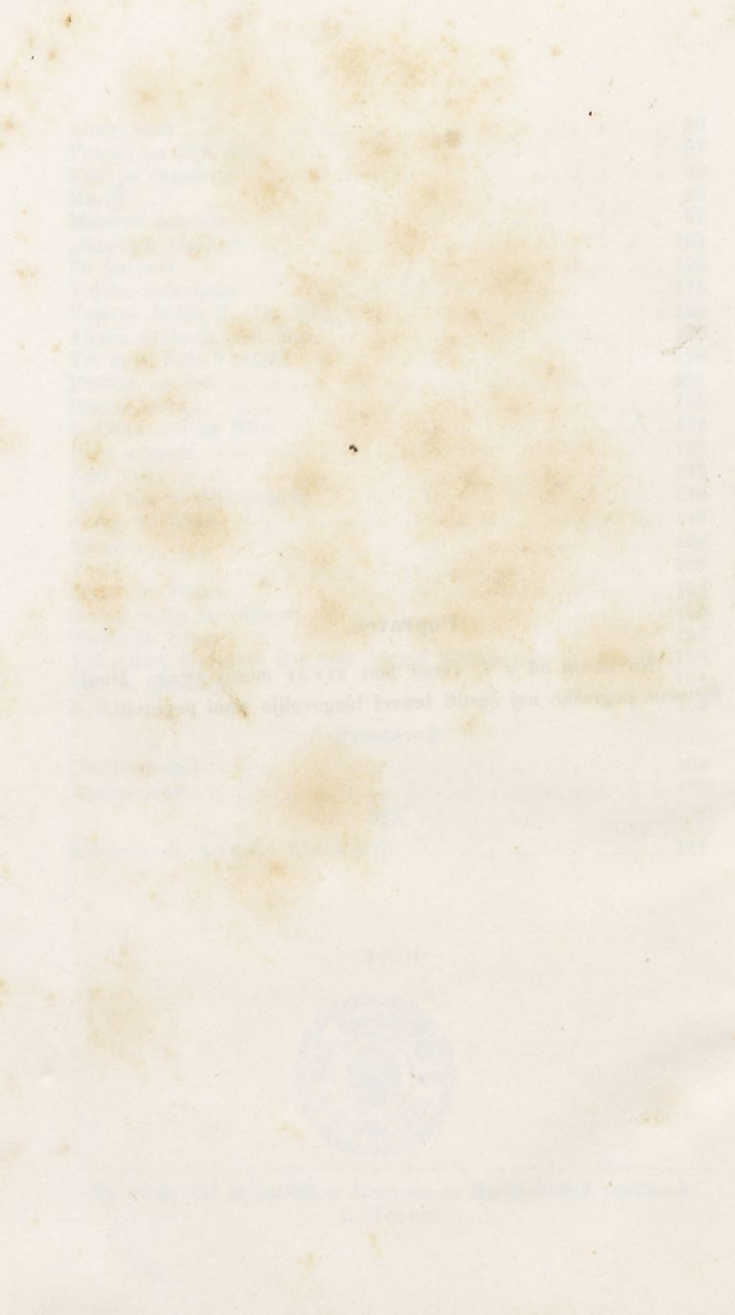
Življenje dr. Ignacija Knobleherja	171
--	-----

Na svitlo dal in založil z denarom za Knobleherjev spominek
L. Jeran.

Popravek.

Na strani 86 v 7. versti beri stvar mesto svar. Manj bistvene pogrške naj častiti bravei blagovolijo sami popraviti.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

COBISS

00000491010

